

M.C.D. 2678

A-24

1

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date, which is mostly illegible due to fading and damage.

2

OPUSCULUM

HISTORICO-THEOLOGICUM

DE INDULGENTIIS,
ET JUBILÆO,

PRÆSERTIM

ANNI SANCTI;

CUM OMNIBUS CASIBUS HASCE
materias in praxi concernentibus.

AUTHORE

FR. FRANCISCO VAN-RANST

Sacri Ordinis F.F. Prædicatorum S. Theologiæ
Doctore, & Collegii Casanatensis Theologo:
Addita Oratione Panegyrica in Laudem
D. Thomæ Aquinatis.

VENETIIS, MDCCLX.

Apud LAURENTIUM BASILIUM.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

О П У П О Л И У

В С Т А В Л Е Н

В С Т А В Л Е Н

В С Т А В Л Е Н

В С Т А В Л Е Н

В С Т А В Л Е Н

В С Т А В Л Е Н

В С Т А В Л Е Н

В С Т А В Л Е Н

SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO,
DOMINO

BENEDICTO XIII.

PONTIFICI MAXIMO

ex. S. FF. Prædicatorum Ordine assumpto.

*U*ti aptius Opusculum hoc de Indulgentiis, & Jubilæo, præsertim Anni Sancti jam instantis, & a Sanctitate tua promulgati tractans, in hac communi omnium ob Pontificatum Tibi divinitus collatum lætitia, & jubilo, quam Beatitudini Tue consecretur? Sane, Te ad hanc Supremam evedum esse in terris Dignitatem, omnes, Summi, Medii, Infimi lætamur, eamque effusis præ gaudio lacrymis exporrecto pectore, & explicato vultu ex intimis præcordiorum medullis Sanctitati Tægratulamur. Quam faustus fuit ille dies vigesimus nonus Maji, dum, ut olim in Apostolos, factus est repente de Cœlo sonus, tanquam advenientis Spiritus vehementis in Purpuratos omnes congregatos, mentibus, & votis certatim ad te Ecclesie universe præficiendum efficacissime concurrentes.

At quam spemque, metumque inter de Supremi, qui tuis meritis deferebatur, admissione honoris aliquantisper fluctuantes hæsimus! Apostolico honori, & oneri colla subdere detrectabas, ei renitebaris, repugnabas, reluctabar. Verebamur, inquis, in primo Purpuratorum Patrum congressu, ne Deus

terribilis in consiliis super filios hominum nos
elevans, dignis Apostolico Ministerio virtutibus
destitutos allideret, ac ne fortiora suscipientes
incusso pondere contereremur, aut irrumpen-
tes in Sancta opprimeremur a gloria. Hinc præ
horrore judiciorum Dei erumpentes illa uberes tuæ
lacrymæ, hinc timor, ne sub gravi, & Angelicis
humeris formidanda sarcina fatisceres. Sed Deus,
qui eligit, virtutem quoque largitur electo, & virtu-
tem confert, qui confert Dignitatem. Quamobrem cum
tanta fuerit suffragantium consensio, certissimo hæc
tibi argumento esse debet cœlestium mandatorum, eis
proinde nefas esse existimasti diutius oblectari.
Hinc in dignitatem consentiens, & incredibili Pa-
trum Collegium, totamque mo Urbem gaudio per-
fudisti, & ingentem de nostro metum pectore, ne
absolute oblatam Tiaram respueres, solvisti. Qua-
lis tunc omnium ad D. Petri aream concursus!
qualis omnium ætatum, conditionis, professionis
applausus! quam leta, dum solemnis novi in ter-
ris Jesu Christi Vicarii proclamatio e superiori lo-
co, inter tormentorum bellicorum boatum, tym-
panorumque strepitum funderetur, ex imo pectore
effusa acclamatio! Profecto dum in summo hono-
re admittendo renisum, dum stupendam illam ani-
mi demissionem, dum vitæ tuæ seriem vel a pue-
ro contemplor, jam tunc morum, virtutumque om-
nium, præsertim humilitatis conatu acerrimo ad
altissimum gloriæ verticem contendebas. Quid enim
tuis in rebus non est præclarum, non Vaticano di-
gnum fastigio?

URSINÆ Familie decora (cujus Pontifices;
Purpuratos, Heroes in medium proferre singularis
tua Modestia non patitur) a juventute respue-
re voluisti: Sed dum illa respuis, dum in Clau-
stris

stris latere appetis; omnemque a te honoris gradum, qui vel remote tibi viam ad Vaticana culmina posset sternere, amoliri studeas, gloria, ut fugientem umbra assequitur, eodem, quo eam fugiebas, gradu te est assecuta; & tandem, postquam ab ipsis Religiosæ Vitæ umbris lucem mutuatus esses, post Purpuram, variasque Infulas conspicua Vitæ splendore illustratas, in fulgentissimo Principis Apostolorum Solio collocavit. Juvat hæc tantisper recensere.

Videor te mihi videre de statu Vitæ capessendo in flore juventutis senili prudentia deliberantem. Occurrebant animo tot salutis procellæ, quibus in hoc turbulentissimo Mundi Pelago agitamur. Hinc tamen Syrenes ad fallendum edoctræ varios in Sæculo honores, quibus olim Proavi effulserant, tum oculis aulicæ representatione fastus, tum potissimum auribus Juavi concentu, cui tot Mortalium mentes succubuerunt, offerebant. At genus, & proavos, & quæ non fecimus ipsi, vix ea nostra puto: inquiebas. Cedant hæc fumosæ Majorum imagines amoris Virtutis.

Pectore magnanimo cuncti spernantur honores,
Sola mihi virtus pandet ad astra viam.

itaque Majorum tituli novo Victoriæ genere superandi sunt. Ex Scylla, & Charibdi eluctemur, ad portum illico Salutis properemus.

Sed dum hæc augusta Augusto versas animo, an desunt Sancti, quorum vestigia premas, domestici? nonne octodecim clarissimi Sanctimonia heroes ex URSINA Stirpe aris immissi sunt? Si velis cum sudorem in Christiana Religione propaganda, tum sanguinem in eadem confirmanda profundere, en tibi suppetunt Joannes, & Paulus fortissimi URSINI fratres Martyrio coronati ann. 362. Volusianus

Martyr Archiepiscopus Tolosanus anno 570. Adalbertus Episcopus Pragensis anno 997. Si amplissimum patrimonium cum virtutum censu permutare, si mentem divinarum rerum contemplatione pascere, si ab aliis aliam sanctioris vite rationem excerpere desideres, nonne e tua tibi suppeditantur profapia S. Benedictus Monachorum in Occidente Patriarcha anno 546. S. Paulus I. Pontifex maximus anno 757. Gaudentius Episcopus Pragensis ad annum 990. Scholastica D. Benedicti Soror anno 540. Batildis Clodovei Secundi Galliarum Regis Coniux anno 665. Superfedeo URSINO Presbytero ad annum 500. Joanni Cœnobii Cassinensis, quod tot Summorum Pontificum extitit Seminarium, Religioso. Silentio involvo Bernardum Episcopum Apruntinum anno 1122. Joannem Praesalem Tragarriensem anno 1100. Valerium Antistitem Nucerensem anno 1228. item URSINUM Archiepiscopum Bituricensem anno 225. En nullus est in Christiana Republica gradus, qui quempiam e tuis ab anno Virginie partus ducentesimo vigesimo secundo divorum albo adscriptum esse in Domino gloriari non possit. Ampla igitur Sanctorum seges, quorum virtutes emuleris, tibi subministratur.

Quid hic intueor? Quale spectaculum attonitis observatur oculis? Antiquissima familia caput, ut in sublimem Sanctimonie verticem enitereris, utque omnium URSINORUM In Te unum ornamenta contraheres, Principatum familiae, latissima dittonis splendorem, divitias, blanda illa maiorum irritamenta, voluptatem, jucundam istam animorum luem, nondum libatam prompta obedientia, religiosa paupertate, castitate eximia commutasti. Existimasti e Superiorum nutu pendere, eis, acque in ipsis Deo servire, **REGNARE ESSE,**

SE,

SE, ratus es, nihil esse tuum, quod tibi alieno arbitrio eripi posset: arbitratus es, veram sapientiam, qua mentem ultra aetatem imbueras, cum licitis etiam in connubio complexibus vix posse consistere. Minervam, Sapientiam scilicet excolere poteras. Illa tibi Romanam in aulam per laureata Majorum vestigia ingressum parabat, tibi que dignos pro meritis honores destinabat; maluisti tamen Minervam sequi in claustris latitantem. Venetiis secure tranquillitatis stationem in Sanctissimi Parentis DOMINICI Coenobio (Castellum illud vocant) tibi seligis.

Quanta illic laudum seges mihi suppeditatur? Quantam inde Disciplinam, Pietatem, Religionem, Candorem animi, cum candido semper habitu (quem nulla unquam a te avulsit dignitas) conjunctum hausisti? an non totum Ordinis rigorem, strictum jejunium, a carnibus abstinentiam, statas silentii leges sectatus es, imo longe operibus, quae Regula non precipit, a te voluntarie, & alacriter susceptis superasti? Qualis Tua erga Praetatos observantia? Totum Te eorum Imperiis mancipaveras. Eorum voluntas erat tibi pro lege, consilia pro praecipis, nutus pro norma, verba pro oraculis. Qualis in divinis laudibus assiduitas? Quantus in Deum fervor, dum horarum canonicarum pensum persolveres?

Hinc, ex illo scilicet Religiosae Vitae Tyrocinio profluxit admirabile illud tuum in omnibus, quae divinum cultum concernunt, devotionis studium. Hinc manavit & dum Beneventanae Ecclesiae habenas moderareris, & modo, dum universi Orbis Christiani Machina tuis incumbit humeris, in tot negotiorum curis illa singularis Chori sequela. Nonne nuper, vel inter ipsos Collegii S. Apollinaris

alumnos præ lætitiâ in singultus, & lacrymas effusos, applaudentibus cœlestis curiæ agminibus, horarum divinarum recitationi summoque Sacro per aliquot horas interesse dignatus es?

Quantum post professionem solennem in Te non eluxit virtutum augmentum? Studiis gravioribus te applicas, sed eximiam scientiam cum pietate felici fœdere connectis, uti tutissimorum, & incussorum D. THOMÆ Dogmatum sectator acerrimus, ita ejusdem Angelici Doctoris in virtutibus, præsertim fufis ante studium ad Deum precibus, & humilitate, qua honores omnes repudiabat, emulator.

Verum dignitates dum summo studio declinas, dum Cœnobii latebris abscondi desideras, splendidius Te prodis, dum altissimum familiæ culmen infra Te ducis, tam alte post sex annos a professione (postquam ob Theologiam Bononiæ Comitibus Provincialibus subtilissime propugnata, jam Lectioni præfectus esses) eveheris, ut a Clemente X. felicissimæ recordationis ea Tibi conferatur dignitas, quæ par Regiæ dignitati est, Purpura, inquam, atque ita proxima Tibi ad Pontificale culmen via referetur. Qui tum omnium applausus! quæ gratulatio! nemo fuit, qui Te purpura esse dignissimum non arbitraretur. At qualis rerum facies! omnes omnino laxatis gaudio habenis lætari, Tu solus gemere: omnes tibi gratulari, Tu gratulationes respuere; omnes in occursum tui effundi, Tu eos fugere; omnes te laudibus certatim prosequi, quacumque te recipis, Tu, ut & laudibus, & Purpura Te subducas, ad angustum quoddam Monasterium confugere, instar Gregorii Magni, in Spelunca, ne ad Pontificale Solium raptaretur, delitescens.

Sed

Sed non est profecto, qui possit, o Deus, tuæ resistere voluntati. Esther 13. Proinde, ut olim Gregorius ita Deo tum disponente, tum volente, indicio igneæ columnæ in spelunca deprehensus, & ad Sanctum Petrum consecratus fuit, ita & Tu e Cœnobii tenebris, quibus occultari desiderabas, erutus, & Superiorum imperio divinæ lucis officium obeunte, purpura indutus es, post plures evolutos annos, Sanctorum Petri, & Gregorii Cathedralam ascensurus.

At ecce ut injurias modestiæ per purpuram illatas Christiane vindices, eandem ad omnia demissi animi argumenta abjicis. Modo ante Ordinis Moderatores supplex te prosternis, modo eam aut ad Peregrinorum pedes abluendos provolvis, aut ad egrotos invisendos, stipemque egentium turmæ largius impertiendam deducis. Quam Roma eadem a Te Supremo nunc Pontifice exerceri indies non admiratur exempla? An posses præstantius Summi Jesu Christi in terris Vicariî personam exprimere, quam ipsius Christi, discipulorum pedibus, quos abluibat, substrati, premens vestigia? Dum quoque non solum Beneventi, sed & in Urbe Sacramenta decumbentibus administras, an posses aptius fungî Persona Vicaria illius, qui est ipse author, & institutor Sacramentorum?

Sed nec hic sistit palmarum seges. Nonne hominum corda fortiter, & suaviter sub jugum mittis cum efficacissimo disciplinata vitæ lenocinio, tum invictò facundiæ robore, dum e suggestu imitatus Chrysostomos, Ambrosios, Gregorios ad populum verba facis? Sane de magna Dei Parente mille, nongentas, & viginî quinque Conciones cum incredibile animarum fœnore Beneventi in populum profudisti. Ut vero etiam posteritati consuleres,

(præ-

(præter alia plurima præclarissima opera; ut Concilia Provincialia quotannis celebrata) centum de Deo para sermones duobus tomis comprehensos Beneventi in lucem edidisti. Certe in eo opere perpolitio, totus, quantus es, *MARIAM* spiras, laudas, meditaris, veneraris.

Nec defuit tantis in Calites, præsertim Deiparam meritis sua merces, nam quo die Beneventum horribili terremotu succussum, ingentique incolarum clade eversum est, unus reliquorum, præcipue Virginis, ut credibile est, nomine Divus Philippus Nerius Deiparæ, dum viveret, cultui addictissimus, te Palatii ruderibus obrutum, ac prope sepultum a præsentissimo interitu vindicavit. Columnis, quibus olim domus populo refertissima innitebatur, concussis, ipse Sampson inter alios quondam succubuit: at Sampson nec supremus in lege veteri erat Dei Sacerdos, nec columnam Ecclesie nostræ præfigurabat. Vincentius vero & futurus erat Summus Ecclesie Moderator, & columna veritatis I. ad Timoth. 3. Diruta igitur tibi parvunt columna, futuro spirituali Ecclesie columna, parvunt tibi saxa, & petra, utpote futuro Petri Successori, proindeque Ecclesie Petra, cui totius spiritualis ædificii moles postea debebat incumbere.

Sed cur Purpuram tanquam votivum trophæum ad Divi Philippi aram suspendisti? In servata utique, reponis, per eum vite monumentum. At ecce in premium suspensæ ad aram Purpuræ tuus ille Philippus post plures deinde evolutos annos tergemina tibi Tiaram contulit. Tu ei præ summa animi demissione Purpuram, ille Tibi coronam infra ejus Octavam electo Pontifici, dum aliquot ante dies in ejus honorem pane, & aqua exegisses, e Cælo donavit.

Omni-

Omnibus quidem abunde letandi est ratio, sed potissimum Ordini Predicatorum, qui modo quatuor fulget Petri successoribus, Innocentio V. Benedicto XI. S. Pio V. & Benedicto XIII. Quidni ergo Gusmanni Ordo cum Paradiso voluptatis conferatur, ex quo quatuor prodierunt flumina, Phison (Ganges (Geon) Nilus) Tygris, Euphrates? Ganges aurifer Doctrinam exprimit Innocentii V. auro prestantiorem; Nilus agros fecundans fertilem Benedicti XI. virtutum copiam, quibus Ecclesiam, stupenda in primis humilitate irrigavit; Tygris fluviorum rapidissimus resistantia quaque elidens S. Pium V. qui preter Turcas, sectariosque profligatos, omnia in observandis Tridentinis Decretis objecta sibi repagula evertit. Sed nonne & haec prerogativa, & praesertim S. Pii invicta in reparanda disciplina Ecclesiastica animi magnitudo **BENEDICTI XIII.** Sedem circumstant, ornant, muniunt, tuentur? Restat pro Te tamen singulariter Euphrates, Pater Beatissime. Per illum puris, & letis undis ovantem solet justitia figurari, utpote quae alacri animo, & sereno vultu jus suum unicuique tribuit. An patereris, ut justa infimae sortis litigantium causa per adversarios auri pondere prepotens deprimeretur?

Quid alias tuas memorem virtutes? quis explicatori vultu, quam Tu, Pater Sanctissime, opes unquam suas in sinum pauperum in hoc S. Pauli I. **URSINI** premens vestigia congeffit? Quis imposita exactius exercet Apostolatus munia? Nonne Tu ipse manus sacratissimas variis tum Episcopis, tum ipsis quoque Sacerdotibus, aurea priscae Ecclesiae renovans tempora, imponis? Faxit Deus, ut plures a Te consecrati in Antistites in totidem emergant Timotheos,

Viva

Vive igitur diu, ad conservationem Justitia,
ad solamen egentium, receptionem Peregrinorum,
salutem Infirmorum: vive ad integritatis, morum
probitatis, discipline Ecclesiastica incrementum:
vive ad Hereticorum, qui ob illibatam, castiga-
tamque vitam in tui admirationem rapiuntur, re-
sipiscentiam, eorumque ad Ovile, in quo Majo-
res eorum fuerunt, regressum; ad Peregrinantium
omnium, qui ex diffitis Christiani Orbis parti-
bus ad promulgatum jam Jubilaeum promerendum
religiosa animi alacritate concurrent, qua corpo-
rale, qua spirituale virtutibus tuis alimentum:
denique vive diu ad Ordinis nostri, cujus Te es-
se filium unice gloriaris, immortale decus, splen-
dorem, & ornamentum, tandemque post hac de-
curfa erumnose vite stadia ad Beatitudinem vi-
ve sempiternam. Ad Tuos interim Pedes sup-
plex provolutus, Sacram Benedictionem Tuam
pronus exposco, & Opusculum hoc infallibili San-
ctitatis Tuae judicio in omnibus substerno.

P. Franciscus Van-Rast S. Ord. FF.
Prædicatorum Theologus Ca-
sanatensis.

NOS

N O S F R A T E R
A U G U S T I N U S P I P I A

*Sacrae Theologiae Professor, totius Ordinis FF.
Prædicator. humilis Magister Gen.,
& Servus.*

TEnore præsentium, Nostrique Autoritate Offi-
cii licentiam facimus Reverendo Admodum Pa-
tri Fratri FRANCISCO VAN-RANST S. S. Theologiæ
Magistro, ac in Collegio Casanatensi Conventus
Sanctæ Mariæ super Minervam de Urbe Theologo;
Provinciae Nostre Germaniæ Inferioris Alumno,
Typis edendi Opusculum, cui titulus est: *Opuscu-
lum de Indulgentiis, & Jubilæo: præsertim Anni San-
cti jam imminentis, cum omnibus casibus hæc ma-
terias in praxi concernentibus*, dummodo prius ap-
probatum fuerit a duobus Ordinis Nostri in Theo-
logia Magistris, & alias servatis de Jure servandis.
In quorum fidem &c. Datum Romæ in Conventu
Nostro Sanctæ Mariæ super Minervam. Die 18. Au-
gusti Anno 1724.

Fr. Augustinus Pipia Mag. Ordinis.

Registr. lit. P. pag. 126.

*Fr. Constantinus Lemmichen Magister, &
Socius Reverendissimi.*

PRÆ-

PRÆFATIO.

Quamvis nulla temporis momenta decurrant, quæ divinis non sint referta muneribus, & nunquam per Dei gratiam ad inexhaustam ejus misericordiam nobis aditus præcludatur; Anno tamen Sancto singularia quædam à Divina largitate speranda sunt: spiritualium Charismatum dona, & beneficia; ac tanto ampliora, quanto majori fervore mentes Fidelium ad universa Religiosa pietatis opera convenit inflammari. Audite igitur hæc omnes Gentes, quæ Orthodoxam profitemini religionem, inquit BENEDICTUS XIII. in Bulla promulgationis Jubilæi, auribus percipite qui habitatis Orbem Reges terræ, & omnes Populi, dum annuntiamus vobis, & Evangelizamus annum Domini placibilem, annum redemptionis, & veniæ peccatorum. Annus est expiationis, annus gratiæ, vitiorum extirpationi, sanctorumque operum exercitationi speciatim consecratus.

Itaque odia mutantur in dilectionem, inimicitia pacem induant, subsidat ira, eam extinguat tranquillitas; mansuetudo remittat injuriam, jejunium impuritatis delubra in templa Spiritus Sancti erigat, mala parta alacriter restituantur, oratio spiritum a terrenis rebus avulsum in celestium contemplationem rapiat. Excitetur viva fides, columna illa lucis de Ægypto tenebrarum, & errorum ducatu suo intellectum humanum educens; nos animet spes firma, anchora salutis nostra; ardens charitas, currus ille igneus Elia accendat, & inflammet corda nostra: atque ita quilibet omnium virtutum exemplis instructus ad Almam Urbem, quondam Gentilitatis, nunc principem Religionis sedem ex omnibus, quæ late patet, Orbis terræ partibus concurrat.

Sed profecto inter exuberantia animorum in hisce instantis Jubilæi circumstantiis gaudia, lacrymas cuilibet præ singulari terminorum teneritudine eliciant, necesse est verba hæc in præfata Bulla contenta, tanto digna Pontifice. Utinam, inquit, comites sese vobis (Catholicis) adjungerent, & sacram hanc peregrinationem una vobiscum aggredierentur filii olim nostri, nunc autem desertores, & transfugæ, quorum progenitores veterum

rum

rum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostro-
rum tempore, ad sanctam ejusmodi celebritatem ex
omni Populo, & Natione frequentissimos convenisse
antiqua monumenta testantur. Nihil enim Nobis op-
tarius neque jucundius accidere posset, quam ut ipsi
ad fidem Patrum suorum, a qua infeliciter cum ma-
nifesto æternæ salutis discrimine desciverunt, rever-
terentur, adeoque Nobis paterni amoris in sinu eos
excipere, & complecti liceret. *Qua in re... miserum
errantium statum jugibus lacrymis deflemus, & a
Divina Clementia flagitare non desistimus, ut ipsi ve-
ritatis suæ lumen ostendere non dedignetur. Potuisset
ne Pontifex Orbis Catholici Moderator, ac Pater optimus
offensum in filios olim suos affectum, propensionem, vi-
scera tenerius, & luculentius exprimere?*

*Olim ob punctum Indulgentiarum, quibus sinistras id-
eas, & errores Lutherus affricuerat, ingens Germania
portio, vicinaque nonnulla Provincia ab avita fide defe-
cerunt, Indulgentiarum modo, imminentis Jubilæi occa-
sio, vos omni fugata e mentibus vestris caligine, ad Ec-
clesiæ Ovile, (in quo Majores vestri tot retroactis sæculis
fuerunt) Deo opitulante, reducat, ut in eo salutari do-
ctrina pabulo tum nutriamini, tum ei feliciter immoria-
mini. Supra cathedram Petri ædificatam Ecclesiam
scio, quicumque extra hanc domum agnum comede-
rit, profanus est. Si quis in Arca Noe (Ecclesiæ) non
fuerit, peribit, regnante diluvio. [D. Hieronymus epist.
57.*

*Æternum a vobis diluvium Deus arceat; Pontifex,
cujus conspicuam, castigatamque vitam veneramini, ju-
gibus lacrymis, aquis, inquam, ex imo pectore deprom-
ptis aquas illas, quantum in se est, a vobis avertit,
si ei cooperari, si ad Ecclesiæ gremium redire, si in pa-
ternos amplexus ruere velit.*

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padoa.

COncedemo licenza Lorenzo a Baseggio Stampator di Venezia, di poter ristampare il Libro intitolato : *R. P. Van-Ranst: Opusculum Historico-Theologicum de Indulgentiis, & Jubilao; cum Panegyricus D. Thoma Aquinatis, Refutatio Calumniae de Quesnellismo &c.* osservando gli ordini soliti in materia di Stampe, e presentando le Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 7. Settemb. 1759.

(Alvise Mocenigo Rif.
(Marco Foscarini Kav. Proc. Rif.
(

Registrato in Libro a Carte 19. al num. 114.
Gio: Girolamo Zuccato Segr.

Registrato, al Magistrato Eccellentiss. della Bestemmia.
Gio-Piero Dolfin Segr.

OPUS.

OPUSCULUM

DE INDULGENTIIS,

ET JUBILÆO

FR. FRANCISCI VAN-RANST

ORDINIS PRÆDICATORUM.

PROOEMIUM.

I.

AM expectatus hujus currentis sæculi Vigésimus quintus imminet annus quo Romana Ecclesia thesauros suos referat, & effusissima liberalitate cœlestes divitias unicuique exhibet, a quolibet præviis fulto dispositionibus comparandas.

2. Cæterum plures hic occurrunt casus, quam nonnulli existimant. Quare principes de *Indulgentiis, Jubilæo, præsertim Anni Sancti*, quæstiones duxi esse, faventibus Superis, discutiendas.

Innumeras quidem multorum Authorum, qui hanc de Jubilæo Provinciam tractarunt, tricas sustulit Clemens Decimus, 1. Februarii 1675. per editam expressionem Gratiarum, ac Declarationum occasione Jubilæi penultimi *Anni Sancti* factarum: attamen omnes omnino non sunt eliminatæ, variis etiamnum varie circa hanc materiam sentientibus, cum

Van-Ranst, de Indulg.

*A

tan-

tandem optandum foret, ut si unquam alibi, esset eadem cunctorum hoc in negotio sententia.

3. Satagam igitur, ut, duce Doctore Angelico, cujus irrefragabilis est in Ecclesia autoritas, quaestiones omnes hanc circa materiam ventilatae unice dirimantur.

Nobile Card. Casanate de D. Th. doctri- na te- stimo- nium. Profecto non immerito Cardinalis Casanate, non minus sapientia & pietate, quam purpura toti Orbi conspicuus, hoc prænobile de Divo Thoma inter alia, dum viveret, protulit testimonium. *Felicem, dicebat, Orbem fore, si una D. Thoma Doctrina ubique obtineret, si unus in Scholis, & Academiis Thomas Doctor audiretur, ac consuleretur in rebus dubiis.*

Dubia igitur, quæ hic occurrent, ad amissim Doctrinæ Thomisticæ expendemus, & resolvemus.

Divi- sio O- puscu- li, 4. Opellam in hæc quaestiones partiemur. Prima erit, an per Indulgentiam possit aliquid remitti de poena satisfactoria, & an talis thesaurus sit agnoscendus in Ecclesia. 2. An Indulgentiæ tantum valeant, quantum sonant, seu pronuntiantur. 3. Quis possit concedere Indulgentias, & quæ causa requiratur ad Indulgentias concedendas. 4. De peregrinationibus sacris, de Jubilæo præsertim *Anni Sancti*, & quid contineat. 5. De suspensione Indulgentiarum, aliarumque facultatum durante Jubilæo *Anni Sancti*. 6. De dispositione ad lucrandum Jubilæum requisita. 7. De operibus pro Jubilæo injunctis, ut de Ecclesiarum visitatione, jejunio, elemosyna, confessione, communione. 8. De personis impeditis, ut Sanctimonialibus, incarceratis, & infirmis, quæ etiamnum possunt lucrari Jubilæum. 9. De Confessarii potestate in ordine ad Censuras. 10. De eadem potestate circa peccata reservata. 11. De potestate Confessarii in ordine ad commutationem Votorum. His subjungetur præfata expressio Gratiarum data per Clementem Decimum, cui se conformavit Innocentius Decimus tertius 24. Januarii, & 6. Martii 1700. occasione ultimi *Anni Sancti* tunc temporis decurrentis. 12. Erit de reliquis dubiis hanc materiam concernentibus.

Sit igitur.

QUÆ

QUÆSTIO I.

An per Indulgentiam possit aliquid remitti
de pœna satisfactoria.

Errores

I. **C**irca hanc materiam errarunt olim *Vvadenſes* Luthe-
Sæculo 12. *Joannes Vvicleff.* Sæculo 14. Po-
tissimum vero *Lutherus*, qui Sæculo 16. a puncto In-
dulgentiarum, in quas id temporis nonnulli abusus *ca hęc*
irreperant, terram suam hæresim (qua brevi Germa-
nia, vicineque Provinciæ Dania, Norvegia, Svecia, *mate-*
intimique Septentrionis recessus conflagrarunt) infeli-
cissime auspiciatus est. De his vide librum nostrum,
de hæresibus pag. 393.

Correptis itaque crebro pro concione abusibus in
ipsam Indulgentiarum virtutem invectus est, conten-
dens & potestatem illas concedendi non esse in Ecclesia,
& per illas nihil cuiquam posse remitti de pœna satisfa-
ctoria pro peccatis in Purgatorio luenda, talemque the-
saurum, in quo merita Christi, Deipara, & Sanctorum
contineantur, & inde fidelibus juxta requisitam in il-
lis dispositionem applicentur, non esse in Ecclesia agno-
scendum.

Quantum ad abusus præfatos, sic Concilium
Tridentinum Sess. 25. Abusus, qui in has Indulgentiarum
irreperunt, & quorum occasione insigne hoc Indulgen-
tiarum nomen ab Hæreticis blasphematur, Sacrosancta
Synodus emendatos, & correctos cupiens, præfati decreto
generaliter statuit, pravos quæstus omnes pro his conse-
quendis, unde in Christiano populo plurima abusus
causa illuxit, omnino abolendos esse. Quibusdam vero
interjectis statutis, hisce tandem verbis concludit.
Sanctarum Indulgentiarum munus pie, sancte, & incor-
rupte servetur. Potestas enim eas conferendi a Christo
Ecclesia concessa est, earumque usus Christiano populo
maxime est salutaris. Ibidem.

2. Porro D. Thomæ temporibus nonnulli assererant,
quod per Indulgentiam remitterentur solum pœnæ
per Ecclesiæ Ministros impositæ, non autem pœnæ
Purgatorii. *Quidam dicunt* (inquit S. D. in suppl.

A 2

quæst.

quæst. 25. art. 1. in corp.) quod Indulgentia non va-
 Error lent ad absolvendum a reatu pœna, quam quis in Pur-
 D.Th. gatorio secundum iudicium Dei meretur, sed valent ad
 tempo- absolvendum ab obligatione, qua Sacerdos obligavit pœ-
 ribus nitentem ad pœnam aliquam, vel ad quam etiam obli-
 circa gatur ex Canonum statutis. Sed hæc opinio non videtur
 eas- vera. Ecclesia enim huiusmodi Indulgentias faciens, a-
 dem. liquem magis damnificaret, quam adjuvaret, quia re-
 mitteret eum ad graviores pœnas, scilicet Purgatorii, ab-
 solvendo a pœnitentiis injunctis.

Hoc dogmate exploso, aliquot conclusionibus re-
 felluntur præfati Lutheri errores.

Conclusio prima.

Pote-
 stas
 conce-
 dendi
 Indul-
 gentias
 est in
 Eccle-
 sia.

3. Potestas concedendi Indulgentias est in Ecclesia.
 Probatur assertio ex Matth. 16. ubi dicitur Petro.
 quodcumque solveris super terram, erit solutum & in
 Cœlis. Cum enim hæc verba sint generalia, conti-
 nent proinde omnem potestatem tollendi quælibet
 vincula, & obstacula, quibus homines impediri que-
 unt ab ingressu patriæ, inter quæ sunt peccata, tam
 quoad pœnam, quam quoad culpam. Promittitur er-
 go illis verbis Petro, adeoque & ejus successoribus
 summa potestas non solum absolvendi a peccatis in
 Sacramento pœnitentiæ, sed etiam a censuris, pœnis-
 que, quæ hominem quovis modo ligatum tenent, &
 remorantur a consecutione vitæ æternæ; proinde &
 promittitur potestas concedendi Indulgentias: promif-
 sa autem circa prædicta omnia potestas actu Petro
 commissa fuit, Joannis 20.

Cæterum illa potestas debet intelligi data ad solven-
 dum juxta naturam, & conditionem eorum, quæ sol-
 vuntur: conditio autem culpæ mortalis est, ut remitti
 nequeat sine infusione gratiæ; hanc vero Ministri Ec-
 clesiæ nequeunt in aliis causare, nisi per Sacramenta,
 & ideo a culpis mortalibus absolvere nequeunt extra
 Sacramentum: absolvere tamen possunt extra Sacramen-
 tum a reatu pœnæ, quia reatus iste ut tollatur, non
 postulat infusionem gratiæ, sed eam præsupponit.

Hinc Indulgentia definiri potest, pœna peccatis quoad
 culpam remissis debita remissio facta extra Sacramentum
 ab eo, qui habet spiritualem jurisdictionem dispensandi
 thesaurum Ecclesiæ.

4. Ec-

4. Ecclesia hac potestate antiquissimis est usa temporibus, ut patet ex facto Pauli, qui donavit incestuoso (2. ad Corinth. 2.) partem poenæ, quam subire debebat, idque *in persona Christi*, id est, ac si Christus donasset.

De illo facto Pauli sic Angelicus loco citato. Donavit Paulus *in persona Christi*, sed Christus poterat relaxare absque omni propria satisfactione poenam peccati, ut patet Joan. 8. de Muliere adultera: Ergo Et Paulus potuit, ergo Et Papa potest, qui non est minoris, imo majoris potestatis in Ecclesia, quam Paulus fuit.

Continuatio deinde ejusdem potestatis inprimis observatur temporibus D. Cypriani, dum ad commendationem Martyrum carcere detentorum Ecclesiæ Præpositi partem poenarum poenitentibus relaxabant. Atque ita perpetuo Ecclesiæ Præsules pro majori fervore poenitentium, ac ob alias causas minuere soliti sunt tempora poenitentiae, seu poenarum, ut vocant, Canoniarum: id quod jam vocamus, *concedere Indulgentias*.

5. Ex his liquet, quod Indulgentiarum origo non sit referenda in S. Gregorii tempora, circa quæ Ecclesiam Romano-Catholicam defecisse ajunt Sectarii, etsi verum sit, quod earum nomen tunc magis in usu esse ceperit.

Conclusio secunda.

6. *Per Indulgentiam vere remittitur poena pro peccatis* Per Indulgentiam remissis in Purgatorio luenda.

Probatum primo. Quia potestas Clavium Ecclesiæ *tiam remittitur poena* proprie respicit futurum sæculum: ideo enim vocantur *claves Cœli*.

Secundo, Christus promisit solutum fore apud *na peccatis* Deum in Cœlo quidquid Petrus solverit super terram: *caus* id igitur, quod per Indulgentias solvit Petrus, seu Petri *remissis* Successor in terra, est ratum coram Deo, seu in Cœlo. *in Purgatorio*

Unde famosa condonatio exercita erga incestuosum 2. ad Corinth. 2. perinde fuit in judicio Dei *debita* rata & efficax, ac si Christus ipse condonasset: id enim præstitit Paulus vice, & autoritate Christi.

Denique. Si per Indulgentiam poena Purgatorii *de peccatis remissis* debita non remitteretur, incidere-

6 *Opusculum de Indulgentiis,*
retur in illud à D. Thoma superius allegatum, & pro-
fligatum dogma, a quo error Lutheri vix discrepat.
Indulgentias, inquit, faciens, non condonans poenas
Purgatorii, magis damnificaret, quam adjuvaret, quia
remitteret eum ad graviores poenas, scilicet Purgatorii,
absolvendo a poenitentiiis injunctis. Non solum igitur
per Indulgentias remittuntur v. g. poenitentiae canoni-
cae, ut erant inter alias poenitentiae quadraginta die-
rum, aut unius, pluriumve annorum, quae tanto tem-
pore peragi debuissent, sed etiam poenae in futuro
saeculo, aliquo tempore subeundae; nec illae solum,
at & omnes plane poenae in Purgatorio luendae, ut
fit in Indulgentiis plenariis, si requisitae adsint condi-
tiones, de quibus infra.

The-
saurus
Eccle-
siae, In-
dul-
gentia-
rum
funda-
mentum.
7. Porro fundantur Indulgentiae, quae tanta ope-
rantur, in communione bonorum operum. Mem-
bra enim unius corporis *Mystici*, non secus, ac Phy-
fici inter se communicant: atque ita primario infi-
nita Christi merita, in Charitate existentibus (in
quos jugiter ille, ut caput in membra influit) ap-
plicantur ab Ecclesia per modum solutionis poenarum
temporalium, dimissis eorum peccatis debitarum; se-
cundario autem, & dependenter a Servatoris me-
ritis bona Sanctorum opera, quae respectu ipsorum
superabundantia fuerunt in ratione *Satisfactionis*, ab
illa iisdem in gratia existentibus assignantur tanquam
propria ob dictam communionem, in qua pro In-
dulgentiis lucrandis injuncta obeunt pietatis officia.

8. Ex illa Communione bonorum operum exurgit
thesaurus Ecclesiae, conflatus ex Christi, & Sancto-
rum meritis.

Sed juvat audire ipsum Doctorem Angelicum
hac de re loco citato solidissime discurrentem. Ra-
„ ratio, inquit, quare valere possint (Indulgentiae)
„ est unitas Corporis mystici, in qua multi in ope-
„ ribus poenitentiae supererogaverunt ad mensuram
„ debitorum suorum, & multas etiam tribulationes
„ injustas sustinuerunt patienter, per quas multitu-
„ do poenarum poterat expiari, si eis deberetur,
„ quorum meritorum tanta est copia, quod omnem
„ poenam debitam nunc viventibus excedunt, & pra-
„ cipue propter meritum Christi, quod etsi in Sa-
„ cra

„ sacramentis operatur, non tamen efficacia ejus in
„ Sacramentis includitur, sed sua infinitate exce-
„ dit efficaciam Sacramentorum. Dicitur est autem
„ supra, quod unus pro altero satisfacere potest.
„ Sancti autem, in quibus superabundantia operum
„ satisfactionis invenitur, non determinate pro isto
„ qui remissione indiget, hujusmodi opera fecerunt;
„ alias absque omni diligentia remissionem conse-
„ queretur; sed communiter pro tota Ecclesia, si-
„ cut Apostolus ait se *adimplere eas quæ desunt pas-*
„ *sionum Christi in carne sua pro Ecclesia: Col. 1. &*
„ sic prædicta merita sunt communia totius Ecclesiæ.
„ Ea autem, quæ sunt alicujus multitudinis commu-
„ nia, distribuuntur singulis de multitudine secun-
„ dum arbitrium ejus, qui multitudini præest. Un-
„ de sicut aliquis consequeretur remissionem poenæ;
„ si alius pro eo satisfacisset, ita si sibi satisfactio
„ alterius per eum, qui potest, distribuatur.

Emergit igitur thesaurus Ecclesiæ ex satisfactio-
nibus *Christi, & Sanctorum*, quæ respectu ipsorum
superabundantes fuerunt in ratione satisfactionis, &
ex mente eorum saltem generali manserunt in Eccle-
sia ad usum aliorum, qui proprias satisfactione non
haberent.

De his Prælati Ecclesiæ dispensant primum per
modum solutionis, eas Divinæ Justitiæ exhibendo;
deinde per modum absolutionis, earundem conside-
ratione remittendo poenas debitas. Hoc tamen ulti-
mum in Defunctis Indulgentiæ locum non habent,
quia illi non subsunt Ecclesiæ Militanti, etsi etiam-
num sint in Communionem Sanctorum cum illa; unde
tantum illis profunt Indulgentiæ per modum Suffra-
gii: De his infra fusius.

Atque ex his jam satis, superque elucet, quam
recte Tridentinum asserat; *Indulgentiarum usum Chri-*
„ *stiano populo maxime esse salutarem*, quia nimirum
& peccatis per confessionem fideles soluti, & eo-
rum poenis liberati in alio Sæculo citius ad Dei con-
spectum perveniunt.

9. Sit nunc Conclusio tertia.

Thesaurus ille, ex quo merita Christi, Deiparæ,
& *Sanctorum juxta jam dictam bonorum operum com-*

munitionem fidelibus secundum dispositionem requisitam; Thesau-
applicentur, est agnoscendus in Ecclesia.

rus ille Probatum. Non solum Christi, sed & Deiparę, est agno- pluriumque Sanctorum opera fuerunt superabundan- scendus tia. Licet enim ex singulari Dei privilegio pecca- in Ecclē- tis omnibus, etiam venialibus tota vita caruerit, ideo- sia. que nulla satisfactione indiguerit; constat tamen, quod Virgo Mater maximos dolores pro amore Dei passa sit. Joannes Baptista etsi paucissimis, iisque levissimis culpis esset obnoxius, vitam tamen duxit maxime au- steram, & sanguinem pro veritatis defensione profu- dit. Apostoli, quamvis *nihil sibi forent consci*. 1. ad Corinth. 4. *castigabant tamen corpus suum* cap. 9. ab impiis cędebantur, labores, carceres, vincula, & tandem per ingenia crudelitatis mortem perpessi sunt Confessores, Virgines, & alię quędam mulie- res sanctissime viventes, vitam pœnalem, prolixam, & duram traduxerunt. Tanta igitur opera reponenda sunt in thesauro Ecclesię, applicanda indigentibus quatenus sunt satisfactiones, proinde thesaurus ille in Ecclesia agnoscendus est.

10. Confirmatur. Duplex bonorum operum qua- litas agnoscenda est: una, quatenus pœnalia sunt, & laboriosa; altera, quatenus ex charitate profici- scuntur. Propter illam dicuntur satisfactoria; pro- pter hanc meritoria: fierique potest, ut id, quod alicui est meritorium, non sit eidem satisfactorium, si scilicet nulla remissione pœnę indigeat. Sic quam- vis Christi opera non fuerint ei satisfactoria, fue- runt tamen ei meritoria. Pluribus id etiam de Sanctis dicendum est, quorum opera licet fuerint præmiata, quatenus erant meritoria, non tamen fue- runt præmiata, quatenus erant satisfactoria: adeoque, ne, in quantum ad satisfaciendum valent, suo priven- tur effectu, servari debent in Ecclesię thesauro, iis, qui indigent, applicanda, in quantum sunt satisfa- ctoria.

11. Hinc solvitur commune illud, & quod Lu- therus continuo producebat, argumentum. Sanctorum opera sufficienter, imo, ut probabilius docent Theo- logi, ultra condignum præmiata sunt, ergo ex eis nihil restat, quod in Thesauro recondatur.

R. igi-

R. igitur distinguendo consequens : ergo ex eis *Resp.*
nihil restat, quod in thesauro recondatur, nihil ex
eis restat, quatenus sunt meritoria, concedo conse-
quentiam; quatenus sunt satisfactoria, nego con-
sequentiam.

12. Contra.

In finito nihil potest addi; Christi autem opera, *Object.*
seu merita sunt infinita, & infinita est ejus satisfa-
ctio, ergo ad illa non possunt addi opera Sanctorum,
etiam quatenus sunt satisfactoria.

R. Distinguendo majorem. In finito nihil potest *Resp.*
addi in eo genere, in quo est infinitum, concedo
majorem, in alio genere, nego majorem. Christi
autem opera, seu satisfactiones sunt infinitæ inten-
sive, seu quoad virtutem. Sic igitur satisfactiones
Sanctorum non adduntur satisfactionibus Christi in-
tensive, quasi majorem valorem eis tribuant, illæ
enim sunt valoris intensive infiniti, sed adduntur se-
cundum extensionem, seu extensive, in quantum
thesaurus Ecclesiæ accessione operum, quæ Sancti præ-
stiterunt, efficitur major, quoad numerum meritorum.

Ideo autem merita Sanctorum (qua satisfactoria
scilicet) in Thesauro Ecclesiæ reponuntur; primo, ut
ea, quæ illis fuerunt superflua, non sint otiosa. Secun-
do, ut Sancti hoc honore gaudeant. Tertio, ut effica-
cia meritorum Christi magis elucescat, quæ non tan-
tum per se possunt tum peccata, tum poenas peccatis
dimissis debitas remittere, sed etiam efficere, ut me-
rita Sanctorum, quatenus satisfactoria, habeant vim
expiandi reatum poenæ temporalis post culpam dimis-
sam restantis.

Neque vero hinc sequitur, thesaurum Ecclesiæ pos-
se aliquando exhauriri: merita enim Christi, quibus
potissimum constat ille thesaurus, & quibus ipsæ satis-
factiones Sanctorum innituntur, (omnis enim illorum,
& quæcumque nostra satisfactio efficaciam haurit ex
satisfactione Christi) sunt infinita.

13. Objicies secundo. Christo proprium est, esse *Object.*
Redemptorem; sed si vera foret conclusio, sequere-
tur & Sanctos esse nostros redemptores, ut qui nos
liberarent reatu poenæ, ergo Sanctorum satisfactiones
nequeunt nobis applicari.

R. Ne-

Resp.

R. Negando minorem. Ut enim quispiam dicatur simpliciter redemptor, oportet, ut per satisfactionem nos eripiat e servitute peccati tam quoad culpam, quam quoad poenam, & hoc est proprium Christo. Liberare autem reatu poenae restantis, non est redimere simpliciter, unde & hoc Sanctis potest competere per satisfactiones suas, innixas satisfactionibus Christi.

14. Caeterum Indulgentiae dandae sunt, *adhibita moderatione, ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina enervetur.* Tridentinum loco praecitato.

In Indulg. non potest Ne eadem quoque disciplina enervetur, ac ne Sacramentum poenitentiae sit mutilum, debet confessarius, & in Indulgentiis plenariis, & in ipso Jubilaeo injungere poenitentibus satisfactiones, quae est pars integralis poenitentiae, quaeque est de jure Divino, a deoque quae a Pontifice nequit relaxari.

Confess. a- Proinde non solum poenitentia imponenda est medicinalis, seu quae est praeservativa a peccatis, ut si lascivo adolescenti praecipiat Confessarius, ne transiit per plateam quandam, in qua illi est occasio proxima peccandi, sed etiam, quatenus est satisfactiva: idque etiam ex ipsis passim Bullae verbis colligitur.

15. Petes, an Indulgentia sit solutio, & non absolutio?

Sensus est, an sit nuda per solutio pretii ex superabundantia meritorum Christi, Deiparae, & Sanctorum pro poena restante; & non remissio, vel relaxatio, aut absolutio poenae.

Dico primo.

Indulg. cum solutione conjuncta. Indulgentia, quae conceditur vivis, est absolutio cum solutione conjuncta.

gent. vivis concessa est absolutio cum Probatum. Potestas concedendi Indulgentias fun- datur in potestate clavium; potestas autem clavium, est potestas absolvendi, illa vero non exercetur, nisi in subditos, qui sunt soli vivi, ergo Indulgentia, quae conceditur vivis, est absolutio.

solutio ne con- Unde Martinus V. in fine Concilii Constantien- sis tribuens Indulgentiam, dicit, *se absolutionem con-* cedere.

7 uncta. Suffragatur & D. Thomas in suppl. quaest. 26, art. 2.

art. 2. ad 2. ubi sic ait. *Per Indulgentias absolvitur aliquis a poena injuncta, vel debita pro peccato.*

Quod etiam sit solutio, probari potest ex eo, quod Prælati Ecclesiæ non se habeant, ut domini absoluti, qui possint pro arbitrio poenas condonare, sed ut judices, qui ex potestate quidem sibi concessa reos absolvant, ita tamen, ut aliunde satisfiat divinæ justitiæ, per applicationem scilicet satisfactionum Christi, & Sanctorum. *Faciens Indulgentias, inquit, S. D. q. 25. a. 1. ad 3. solvit poenam de bonis Ecclesiæ communibus.*

16. Dico secundo.

Indulgentia conceditur Defunctis per modum solutionis tantum, non vero absolutionis.

Indulgentia pro Defunctis

Probat. Potestas clavium, cui innititur potestas concedendi Indulgentias, est potestas absolvendi; sed illa non exercetur nisi in subditos, qui sunt soli vivi, non vero defuncti; ergo Indulgentia non conceditur defunctis per modum absolutionis; sed dum tantum per modum solutionis, Deo offerendo pretium de thesauro pro eorum debitis.

est tantum per modum solutionis.

17. Dices adversus primam conclusionem.

Object.

Nemo potest absolvere seipsum; si igitur Indulgentia, quæ conceditur vivis, sit absolutio cum solutione conjuncta, sequeretur, Pontificem non posse esse participem Indulgentiarum.

Resp.

R. 1. negando sequelam. Potest enim Pontifex participare Indulgentias, committendo suo Confessario, ut eum, sicut alios absolvat a culpa per Sacramentum penitentiae: utendo deinde pro expiatione pænæ, quæ fit per Indulgentias, illis rebus, quas aliis concessit. Accedit enim ad participandas Indulgentias, non tanquam Prælatus, sed tanquam unus de grege Christi, cui illæ sunt communiter propositæ. Solutioni favet S. D. in suppl. q. 27. art. 4. ad 1. *actum jurisdictionis, inquit, non potest aliquis in seipsum exercere, sed eis, quæ auctoritate jurisdictionis dantur aliis, potest etiam Prælatus uti in spiritualibus.*

18. R. 2. Quod Pontifex per Indulgentias possit seipsum directe absolvere, exercendo erga seipsum jurisdictionem gratiosam. Quamvis enim juxta juris-

isperi-

Object. si consul. ff. de adoptione, filius familias factus Præses potest seipsum emancipare.

19. Neque dicas inter dantem, & accipientem requiri distinctionem personarum, ergo Pontifex nequit seipsum per Indulgentias directe absolvere.

Resp.

R. Enim id universaliter non esse verum, sed tantum exigi distinctionem personarum, dum id requiritur ex speciali natura rei, quæ datur. Unde interdum idem potest sustinere vices plurium personarum. Ita v. g. potest idem esse dispensator & pauper, & sic eleemosynas pauperibus dispensandas sibi erogare: quidni ergo poterit Pontifex esse dispensator thesauri Ecclesiastici erga seipsum? itaque actus jurisdictionis coactivæ, seu punitivæ erga semetipsum exerceri nequit: pariter in actu sententiæ jurisdictionis universim distinctionem personarum exposcit, cum nemo debeat seipsum condemnare, aut absolvere, unde nemo potest seipsum absolvere absolutione Sacramentali. Actus etiam jurisdictionis contentiosæ, quæ testium probationem requirit, stare nequit sine distinctione personarum; cum sit iniquum, eundem sibi jus dicere contra jus ab adversario intentum. Jurisdictio vero pure gratiosa, qualis est in largitione Indulgentiarum, exerceri potest erga seipsum.

QUÆSTIO II.

Divisiones Indulgentiarum.

An Indulgentia tantum valeant, quantum sonant, seu pronuntiantur?

1. **A**Nte resolutionem, observanda est Indulgentiarum varietas. Dividitur enim Indulgentia in totalem, sive plenariam, & partialem, sive restrictam.

Plenaria est, quæ sufficit tollendæ toti pænæ post culpam dimissam restanti; partialis, quæ sufficit tollendæ alicui parti.

Quæ plenaria est, non subdividitur. Nam & Indulgentiæ Jubilæi, (quantum ad suum effectum)

con-

conveniunt cum plenaria, licet different ratione privilegiorum adjunctorum, ut commutationis in quibusdam votis, absolutionis a casibus reservatis, & censuris. Interdum etiam Indulgentiæ plenariæ sunt in forma Jubilæi, ut sunt Indulgentiæ societati Rosarii in nostro Prædicatorum Ordine concessæ in præcipuis Deiparæ Solemnitatibus.

Particularis varie subdividitur, prout per eam major, vel minor portio pœnæ remittitur. Interdum enim remittitur dimidia, vel tertia, aut quarta pars peccatorum, id est, condonatur tanta pars pœnæ peccatis debitæ: interdum conceditur Indulgentia aliquot annorum, vel dierum. Interdum fit remissio quadragenarum. Dies autem illi, vel anni non sunt sic referendi ad pœnam Purgatorii, quasi centum dierum Indulgentia tollat pœnam centum dierum alterius Sæculi, sed referri debent ad pœnitentiam secundum Canones hic peragendam. Ac proinde Indulgentia tot dierum, vel annorum, est remissio pœnitentiæ, quæ secundum rigorem canonum, & præscum Ecclesiæ ritum peragenda esset tot diebus, vel annis: nam olim pro gravibus delictis, diuturnæ pœnitentiæ imponebantur, ut v. g. pro Adulterio septem anni, pro aliis levioribus criminibus injungebantur quadraginta dies jejuniorum. Juxta hunc sensum, dum Pontifices, ac nominatim Innocentius III. cap. *cum ex eo, de sent. Excommunicationis*, dicunt se remittere tot dies, vel annos de pœnitentiis, plerumque addunt: *injunctis*; quod ad pœnas Purgatorii nullo modo potest referri: pariter Indulgentia tertiæ, vel quartæ partis peccatorum, est remissio tertiæ, vel quartæ partis pœnitentiæ, quæ subeunda hic foret pro peccatis.

Indulgentia Quadragenæ est condonatio pœnitentiæ, quæ quadraginta continuatis diebus (ut illico vidimus) peragenda esset in jejuniis, aliisque laboriosis operibus. Hæc quadragena si imperaretur acrior, ut in pane, & aqua, dicebatur *Carena* a *ca*-*ren*-do, eo quod pœnitentes carerent per 40. dies omnibus alimentis, pane, & aqua demptis. Remissio ergo carenæ est remissio talis quadragenæ. Remissio quadragenæ in jejuniis quidem, sed non cum rigore

gore

gore carenæ est simpliciter remissio *Quadragesima*. Sic & Indulgentia *Septena* est, qua remittitur poena septem annorum olim peragi solita.

2. Cæterum quia Indulgentiæ valent non solum in facie Ecclesiæ, sed etiam quantum ad iudicium Dei (quæst. 25. a. in corp.) quod etiam quæstione præcedenti expendimus num. 6. ideo consequenter dicendum est, quod per Indulgentiam tot annorum, vel dierum remittatur etiam poena Purgatorii, quæ poenitentia condonatae respondet: quanta vero respondeat, solus Deus novit. Nec enim necessarium est, ut annis, diebus hujus vitæ respondeat ex æquo numerus annorum, aut dierum futuri Sæculi: quasi quot diebus poenitentia hic relaxatur, tot præcise relaxetur in Purgatorio. Nam acerbitas poenæ unius diei in Purgatorio potest æquiparari pluribus diebus, imo forte annis hujus vitæ. Indulgentia vero plenaria tollit totam poenam in Purgatorio luendam, dum quis plenum ejus fructum consequitur.

3. Alia divisio Indulgentiæ est in perpetuam, & temporalem. Illa conceditur sine ulla determinatione temporis: hæc habet tempus præfixum, quo durante illam lucrari possumus, postea vero non: Veluti dum Indulgentia etiam plenaria, quæ conceditur, dicitur duratura ad Septennium. Solet autem a Pontifice, tali tempore elapso, rursus peti, & obtineri aliud v. g. pro Indulgentia Septennium.

Indulgentia tantum valent, quantum sonant. 4. His prefixis, conclusio est *affirmativa*. Probatur primo ex D. Thoma in Suppl. quæst. 25. art. 2. 2. in argumento sed contra'. Dicitur Job *valent, 12. Nunquid Deus indiget vestro mendacio, ut pro illo loquamini dolos? ergo Ecclesia prædicando Indulgentias non mentitur; & ita tantum valent, quantum prædicantur, sonant.* seu pronuntiantur.

Deinde in corpore refellit opinionem quorundam, qui dicebant', quod Ecclesia pronuntiaret Indulgentias tanti valere, ut quadam pia fraude homines ad benefaciendum alliciat: sicut mater, quæ promittens filio pomum, ipsum ad ambulandum provocat. Hoc autem, inquit, videtur valde periculosum dicere: dicit enim August. in Epistola ad Hier. Si in Sacra Scriptura deprehenditur aliquid falsitatis, jam robur authoritatis

tatis Sacra Scriptura perit: itaque similiter si in prædicatione Ecclesiæ aliqua falsitas deprehenderetur, non essent documenta Ecclesiæ alicujus authoritatis ad roborandam fidem. Ne igitur fraus quædam pia in Indulgentiis committatur, dicendum est, quod Indulgentiæ simpliciter tantum valent, quantum prædicantur, dummodo ex parte dantis sit authoritas, & ex parte recipientis charitas, & ex parte cause pietas, quæ comprehendit honorem Dei, & proximi utilitatem. Sed de hisce conditionibus fusius infra.

Confirmatur. Quod Prælati Ecclesiæ solvunt super terram, solutum est & in Cælo; proinde Indulgentiæ tantum valent, quantum sonant.

Indulgentiæ igitur plenariæ (si requisitæ adsint conditiones) tollunt totam poenam temporalem post peccatum dimissum restantem; partiales aliquam partem poenæ, juxta explicationem hic statim allegatam. *Object.*

5. Objicies primo. Conceduntur interdum Indulgentiæ decem, aut viginti millium annorum, cum tamen Purgatorium, non sit tam diu duraturum; non ergo Indulgentiæ tantum valent, quantum sonant.

R. Distinguendo antecedens. Conceduntur interdum Indulgentiæ decem, aut viginti millium annorum, quoad poenas in Purgatorio luendas, nego antecedens; quoad poenas, quæ juxta antiquiores Ecclesiæ canones forent subeundæ, concedo antecedens, & nego consequentiam. *Resp.*

Itaque in primitiva Ecclesiâ peccatis gravioribus decreta erat poenitentia trium, quinque, septem, decem, imo viginti annorum. Sunt autem qui quotidie multa peccata gravissima committunt, idque per annos triginta, quadraginta, & amplius, unde posset contingere, ut quis patrasset tot peccata, quibus juxta Veteres Ecclesiæ canones viginti millium annorum poenitentia deberentur: poenitentiis autem viginti millium annorum in hoc Sæculo non correspondent apparenter poenæ viginti annorum in Purgatorio, imo ob poenarum acerbicatem non certo correspondent poenæ vel duorum annorum. Unde solvitur illud, quod Purgatorium non sit tam diu duraturum.

6. Objicies secundo. Datur interdum indulgentia a culpa, & poena; cum tamen per Indulgentias *Object.*

tas

tias non culpa remittatur, sed poena. Ergo iterum Indulgentiæ non tantum valent, quantum pronuntiantur.

R. Negando antecedens, stricte intellectum pro prima parte. Indulgentia enim nec mortalis, nec venialis culpæ deletionem habet pro effectu proprio, sed solum remissionem poenæ, ejusque non æternæ, sed temporalis, & hujus non qualiscumque, (non enim poenæ naturalis, non ejus, quæ alicui constituitur in foro civili,) sed ejus demum, cujus homo post condonatum culpam, reus manet apud Deum. Indulgentiæ ergo in quibus conceditur absolutio a culpa, & poena sic intelligendæ sunt; vel quia per ipsarum diploma fit facultas poenitentibus, ut Sacramentaliter absolvi possint ab omnibus culpis, etiam reservatis: vel quia conceditur, ut qui fuerat eas lucratus, maneat omnino absolutus a culpa, & poena: non quod Indulgentiæ tollant utrumque, sed quia, ut effectum suum nanciscantur, requirunt Confessionem Sacramentalem, in qua cum absolutione culpa remittitur, ipsæ vero complent remissionem totius poenæ: & sic tempore Indulgentiarum absolvitur poenitens ab omni culpa per Sacramentalem absolutionem; & ab omni poena per Indulgentiam Plenariam.

De præ- 7. Ex dictis infertur primo, confessionem, dum il-
mitten- lius in bulla Indulgentiæ fit mentio, esse præmitten-
da con- dam. *Indulgentia enim tantum valent, quantum so-*
fessione, *nant,* seu pronuntiantur: dum vero pro illa lucranda
dū Bul- fit mentio confessionis, illam pronuntiant, esse præmit-
la son attendam, illa igitur præmittenda est.

peniten- In Jubilæo, extraordinario *duarum hebdomadarum,*
tibus, & Jubilæo *Anni Sancti,* in quibus cataractæ, ut sic
confes- loquar, Indulgentiarum in fidelem populum effundun-
sis. tur, sic ejus solet fieri mentio, ut propter beneficii
impetrandi magnitudinem, operaque, quæ huic qua-
dantenus convenit esse proportionata, inter ipsa ope-
ra ponatur requisita, non secus ac Visitatio Ecclesia-
rum, aliaque, quæ ad ista exiguntur. Et hoc etiam
verosimilius est, etsi quis modo mortalia non habe-
ret: quia etiam in his est opus optimum, quod proin-
de præscribi potuit, non minus quam communio, &
reliqua opera.

In aliis Indulgentiis, ubi ponitur, *contritis,* &

con-

confessis, & Sacra communione refectis, licet aliquo posset colore prætendi, tantum poni confessionem pro medio, quo tollatur impedimentum Indulgentiæ, tamen recte requiri dicitur, ut conditio sine qua non, etiam si a lucrato Indulgentias abesset peccatum mortale. Ratio est, tum quod dantes Indulgentiam multum favere soleant confessioni, perinde ut communioni; tum quod aliter ponere possent, non *confessis*, sed *justis*, seu in gratia existentibus: tum denique consequenter, quod verba Bullæ ita sonent per hæc *contritis, & confessis*.

8. Quod si ad Indulgentiam lucrandam exprimatur, requiri communionem, non facta mentione Confessionis, confessio necessaria est illis, qui peccati mortalis laborant conscientia, & non aliis, quia illis iure divino necessaria est ante communionem, & non his.

Nonnulli casus.

9. Quid dicendum igitur de eo, qui post confessionem (vi Bullæ injunctam) recordatur mortalis obliti, antequam alia opera, puta ultimum jejunium, & communionem impleat, teneturne, ut Indulgentiam lucretur, iterum confiteri?

R. Teneri non quidem ex vi Confessionis injunctæ, quam recte, ut supponitur, peregit, sed ex vi præcepti divini illum obligantis ad confessionem, dum recordatur mortalis obliti, ante communionem. *Probet autem seipsum homo, dum vel peccavit mortaliter, vel meminit alicujus mortalis obliti, & sic de pane illo edat, & de calice bibat.* I. ad Corinth. II.

Quid vero post Jubilæum illius recordaretur; jam esset Jubilæum lucratus, & sufficeret hoc oblitum postea pandere clavibus Ecclesiæ.

Adimplenda sunt opera tempore a Bulla præfixo

10. Infertur secundo, opera in Jubilæo extraordinario esse adimplenda tempore a Bulla præfixo.

Hinc poni nequeunt opera injuncta, partim una, partim altera hebdomada, v. gr. in prima hebdomada tria jejunia, in secunda eleemosyna, confessio, communio, &c. sed omnia sunt terminanda una ex duabus hebdomadibus.

Ratio est, quia dum dicitur, *prima, vel secunda hebdomada*, ponuntur a Pontifice duo tempora, quibus lucrari possimus Jubilæum, positis operibus injunctis,

B

non

non vero statuitur unum tempus quindecim dierum, quo possint opera præscripta poni: hoc enim operatur particula illa *vel*: aliter non diceretur, *qui prima, vel secunda hebdomada*, sed diceretur, *qui his quindecim diebus*: ideo autem duæ hebdomadæ assignantur, ut qui nequit prima, possit Jubilæum lucrari secunda; non vero, ut possint dividi opera.

In Ju-
bileo
dua-
rum
hebd-
omada-
rum,
in qui-
busli-
bet
Diæce-
sibus
requi-
ritur
illius
publi-
catio a
suo Or-
dina-
rio.
Object.
Resp.

11. Infertur tertio, dum Jubilæum omnibus Provinciis commune est (ut fit in Jubilæo duarum hebdomadarum) non sufficere illius publicationem factam Romæ in Curia, ut in omni loco impleri possint opera injuncta, sed expectandam esse publicationem Ordinarii, ut possint opera injuncta poni. Sic enim ferunt verba Bullæ. *Qui Ecclesias per Ordinarios designatas visitaverint, & feria quarta, sexta, ac Sabbatho alterius hebdomadæ ab iisdem deputanda jejunaverint, &c.*

12. Dices. Lex publicata in Curia obligat etiam absentes statim, ac ad ipsos notitia pervenerit, etiam si non sit publicata in Diæcesi: ergo a fortiori Jubilæum Romæ dumtaxat publicatum sortietur ubique (hausta ejus notitia) effectum suum, priusquam ab Ordinariis publicetur.

R. Magnam hic esse disparitatem. Nam Pontifex vult, ut lex obliget quamprimum Romæ publicata est, contra vero Jubilæum non concedit, nisi pro duabus hebdomadibus *ab Ordinario* deputandis, adeoque non intendit illud elargiri, antequam in Diæcesibus publicetur. Unde & sic sonant verba Bullæ, & ita fert praxis fidelium.

13. Hoc etiam observandum in terris Hæreticorum, in quibus plerumque dantur Vicarii, qui Gregi Catholico cum potestate Ordinarii præsent. Item observandum apud Infideles, quorum etiam in terris ordinarie non desunt quidam Vicarii.

Quid
sit fa-
cien-
dum,
dum
desunt
Ordi-
narii.

14. Si tamen darentur quædam loca, in quibus Jubilæum præ vehementia persecutionis, atque hinc forte emergente absentia Vicarii, publicari non posset; a fidelibus Jubilæum posset acquiri, statim ac ad illos pervenerit notitia de publicatione facta Romæ; per visitationem scilicet Ecclesiæ (quæ deputanda esset ab Ordinario) commutandam a Confessario in quodam

dam opus pium juxta circumstantias locorum, & prudentiæ suæ arbitrium. Ratio est, quia ibi publicatio, & designatio Ecclesiæ est impossibilis, nec videtur vel- le Pontifex privare hujusmodi fideles hac universali Indulgentia.

15. *Objicies.* Si Indulgentiæ tantum valeant, quantum sonant, in Jubilæo *Anni Sancti* tantum erit Indulgentia Plenaria, non vero facultas absolvendi a reservatis, etiam in Bulla Cænæ contentis, & commutandi vota, exceptis castitatis, & Religionis, sic enim habet Bulla a BENEDICTO XIII. feliciter regnante novissime emanata ad imitationem Prædecessorum suorum. *Hoc Jubilæi anno durante omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui Reatorum Petri, & Pauli Apostolorum, necnon Sancti Joannis Lateranensis, & Sancta Maria Majoris de Urbe, Basilicas semel saltem in die per triginta continuos, aut interpolatos dies si Romani, vel incola Urbis; si vero peregrini, aut alias externi fuerint, per quindecim saltem dies devote visiterint, & pro Sancta Ecclesia exaltatione, hæresum extirpatione, Catholicorum Principum concordia, ac totius Christiani populi salute, & tranquillitate pias ad Deum preces effuderint, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, remissionem, & veniam misericorditer in Domino concedimus, ac impertimur: Nulla autem per integram Bullam fit mentio de facultate, tum absolvendi a reservatis, tum vota commutandi, quod tamen in praxi observatur tempore Jubilæi *Anni Sancti*.*

R. Distinguendo antecedens: Si Indulgentiæ tantum valeant, quantum sonant, in Jubilæo *Anni Sancti* tantum erit Indulgentia plenaria, non vero facultas absolvendi a reservatis &c. Si hoc vel a prioribus Pontificibus non fuerit sic intellectum, vel a posterioribus expressum, concedo antecedens, si ita fuerit vel intellectum, vel expressum, nego antecedens. Hoc autem sic fuit semper a Prædecessoribus intellectum, ut habet tot jam Sæculorum praxis, & ex illis verbis Pontificum novissimæ etiam Bullæ insertis non obscure colligitur, Nos, inquit BENEDICTUS XIII. *Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes; Hoc Jubilæi anno durante, omnibus utriusque Sexus Christifidelibus ple-*

nissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam imperimur. Vestigiis, inquit, Prædecessorum inhaerentes: illi vero & facultatem tribuerunt Confessariis absolvendi a reservatis, & commutandi vota, ergo & hoc modo Pontifex concedit.

Accedit, quod Sixtus V. Constitutione 91. contra male promotos, adeo stricte nonnullos casus reservavit, ut ne vigore quidem Jubilæi Anni Sancti reservatio cessaret; quod aperte ostendit, vi Jubilæi Anni Sancti posse absolutionem a reservatis impendi.

Deinde, si tot favores in Jubilæis extraordinariis concedantur, in quibus facillima opera injunguntur, a fortiori dicendum est, eos concedi in Jubilæo Anni Sancti, ad quod lucrandum & peregrinatio Romana, & Basilicarum per tot dies visitatio molestissima requiruntur.

Quantum ad posteriores Pontifices, Clemens X. in expressione gratiarum, & declarationum factarum occasione Jubilæi Anni Sancti 1675. aperte concessit facultatem absolvendi a reservatis, & commutandi Vota: qua de re uberius infra producendo illam expressionem. Huic se conformavit Innocentius XII. occasione Jubilæi ultimi, anni 1700.

Q U Æ S T I O III.

Qui-
nam
possint
Indul-
gentias
conce-
dere?

Quis possit concedere Indulgentias, & qua causa requiratur ad Indulgentias concedendas.

1. **C**onclusio prima.
Solutus
Papa
fex con-
conce-
dit ple-
narias,
Episco-
pi re-
stric-
tatum.

Solus Pontifex potest concedere Indulgentias plenarias, Episcopi vero tantum habent potestatem restrictam in dandis Indulgentiis, secundum ordinationem Papa. Conclusio est D. Thomæ in Suppl. quæst. 26. art. 3. in corp. Papa, inquit, habet plenitudinem Pontificalis potestatis, quasi Rex in Regno. Sed Episcopi assumuntur in partem sollicitudinis, quasi Judices singulis Civitatibus prepositi, propter quod eos solos in suis litteris Papa fratres vocat, reliquos autem omnes vocat filios. Et ideo potestas faciendi Indulgentias PLENE residet in Papa, qui potest facere quod vult, causa existente legitima; sed

*sed in Episcopis est taxata, secundum ordinationem Pa-
pæ; & ideo possunt facere secundum quod eis est ta-
xatum, & non amplius.*

2. Hinc liquet, quod potestas concedendi Indulgentias non competat Episcopis jure divino, sed tantum jure humano Ecclesiastico, aliter enim non posset Pontifex hujusmodi potestatem pro libito coarctare, aut extendere; nequit enim inferior restringere, vel augere potestatem a Superiore alicui colatam.

Deinde, quamvis Episcopale munus sit ex institutione Christi quoad potestatem jurisdictionis in communi; ipse tamen Christus non dat per seipsum singulis Episcopis jurisdictionem eis competentem, sed eam a Romano Pontifice ipsi accipiunt; qui proinde potest eam restringere, prout judicaverit expediens.

Porro Episcopi solent largiri Indulgentiam unius anni, cum dedicatur Ecclesia, aliis vero temporibus quadraginta solum dierum.

3. Sed nonne potest Concilium Generale tribuere Indulgentiam plenariam?

R. Negative secluso Pontifice. *Solus* etiam Pontifex, non autem eo secluso, concilium suprema fulget potestate Ecclesiastica.

4. Conclusio secunda.

Nec Parochi, nec Abbates, aut alii hujusmodi Prælati possunt Indulgentias concedere.

Probatum. Quia cum illæ dispensentur ex thesauro Ecclesiæ, soli possunt illas concedere, qui præfati ficiuntur Ecclesiæ: ac proinde, quemadmodum solus Abbatibus, aut Episcopus est simpliciter, & proprie Prælatum Ecclesiæ; ita solus ipse cum subordinatione tamen ad Pontificem, qui potestatem coarctare, vel extendere potest, valet Indulgentias concedere: proinde hoc non competit Parochis, aut Abbatibus, cum non sint simpliciter Prælati Ecclesiæ, sed tantum secundum potestatem quid; non enim præfati suis Canoniis, aut Parochiis, uti politicæ multitudini, sed solum ut oeconomicæ, id est, non tanquam Civitati, vel Provincia, sed tanquam uni cuidam familiæ.

Sed juvat ipsummet audire rursus Doctorem Angelicum oracula sua fundentem quæstione citata

art. 1. in cor. Solus ille, qui proficitur Ecclesie, potest Indulgentias facere, ample, vel restricte. Sed cum Ecclesia sit congregatio Fidelium; congregatio autem hominum sit duplex, scilicet œconomica, sicut qui sunt de una familia; & politica, sicut illi qui sunt de uno populo; Ecclesia assimilatur congregationi politica, quia ipse populus Ecclesia dicitur, sed Conventus diversi, vel Parochia in una Diœcesi assimilantur congregationi in diversis familiis, vel in diversis officiis. Et ideo solus Episcopus proprie Prælatus Ecclesie dicitur: unde & ipse solus quasi Sponsus annulum Ecclesie recipit: Sed Sacerdotes, qui plebibus proficiuntur, non sunt simpliciter Prælati, sed quasi coadjutores: unde in consecratione Sacerdotum Episcopus dicit: quanto fragiliores sumus, tanto magis auxiliis his indigemus; & propter hoc etiam non omnia Sacramenta ministrant, ut Episcopi. Unde Sacerdotes Parochiales, vel Abbates, aut alii hujusmodi Prælati non possunt Indulgentias facere.

Tacita
obje-
ctio.

5. Possunt quidem Supremi Ordinum Moderatores Communitatis suæ bona spiritalia communicare aliis: talis tamen communicatio non est Indulgentia proprie dicta.

Primo, quia non fit ex thesauro meritorum Christi, & Sanctorum. Secundo, quia per eam non applicantur satisfactiones præteritæ, quæ, cum aliis superabundarent, in thesauro sunt reconditæ, sed futura tantum opera.

6. Ex dictis etiam sequitur, Archidiaconos, & Episcoporum Vicarios, non habere potestatem ordinariam concedendi Indulgentias, quia non sunt simpliciter Prælati Ecclesie.

Cæterum usus obtinuit, ut Vicarii Generales, Sede vacante, concedant Indulgentias quadraginta dierum, sicut Episcopi, utique, quia Episcopum Sede vacante repræsentant.

Quo-
modo
illas
Clerici

non Sa-
corder
pos-
sint cõ-
cedere.

7. Sed quid de Clericis non Sacerdotibus, possunt-
ne illi concedere Indulgentias?

R. Possent Potestas enim faciendi Indulgentias sequitur jurisdictionem; quia vero Diaconi, & alii non Sacerdotes possunt habere jurisdictionem, vel commissam, sicut Legati Sedis Apostolicæ, vel ordinariam, sicut electi, vel nominati, & confirmati Episcopi, priusquam

quam consecrentur. Ideo possunt Indulgentias facere etiam non Sacerdotes, quamvis non possint absolvere in foro pœnitentiali, quod est ordinis. S. D. quæst. eadem art. 2. in corp.

8. Porro & ille qui est in peccato mortali, æque potest Indulgentias impertiri, ac ille qui est in gratia. Facere enim Indulgentias pertinet ad jurisdictionem, concedere inde Indulgentia æque valent, si fiant ab eo, qui est in peccato mortali, sicut si fierent ab eo, qui est Sanctissimus; cum non remittat pœnam ex vi meritorum suorum, sed ex vi meritorum reconditorum in thesauris Ecclesiæ. Quæst. citata art. 4. in corp.

9. Quantum ad Indulgentiæ valorem, seu causam concedendi Indulgentiam, tria requiruntur. Primum est in concedente authoritas. Secundum est in recipiente charitas, seu status gratiæ, saltem in ultimo opere, vel dum effectum Indulgentiæ est recepturus. Tertium est pietas, id est, quod sit ad honorem Dei, & proximi utilitatem, in quem finem & Sancti generaliter suas satisfactiones obtulerunt. Hæc iterum nobis suppeditat Doctor Angelicus in Suppl. quæst. 25. artic. 2. in corp. Ad hoc, quod merita Ecclesiæ, quæ semper superabundant, applicentur Fidelibus, requiritur authoritas dispensandi talem thesaurum; & unio ejus, cui dispensatur, ad eum, qui merebatur, (quod fit per charitatem) & ratio dispensationis, secundum quam salvatur intentio illorum, qui opera meritoria fecerunt: fecerunt enim illa ad honorem Dei, & utilitatem Ecclesiæ in generali: unde quacumque causa adsit, quæ in utilitatem Ecclesiæ, & honorem Dei vergat, sufficiens est ratio Indulgentias faciendi, seu concedendi Fidelibus.

10. Hinc nequit Pontifex pro solo libito sine causa rationabili concedere Indulgentiam. Pontifex enim, & alii Prælati Ecclesiæ non sunt Domini spiritualium Thesaurorum, sed dispensatores tantum, boni dispensatores multiformis gratiæ Dei. 1. Petri 4. Differt autem dispensatio a dissipatione, quod illa fiat ex legitimis causis, & secundum Domini voluntatem; hæc temere pro libito: cum ergo Dominus non habeat ratam suorum bonorum dissipationem,

sed tantum dispensationem, consequens est, Indulgentiam sine causa concessam esse irritam.

Confirmatur. Pontifex nequit sine justa causa relaxare obligationem ortam ex quibusdam votis, ergo nec illam, quæ ex peccato provenit: talis autem est obligatio ad poenam temporalem restantem post remissionem culpæ. Sicut igitur nedum illicita, sed & invalida est dispensatio facta in votis sine justa causa, ita etiam invalida est dispensatio Indulgentiarum concessa sine causa rationabili,

11. Rationabilis, seu justa causa plerumque duo complectitur, finem scilicet aliquem Deo gratum, cujus assecutio videatur illi gratior futura, quam satisfactio propria, quæ relaxatur; & opus aliquod bonum: quod quidem necesse non est esse apprime meritorium, aut satisfactorium, ita ut adæquet poenam, ad quam tollendam datur Indulgentia, (nam ea ratione foret per propriam satisfactionem justa compensatio, non Indulgentia) sed oportet, ut sit aptum ad finis intenti consecutionem: & hæc aptitudo efficit, ut causa, ob quam datur Indulgentia proportionem habeat cum illa.

12. Observandum vero est, quod ad justam causam interdum possit sufficere finis Deo gratus sine aliquo opere injuncto; supponendo tamen, aliquod opus pium præcessisse. Sic in articulo mortis conceditur quibusdam Indulgentia, neque tamen ullum eis opus injungitur, sed præsupponitur, quod præcesserint quædam opera, gemitus, aut suspiria infirmi ad ultimum finem, Deum scilicet anhelantis.

Causa Indulgentiarum. 13. Inter causas impertiendi Indulgentias præcipuæ sunt Basilicarum extractio, & dedicatio, Infidelium conversio, Hæresum extirpatio, Principum Christianorum concordia, urgens Ecclesiæ necessitas, divini auxilii pro felici Ecclesiæ regimine imploratio: hinc Pontifices immediate post assumptionem in fideles Indulgentiam effundunt plenariam, ut tantæ Moli ferendæ sint pares. Accedunt populi tum erga Sanctos, tum erga Sedem Apostolicam devotio, bella gravia cum Infidelibus, aliaque, quæ Fidei imminere possent mala.

14. Quo-

14. Quoad Basilicarum extruções, hanc si causam Error Lutherus expendisset, non incidisset in hæresim oc. Lutheri occasione Basilicæ D. Petri Romæ, cujus fabricæ si Fi-occasio- deles eleemoynam subministrarent, Indulgentiam lu- ne fa- crabantur. Dicebat ille, in hoc Simoniam committit- brice ti, cum pro re temporali, pecunia scilicet, res spi- D. Petri ritualis, nimirum Indulgentia obtineretur. Roma, &

At quam egregie Lutheri argumentum jam a D. Tho- tot Sæculis præfuffocavit Doctor Angelicus in Suppl. ma præ- quæst. 25. art. 3. in corp. pro temporalibus, inquit, damna- non potest fieri indulgentia, bene autem PRO TEMPO- tus.

RALIBUS ORDINATIS AD SPIRITUALIA, sicut est repressio inimicorum, qui pacem Ecclesiæ perturbant, & CONSTRUCTIO ECCLESiarUM, & aliarum eleemo- synarum pro temporalibus ad spiritualia ordinatis lar- gitio. En ipsissimus Lutheri error, quod contribuen- tibus eleemosynam ob constructionem Ecclesiæ, ut- pote dantibus temporale pro re spirituali non posset tribui Indulgentia. Non deerat nisi nomen Ecclesiæ, seu Basilicæ D. Petri. Sane in talibus circumstantiis, cum eleemosyna ordinetur ad spiritualia; erectio e- nim Ecclesiarum, cum concernat honorem Dei, & Sanctorum, est quid spirituale; in talibus, inquam, circumstantiis datur quid spirituale pro re spirituali; adeoque non committitur Simonia.

15. Porro plus, vel minus erunt participes Indul- gentiæ, qui cum majori, vel minori proportionem pietatis, aut devotionis opera injuncta præstiterint. Id constat ex Innocentio III. in capitul., quod au- tem, de pœnitentiis, ubi dicit: licet generaliter fiat Indulgentia propter laborem, propter devotionem, & pro- pter pericula: tamen unus plus alio meretur, secundum quod plus devotus est, vel plus laborat, vel majoribus se periculis exponit. Eo etiam spectat illud Bonifacii VIII. in Extravagante Antiquorum. Unusquisque plus merebitur, & Indulgentiam efficacius consequetur, qui Basilicas ipsas amplius, & devotius frequentabit.

Id liquet potissimum, dum Indulgentia est inde- terminata. Exemplum allegat Angelicus in contri- buentibus eleemosynam pro fabrica Ecclesiæ ad lucrari- dam Indulgentiam indeterminatam: Quando datur, in- quit, Indulgentia indeterminata ei, qui dat auxilium ad fa-

ad fabricam Ecclesie, intelligitur tale auxilium, quod sit conveniens, & proportionatum ei, qui auxilium dat, & secundum quod accedit ad hoc, secundum hoc plus, vel minus de Indulgentia consequitur, Q. cit. a. 2. ad 3.

Pauper quidem aliquis dans unum denarium, & plus dare alioquin desiderans, consequitur totam Indulgentiam indeterminatam ob affectum animi, quem Deus maxime ponderat, non autem dives, quem non decet ad opus tam pium, & fructuosum ita parum dare, sicut non diceretur Rex alicui homini auxilium facere, vel eleemosynam largiri, si ei obolum daret. Sic igitur & in aliis, præcipue dum Indulgentia est indeterminata, plus, vel minus quispiam lucratur de Indulgentia, secundum quod plus, vel minus proportionem, vel improportionem pietatis, aut laboris accedit ad causam, pro qua tales concessæ sunt Indulgentiæ.

QUÆSTIO IV.

De Peregrinationibus Sacris, de Jubilæo, præsertim Anni Sancti, & quid illud contineat.

1. **E**Xplanata materia de Indulgentiis, offert se mihi materia de Jubilæo, præsertim Anni Sancti, nobilissima ejus specie.

Sacra Peregrinationes. Sed cum Sacræ Peregrinationes, quoad Exteros ad illud sint præambulæ, has Jubilæo Anni Sancti præfigendas esse duxi.

Has, uti & Jubilæum fugillarunt Sectarii asserentes, eas fuisse in usu apud Judæos, quibuscum nobis quoad Sacra nihil debet esse commercii.

2. Sed quam suis ipsimet Sectarii repugnant principiis? In antiqua Lege crebra fuerunt, præsertim in angustiis rerum circumstantiis adhibita jejunia; eximium inter alia exemplum nobis suppeditant Ninivitæ. Jonæ 3. *Predicaverunt Jejunium.* Et tamen in nova etiam Lege Sectarii, vel in bellorum tempestatibus, vel in aliis asperis casibus jejunant sine Judaismi professione; quia scilicet sectantur jejunium, non ut figuram, sed ut rem figuratam: cur igitur & nobis non liceat Judæorum imitari peregrinationes, non ut figuram, sed ut rem figuratam?

Itaque

Itaque Peregrinationum Sacrum usus in Catho-
cis spernendus non est.

Ipsa igitur Adversariorum arma in nostram conver-
tentes defensionem ab ipsismet auspicemur figuris, &
Peregrinationum demonstramus antiquitatem. Deut.
16. sic ait Dominus. *Non poteris immolare Phase in
qualibet urbium tuarum, quas Dominus Deus tuus da-
turus est tibi.... Sed tribus vicibus per annum appare-
bit omne masculinum tuum in conspectu Domini Dei
tui, IN LOCO QUEM ELEGERIT: in Solemnitate Azy-
morum, seu in Paschate, in Solemnitate Hebdomada-
rum, seu in Pentecoste, in Solemnitate Tabernaculorum,
id est, Scenopegia. Id ipsum tum Joseph, tum Ma-
ria singulis annis quoad festum Paschæ observabant.
Ibant Parentes ejus per omnes annos in JERUSALEM in
die Solemni Paschæ. Lucæ 2. Ecce in loco, quem elegerit
Dominus, ad quem proinde Judæi debebant tende-
re, immolatur Phase: itur singulis annis ob Solemni-
tatem Paschæ in Jerusalem. Quid hoc est aliud, quam
sacra quædam, & religiosa ad Deum peculiari quo-
dam in loco distinctiori pietate adorandum peregri-
natio?*

3. Talia nascentis Ecclesiæ Fideles imitati exempla,
ut rem figuratam, figuræ enim jam per mortem Chri-
sti cessarant, incredibile dictu est, quanto divini
amoris ardore loca Terræ Sanctæ inviserint. D. Hiero-
nymus S. exhortans Marcellam ad peregrinationem
Bethlehemiticam, hæc inter alia, verba adhibet.

*Longum est nunc ab ascensu Domini usque ad præ-
sentem diem per singulas at ates currere, qui Episcopo-
rum, qui Martyrum, qui eloquentium in doctrina Eccle-
siastica venerint Jerosolyman, putantes minus se Reli-
giornis, minus habere scientiæ, nec summam, ut dicitur,
manum accepisse virtutum, nisi in illis Christum adoraf-
sent locis, de quibus primum Evangelium de patibulo
coruscaverat.*

4. Quid memorem S. Helenam Magni Constantini
Matrem, quæ præfata loca tanto studio, & Religio-
ne perlustravit, magnificentissimis ubique extructis
Ecclesiis, aliisque relictis immortalibus devotionis,
& augustissimæ munificentiam monumentis? illa, illa est,
quæ terram pretiosissimo Jesu Christi Sanguine perfu-
sam piis lacrymis venerata, marmoream Veneris sta-

tuam

tuam Crucis loco in monte Calvaria a Gentilibus collocatam, ad tollendam Christi Domini Passionis memoriam, post centum circiter octoginta annos evertendam curavit. Nec eam profecto longæ peregrinationis, & suscepti laboris poenituit, salutifera Cruce per vitam recens extincto, cui applicata fuerat, redditam ingenti miraculo reperta.

Illi peregrinationi Roma debet partem Crucis, quæ ibi reposita in Ecclesia S. Crucis in Jerusalem sacra condignam erga tantas Reliquias venerationem Fidelibus impressit.

5. Quot exercitus se per mille rerum discrimina in terram illam Sanctam Cruce signati, peregrinationem tanto Sanctiorem, quanto sanguinolentior erat, suscipientes effuderunt?

Nec hodieum post Terram Sanctam Infidelium faucibus extortam, deinde proh! dolor, Principum Christianorum dissidiis amissam, nec hactenus recuperatam, cessat Fidelium ardor in tot visitandis Christi Servatoris Sacrariis, incasum eis reluctantibus, & maximis in mari, terraque periculis, & frequentibus in ipso, ut sic loquar, portu, in conspectu desideratæ Civitatis Arabum insultibus.

6. Sed nome fuit etiam semper ingens ad limina Apostolorum peregrinatio? De illis jam dudum Chrysostomus Homil. 32. in Epist. ad Rom. hæc scripserat. *Romam, quæ Urbium est regalissima, relictis omnibus, ad Sepulchra Piscatoris, & Pellionis (SS. Petri, & Pauli) currunt & Reges, & Præsides, & Milites.*

Ad Cineres Pauli, canique ad limina Petri, ut loquitur Claudianus, ad 35. Gradus, qui olim ad sacrata illa limina ducebant, innumeri Sancti ex voto, qua late patet, terrarum Orbe exciti confluxerunt.

7. Ad eadem se stitit limina voti causa sub finem Sæculi secundi, teste Eusebio libro 6. historiae Ecclesiasticæ, famosus ille Origenes.

Porro inter coronata capita, quæ olim Principem illam Basilicam adierunt, eminet Sæculo octavo tum Carolus Magnus Romanorum Imperator, & Galliarum Rex, quater Imperii sui tempore sacratos Apostolorum cineres veneratus, tum Pater ejus Pipinus, qui referente Anastasio Bibliothecario,

rio, omnes Gradus singillatim ejusdem Sanctissimæ Ecclesiæ B. Petri osculatus est.

8. Quod si tantus fuerit vel Principum, Regumque, & omnis conditionis fidelium ad Sedem Petri concursus, dum nondum Jubilæa *Anni Sancti* celebrata fuerant, quantus non debuit esse confluxus, dum postea supremi Ecclesiæ Moderatores Cælestes ejusdem thesauros in Jubilæis, in fidelium cœtum toto Orbe diffusum profuderunt?

Illico se Catholici e patriis Sedibus pietate accensi in Italiam effundere, actus devotionis perviam ferventissimos elicere, Psalmos, divinasque laudes e pectore depromere, dum S. Petri Ædem eminus conspiciunt, in terram se prosternere, præ gaudio in lacrymas solvi, ad exoptata tot laboribus, devoratisque in viâ difficultatibus Limina gravi pietate contendere, gradibus, & sacris attriis, oscula venerabundi imprimere, ad Apostolorum Sepulchra proni advolvi, Templi, quod Orbis miraculum est, Majestate percelli, & in Cœli, hæc materiales Machinas in infinitum superaturi contemplationem viva fide, spe, & charitate erigi, inde ad designatarum Basilicarum visitationem, & reliqua ad obtinendum Jubilæum requisita opera sese pie disponere.

9. Dicitur nequit, quot Fidelium millia singulis Jubilæis Romam convolarint, & quam frequentes charitatis actus vel Exteri adventantes, vel Romani egenos hospito excipientes exercuerint: Exteris de charitate in Deum per tot labores Romam raptis, Romanis de amore in proximum largissimarum distributione eleemosynarum concertantibus.

Anno 1600. sub Clemente Octavo feruntur Romam confluisse supra duodecies centum millia Fidelium, tamen sacris hospitiiis Præfectorum disciplina, ut pluribus millibus pauperum & commode, & abunde fuerit provisum.

Itaque cum a tot retroactis Sæculis exercitæ fuerunt, tum hodiedum exercentur sacræ Peregrinationes: proinde non contemnendæ sunt, sed in pretio habendæ; præsertim cum tot, tantarumque virtutum praxi, & tantarum gratiarum a Deo impetrandarum, ac poenarum in Jubilæo remittendarum occasionem subministrent.

10. Cæterum quamvis laudabilis sit sacrarum Peregrinationum usus, propter has tamen non potest relaxari disciplina seu regularis, seu civilis.

Quibus licent Hinc Romam tendere Jubilæi lucrandi causa non licet licet Filio non emancipato sine facultate Parentum, Pupillis sine licentia Tutorum, Mulieri sine venia Maritæ, *caput enim Mulieris Vir.* i. ad Corinth. ii. Religioso sine facultate a Reverendissimo Patre Generali *causa.* in scriptis obtenta.

Non possunt etiam licite Romam accedere Parochi, aut alii gaudentes beneficio, cui annexa est cura animarum, aut Clerici alicujus Ecclesiæ servitio addicti sine licentia Ordinarii, neque Servi sine licentia Domini, neque Milites, publici Administræ, aliive similes sine illorum, quibus in munere suo subduntur, facultate.

11. At quid si Mulier sine Mariti, Religiosus sine Generalis consensu Romam venirent, possentne lucrari Jubilæum, præstando opera ad illud requisita?

R. Posse, si de illa gravi inobedientia, uti & de aliis peccatis vere doleant, firmumque habeant propositum illam amplius non committendi, & eam reliquas inter culpas confiteantur.

12. Nunc ad ipsum Jubilæum *Anni Sancti* progrediamur.

Levitici 25. hæc habentur. *Sanctificabis annum quinquagesimum, & vocabis remissionem cunctis habitatoribus terra, ipse est enim JUBILÆUS: revertetur homo ad possessionem suam, & unusquisque redibit ad familiam pristinam.*

Quid sit Jubilæum. Ad hujus Jubilæi Judaici exemplum, singulis quinquaginta annis celebrari solitum erat; modo a paucioribus Sæculis anno quoquo vigesimo quinto Romæ celebratur Jubilæum, seu annus Jubilæi.

Definitur: *annus, quo visitantibus certas Ecclesias, & certa pia opera facientibus Indulgentia plenaria conceditur, cum facultatibus circa absolutionem a Reservatis, & Censuris, & circa vocorum Commutationem.*

Sane sicut Hebræis quinquagesimo illo anno concedebatur remissio temporalis, ita ut cuius restituerentur possessiones, quas per hypothecam, aut venditionem distraxerat, & mancipia in pristinam libertatem

ratem citra pretium assererentur, ita pariter Christi Fidelibus anno Jubilæi per Indulgentiam poenæ peccatis debitæ remittuntur, & peccati servus vi meritorum Christi manumittitur.

14. „ Annus ille placabilis, inquit BENEDICTUS „ XIII. in bulla promulgationis ejusdem, annus redemptionis, & veniæ peccatorum. Non hic, ut „ quondam Judaica Natio, ad distractorum prædiorum „ recuperationem, sed ad æternæ possessionem hæreditatis invitamur. Non a colendæ terræ laboribus „ eximimur, sed fructus, quos Christi Domini, Dei- „ paræ Virginis, & Sanctorum merita protulerunt, „ uberrimos percipimus: non a pecuniarum debito, „ vel ab humana servitute, sed a peccatorum vinculis, & pœnis absolvimur: non ab exilio terrenam „ patriam repetere nobis licet, sed ad cælestem illam patriam, unde exultantes in hac lacrymarum „ valle misere pererramus, tutum nobis iter præmonstratur, & panditur.

15. Sed en rursus Sectarii. In novalege, inquiunt, non debent resuscitari cæremoniæ Judaicæ; dixit enim Dominus Joannis 19. *Consummatum est: & ideo Object. tunc totaliter debuerunt cessare legalia, quasi veritate eorum consummata.* D. Th. 2. 2. q. 103. art. 3. ad 2. Sed per Jubilæum resuscitantur Cæremoniæ Judaicæ, cum Judæi primitus annum Jubilæi celebrarint, ergo non est observandum, sed respuendum, & abolendum Jubilæum, tanquam redolens Judaïsmum.

R. Negando minorem. Non enim celebratur a Catholicis Jubilæum tanquam figura, quemadmodum illud celebrabatur a Judæis, *omnia enim in figura contingebant illis*, 1. ad Corint. 10. sed tanquam res figurata, differt proinde quam maxime a Cæremoniis Judaicis. Unde quo ruitis, Sectarii? Baptismus fuit subrogatus Circumcisioni tanquam res figurata figuræ: nunquid tamen Baptismus tum contra Judæos, tum adversus Socinianos, aliosque tenebriones proaris, & focis nobiscum ipsimet tuemini? an adversus Judæos dimicantes Judaïsmum profitemini? uti igitur illam non profitemini; quia suscepistis rem figuratam loco figuræ, Baptismus scilicet loco Circumcisionis; ita nec nos Romano-Catholici judaïxamus in materia

Ju-

Jubilæi, quia rem figuratam duntaxat in Jubilæo amplectimur, non figuram. Judæi per Jubilæum terrestria, nos cælestia spectamus. Illi humana servitute, & pecuniarum debito, nos diris peccatorum vinculis, & pœnis clementer solvimur.

16. Deinde, Judæi in Cæremoniis suis futurum adumbrabant Messiam, (quem vel hodiedum tanta cum pervicacia venisse inficiantur) nos vero eum natum esse, Cruci affixum, pro nobis peccatoribus ex intimis misericordiæ visceribus mortuum, Redemptoremque esse nostrum profitemur, prædicamus, propugnamus, & ut talem supplici poplite adoramus: imo ejus merita superabundantia nobis in Jubilæo, ut in prima quæstione expendimus, applicantur: unde illis potissimum tota Jubilæi virtus, & valor innititur. Quam procul igitur a Judaismo in Indulgentiis Jubilæi remoti sumus?

17. Nonnulli principium Jubilæi ad tempora referunt Apostolorum, sed sine fundamento; quamvis & tunc Indulgentiæ fuerint concessæ, ut patet ex facto Pauli, qui largitus est indulgentias famoso isti incestuoso. 2. ad Corinth. 2. nec illæ tamen Indulgentiæ, nec aliæ primis Ecclesiæ temporibus subsequentiæ fuerunt datæ in forma Jubilæi.

Institu- 18. Bonifacius VIII. dicitur communiter Institutor
tores Jubilæi in Bulla *Antiquorum* anno 1300. Institutor *fal-*
Jubilæi. tem, inquam, quoad visitationem Basilicarum pro Romanis ad triginta, pro Exteris ad quindecim vices. Decreverat autem illud fieri anno duntaxat quolibet centesimo: at Clemens VI. anno 1350. in Extravag. *Unigenitus de pœnit. remission.* decrevit, ut quinquagesimo quoque anno instar Moysaici celebraretur.

Urbanus VI. Pontifex anno 1379. voluit in memoriam annorum Christi, ut illud trigesimo tertio anno solemniter perageretur, quamvis numquam tale Statutum in praxim deductum fuerit, si res accurate perspiciatur: etenim Bonifacius IX. anno 1390. Annum Sanctum celebravit, eo quod celebratus non fuisset trigesimo tertio anno post jubilæum Clementis VI. uti tamen Urbanus VI. ordinaverat. Deinde idem Bonifacius IX. an. 1400. rursus celebravit Jubilæum. Postea Martinus V. annum Sanctum celebravit an. 1423. videlicet trigesimo tertio post primum Jubilæum Bonifacii

facii IX. sed vigesimo tertio post secundum. Nicolaus V. anno 1450. veluti rediens ad quinquagesimum, Jubilæum peragi voluit.

10. Paulus Secundus in Bulla *Ineffabilis* anno 1470. decrevit, ut propter humanæ vitæ brevitatem quolibet vigesimo quinto anno celebraretur, prout hæcenus servatum fuit.

Sic vero celebratum est 1. a Sixto IV. anno 1475. Eo autem tempore, cum grassante bello, Romam confluere non possent undequaque Peregrini, illud Bononiæ a mense Maji usque ad Decembr. inclusive fuit habitum. Celebratum deinde fuit Jubilæum ab Alexan. VI. anno 1500. a Clemente VII. 1525. a Julio III. 1550. a Gregorio XIII. 1575. a Clemente VIII. 1600. postmodum ab Urbano VIII. 1625. ab Innocentio X. 1650. a Clemente pariter X. anno 1675. ab Innocentio XII. anno 1700. tandem hoc, quo vivimus, anno 1724. indictum est a Benedicto XIII. (quem Deus divinitus electum diu sospitem, & incolumem conservet) ad primas Vesperas Nativitatis Domini; ad illud usque tempus per annum 1725. duraturum.

20. Ritus, quo Jubilæum indicitur, est hujusmodi. Die Ascensionis Domini ante *Annum Sanctum* maximo *Quantum* apparatu in Principe D. Petri Æde recitatur publicè *donam* Pontificis diploma de proximi Anni Jubilæo: die, in *fiat pro-* quam, Ascensionis Domini, ut quemadmodum ea so- *mulga-* lemni luce Christus Servator Coelum Protoparentis *tio Ju-* culpa nobis oclusum, pretioso nobis sanguine pri- *bilæi.* mo triumphabundus ingrediens referavit, ita illud & per Jubilæum meritis, & valori sui Sanguinis potissimum innixum misericorditer aperire dignetur.

Hoc anno, cum die Ascensionis etiamnum Purpurati Patres in Conclavi de Successore Innocentio XIII. felicitis recordationis subrogando tractarent, diploma promulgatum non erat, publicatum vero fuit die 29. Junii, Ecclesiæ fundamentis SS. Petro, & Paulo sacra.

Deinde Dominica tertia Adventus fit altera publicatio Bullæ Pontificiæ.

21. Postremo in pervigilio Nativitatis Domini solemniter mane habetur supplicatio, & post meri- *Apertio* diem e Sacello Palatii ad Basilicam S. Petri se con- *Porta* fert Pontifex. Hanc omnino clausam reperit; ipse *Sancta.*

Van-Ranst, de Indulg.

* C

vero

vero Portam muratam, quæ *Sancta* dicitur, ter percussit argenteo malleo, & bis Summus Pœnitentiarius, dum certæ interim preces recitantur: tum fabri murarii murum dejiciunt, ingrediturque Pontifex Ecclesiam, ac Vesperis interest. Tres interea Cardinales eodem ritu tres alias Portas Sanctas referant in tribus Basilicis Sancti Pauli, Sancti Joannis Lateranensis, & Sanctæ Mariæ Majoris. Quatuor enim istæ Ecclesiæ ex antiquissimo ritu visitandæ sunt ab iis, qui Jubilæum sunt lucraturi, numerusque quaternarius designat, omnes Fideles ex quatuor Orbis universi partibus, imo & infideles, si Ecclesiæ inseri velint, advocari, dum Deus misericordiæ suæ sinus largissime cunctis aperit.

22. Ratio, cur ea porta dicatur *Sancta*, hæc est; tum quia qui per illam ingrediuntur Fideles Indulgentiam consecuturi, sanctitatem, seu gratiam divinam obtinent; tum etiam, quia benedicuntur lapides, calx, aliaque id genus, dum post annum Sanctum evolutum clauditur, videlicet in Vigilia Nativitatis post Vesperas. Tunc præmissa solemnibus supplicatione, Pontifex, ac deinde Summus Pœnitentiarius calcem jaciunt cochleari argenteo, ternosque ponunt lapides præfata benedictione præmissa, ac deinde murus a fabris erigitur, manetque integer, donec iterum Annus Sanctus recurrat.

Causa 23. Denique causa Institutionis Anni Jubilaris potissima est, ut peccatorum pressis pondere conveniens pietatis remedium pia Mater Ecclesia subministret per dispensationem thesauri cælestis in poenarum solutionem, & ut Urbs visitetur, quæ est Mater, Magistra, Caput, & Vertex omnium Ecclesiarum, quamque SS. Petrus, & Paulus Ecclesiæ columina, ac tot deinceps Martyres glorioso Sanguine consecrârunt.

„ Festinate ad locum, inquit BENEDICTUS XIII.
 „ in citata Bulla, ad locum, quem elegit Dominus:
 „ attendite ad hanc Jerusalem novam, unde ab ipso
 „ nascentis Ecclesiæ Exordio Lex Domini, & lux Evangelicæ veritatis in universas Nationes effluxit.
 „ Hæc Urbs per Sacram B. Petri Sedem Caput Orbis effecta Mater est cunctorum credentium, fida Divinitatis interpres, & Magistra omnium Ecclesiarum

5. fiam. Hic intemeratum Fidei depositum, hic fons Sa-
 6. cerdotalis unitatis, hic claves Regni Cœlorum, &
 7. summa ligandi, atque solvendi potestas, hic demum
 8. inexhaustus ille thesaurus Sacrarum Indulgentiarum,
 9. cujus dispensator est Romanus Pontifex, custoditur.

24. Cæterum Pontifex in eadem Bulla divites ex-
 hortatur, ut pauperibus Peregrinis Romam pro Jubi-
 læo profecturis auxiliatricem manum tum hospitio, erga
 tum aliis charitatis operibus porrigant. *Qui substan-*
ziam, inquit, hujus Mundi habent, discant facere sibi res Pe-
amicos de Mammona iniquitatis; Peregrinos Romam ve-
nientes subsidiis adjuvent, hospitio excipiant, omnibus-
que Christiana Charitatis officiis prosequantur.

Hospita-
 litas
 erga
 paupe-
 regri-
 nos ad
 Jubi-
 laum
 illud
 tenden-
 tes ex-
 ercen-
 da.

Certe ad hospitalitatem exercendam datur obliga-
 tio pro iis fere casibus, ac circumstantiis, pro quibus
 datur obligatio ad eleemosynam. Susceptio enim ho-
 spitum a D. Thom. 2. 2. q. 32. a. 2. numeratur inter se-
 ptem eleemosynas corporales, apud eundem Angeli-
 cum comprehensas hoc versiculo: *visito, poto, cibo,*
redimo, tego, colligo, condo; & significantur in Ly COL-
 LIGO. Matthæi etiam 25. damnantur homines ob ne-
 glecta opera misericordiæ corporalia, & nominatim
 hospitalitatis: *Discedite a me maledicti in ignem aeternum: hospes eram, & non COLLEGISTIS ME.*

25. Ad Hospitalitatem cæteris paribus, arctius ob-
 ligantur obtinentes Ecclesiastica beneficia, multoque
 magis illi, quibus incumbit administratio domorum
 hospitalium. Hac de causa Tridentinum Sess. 25. c. 8. de
 utrisque loquens ait: *Admonet Sancta Synodus quoscum-*
que Ecclesiastica beneficia obtinentes, ut hospitalitatis offi-
cium a SS. Patribus frequenter commendatum, quantum
per eorum proventus licebit, prompte, benigneque exerce-
re assuescant, memores, eos, qui hospitalitatem amant,
Christum in hospitibus recipere. Illis vero, qui hospita-
lia vulgo nuncupata, seu alia loca pia ad PEREGRINO-
RUM, infirmorum, senum, pauperumve usum præcipue
instituta in quemcumque titulum obtinent, præcipit om-
nino, ut impositum illis onus, officiumve administrent,
atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id
deputatis actu exerceant juxta Constitutionem Concilii
Viennensis alias in hac eadem Synodo sub fel. record.
Paulo III. innovatam, qua incipit: quia contingit.

Imo ex dictis satis superque liquet, eos, quibus domorum hospitalium administratio commissa est, si juxta fructus ad id deputatos peregrinos, aliosve non recipiant, non solum in charitatem, sed etiam in justitiam impingere.

Quantum ad Ecclesiasticos, qui ex superfluis fructuum beneficialium Peregrinos non excipiunt, seu pauperibus non subveniunt, ii peccant solummodo adversus charitatem Ita D. Tho. 2. 2. q. 185. art. 7. *De his; ait, quæ sunt specialiter (ex fructibus beneficialibus) usui suo deputata, videtur esse eadem ratio, quæ est de bonis propriis, ut scilicet propter immoderatum affectum, & usum peccet (Clericus) si immoderata retineat, & aliis non subveniat Sicut requirit debitum CHARITATIS.* De his fusius Theologi in materia *De jure & justitia agendo de Dominio.*

26. Advertant interim beneficiati, non solum ad Episcopos, cæterosque Majores beneficiatos, spectare hospitalitatis, aliorumque operum Misericordiæ officium, sed etiam ad quoscumque Minores beneficiatos pro rata fructuum beneficii.

Quam laudabiliter fores Palatii Episcopalis ordinarie obsidentur per conglomeratas undique Pauperum, & Peregrinorum turmas, eisque quotidie distribuuntur jussu Antistitum eleemosynæ!

Nonne sic Nicolai, Joannes eleemosynarii, aliique in Egenos profusi Præsules reviviscere videntur?

Certe per sic obsessa palatia, susceptos Advenas, sublevatam cujusque calamitatem Coeli fores panduntur, imo illud violente rapitur.

Canonicis quidem, Pastoribus, aliisque simplici, vel curato beneficio gaudentibus non suppetit tantarum Peregrinis, aliisque egentibus tribuendarum eleemosynarum facultas, sed quantitati beneficii quantitas eleemosynæ correspondeat, oportet.

Quare agite, quilibet in hisce circumstantiis, in tot Peregrinantium inopum copia in eos viscera charitatis exerat, & de palma misericordiæ nobili inter se æmulatione decertet.

Utinam quibusvis Beneficiatis exemplum BENE-DICTI XIII. quotidie duodecim Peregrinos ad instar Gregorii Magni excipientis, tenaciter foret impressum!

27. Quænam opera ad lucrandum Jubilæum Anni Operâ Sancti requiruntur? imple-

Exigit primo hoc Jubilæum, ut Romani, & Ur- da lu-
bis incolæ per triginta dies continuos, seu interpo- crando
latos; Exteri vero, & Advenæ per quindecim dies, Jubilæo
item continuos, seu interpolatos devote, ac reveren- Anni
ter visitent quatuor Basilicas S. Petri, S. Pauli, S. Sancti
Joannis Lateranensis, ac Sanctæ Mariæ Majoris, & in
iis pro S. Ecclesiæ exaltatione, hæresum extirpatione,
Catholicorum Principum concordia, ac totius Chri-
stiani populi salute pias ad Deum preces effundat.

Exigit secundo, ut peccata sua dolorose confiteantur.

Sunt qui dubitant, an communio requiratur.

Bulla quidem illam non exprimit, sed praxis, quæ
est optima legum interpres, sententiæ communionem Quædam
exigenti suffragatur. nota-

28. De Confessione, & Communionem fufius infra. da cir-

Circa *Visitationem Ecclesiarum*, Ita Clemens X. quo- ca Reli-
ad *Religiosos* in famosa expressione gratiarum anno giosos
1675. ut *faciliterur*, inquit, *Religiosis consecutio Anni quoad*
Sancti, tantique thesauri spiritualium gratiarum, & ut *visita-*
illi suo exemplo populum adificent, compareantque debito tionem
cum decore, qui decet personas Deo dicatas, significatur *Eccle-*
eisdem, suam Sanctitatem contentam esse, ut illi visitent *stiarum*
quatuor assignatas Ecclesias TER tribus diebus continuis,
aut interpolatis, & sic consequantur Sanctissimum Jubilæum,
ac si visitassent easdem Ecclesias triginta diebus.

29. Quantum autem ad Romipetas circa eandem vi-
sitationem Ecclesiarum, BENEDICTUS XIII. vult eos,
qui iter ingressi fuerint, si quidam in itinere, vel Quædam
etiam in ipsa Urbe morbo, aliave legitima causa notan-
impediti fuerint, non terminato, ac forte ne quidem da circa
inchoato præfixo dierum numero (modo verè poë- Romipe-
nitentes, & confessi sint) prædictæ Indulgentiæ esse par- tas cir-
ticipes, ac dictas Basilicas diebus a se requisitis a ca idem
parte rei visitassent. Ipsa verba, ne eadem repeta- punctum
mus, proferemus quæst. 7. ubi latius de *visitatione*
Ecclesiarum tractabitur.

Idem dudum fanciverat Clemens X. quoad Cives,
& incolas Romanos, si eos tempore Jubilæi ægritudi-
ne, quominus Ecclesias visitent, impediri contigerit.

30. Quoad Pauperes vero Advenas non infirmos,

Et pau- sic idem Clemens X. Cum maxime sua Sanctitas se-
peres. cundum sua viscera paterna compatiatur paupertati, ac
 multiplicibus miseriis Advenarum, eorumque plurimo-
 rum, qui non habent, unde se tam diu alant, vel ne-
 que sufferre queunt molestias tot visitationum intra
 quindecim dies, remittit arbitrio discreto tamen, &
 prudenti Pœnitentiariorum, & Parochorum, ut cuius
 dispenset juxta cujusvis pœnitentis indigentiam, & pos-
 sibilitatem in ASSIGNANDO NUMERO VISITANDA-
 RUM ECCLESJARUM, dando eisdem omnem facul-
 tatem circa id necessariam, & opportunam.

31. Porro nec jejunia, nec eleemosynæ ad conse-
 quendum Jubilæum *Annæ Sancti* solent injungi, tum
Nec je- quia corpus per tot devoratas itineris difficultates
junia, quia corpus per tot devoratas itineris difficultates
nec ele- supponitur attenuatum, & itinerantium substantia per
emosy- graves expensas diminuta; tum quia visitationes istæ
na in ob locorum ad invicem distantiam, aliasque mole-
Jubilæo stias admodum laboriosæ sunt, ita ut corpora per
Annæ eas multum atterantur. His adde, spectari posse a
Sancti Pontifice & easdem difficultates itineris in reditu,
injuna- & expensas Romæ, eodemque in reditu fundendas.
guntur. 32. Præter Jubilæum *Annæ Sancti* datur Jubilæum
 extraordinarium *duarum hebdomadarum*. Illud post

Jubilæum Jubilæum *Annæ Sancti*, cunctis Fidelibus toto Orbe
extra- dispersis, ne quis (qui limina Apostolorum adire
rodina- non potuit) fructu illo privetur, concedi solet. So-
rium. let & post Coronationem Pontificis, ac sæpe gravi-
 bus de causis. In omnibus (etiam in facultate ab-
Indul- solvendi a Reservatis, ac Censuris, & Commutandi
gentia vota) convenit cum Jubilæo *Annæ Sancti*, præter-
ia for- quam in jejuniis, & eleemosyna, quæ hoc Jubilæum
ma Ju- extraordinarium superaddit.

bilæi in 33. Datur & Indulgentia in forma Jubilæi, quæ
Eccle- tamen opus jejuniorum, & eleemosynæ non requirit.
sis FF. Talis, vel tales in nostro Prædicatorum Ordine con-
Prædi- cessæ sunt omnibus vere pœnitentibus, confessis, &
icatorum sacra communione refectis in præcipuis Deiparæ fe-
in præ- stis, ita ut proinde in illis, & vota commutari pos-
cipuis sint, & quilibet a casibus Reservatis, & Censuris
Deipa- absolvi queat.

ra festis. De hac prærogativa, quæ hodie cum maximo fi-
 delium concursu viget, rursus infra sub calcem Opusculi.

QUÆ.

QUÆSTIO V.

De suspensione Indulgentiarum, & aliarum facultatum, durante Jubilao Anni Sancti.

1. ANTE resolutionem observandum est, Indulgentiam dividi in realem, personalem, & localem. *Realis* est, quæ conceditur alicui rei, v. g. Rosario, Imagini, vel Numismati, seu potius in favorem illius, qui rem talem gestat. *Personalis* conceditur Personæ, ut eam lucretur, vel in articulo mortis, vel quoties hoc, vel illud opus pium præstiterit. *Localis* conceditur alicui loco, scilicet Ecclesiæ, vel altari.

Divisio Indulgentiæ in totalem, seu plenariam, & partialem supponitur nota ex quæstione 2. numero 1.

2. Sit modo Conclusio prima.

Durante illo

Per Bullam, qua suspenduntur omnes, & singula Jubilao Indulgentia sub quacumque forma concessa, suspenduntur universim Indulgentia plenaria, & etiam partiales.

Probatur id, tum ex fine suspensionis, qui est, *universine usu Indulgentiarum impediatur accessus ad Urbem*, tum ex forma Bullæ suspensivæ, quæ sic *sonat. Omnes & singulas Indulgentias concessas, etiam plenarias, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, hospitalibus, etiam Sancti Joannis Hierosolymitanis, Domibus, Militiis, Ordinibus, etiam Mendicantium, Congregationibus, Confraternitatibus: Coronis, Granis, Imaginibus, & Numismatibus ex metallo, seu quacumque alia materia confectis... omnes has Indulgentias etiam ad instar Jubilai... aut quomodolibet concessas; Apostolica auctoritate, ac potestatis plenitudine suspendimus, & suspensas esse declaramus, easque, eodem anno durante nulli prodesse, aut suffragari debere.* Ita novissime BENEDICTUS XIII. in Bulla suspensiva promulgata 8. Julii: Prædecessorum suorum Romanorum Pontificum exemplo inhærens.

Hinc magis roboratur secunda pars, quod scilicet Indulgentiæ quoque partiales, durante Jubilao Anni Sancti, sint suspensæ.

Suspenduntur enim & Indulgentiæ perpetuæ, & Congregationibus, Confraternitatibus, Coronis Granis, Imaginibus, ac Numismatibus concessæ, quarum plures constat esse partiales.

Ruit proinde illud a quibusdam allegatum: *Probabile est, Indulgentias non plenarias perseverare, quamvis in Bulla dicantur omnes, & singula Indulgentia suspensa.*

Sane probabilitas non est prudentiæ consona, ad prudentiam enim pertinet præferre majus bonum minus bono. 2. 2. q. 53. a 5. Adeoque & probabiliora probabilibus, proinde ea non est secuta in moralibus, & consequenter nec in Indulgentiis regula. Nihil perspicua sunt hæc celebratissima Doctoris Anglici verba. *Indulgentia tantum valent, quantum prædicantur.* Dum igitur vel revocantur, vel suspenduntur omnes Indulgentiæ, non valent illæ amplius tempore suspensionis, quocumque modo sumantur, sive sint plenariæ, sive partiales.

3. Conclusio secunda.

Non suspenduntur concessa Indulgentia visitantibus Basilicas Romanas, & Scalam Sanctam.

Indulgentia concessa visitantibus Basilicas Romanas, & Scalam Sanctam, non suspenduntur.

Id constat ex expressione famosa gratiarum Clementis X. ubi hæc habetur. *Ut conservetur, inquit, institutum, & consuetudo visitandi templa, concedit Sua Sanctitas, non obstante ea generali Indulgentiarum suspensione, ut Indulgentias solitas consequi possint fideles utriusque sexus, quas alias consequerentur, si visitent septem Ecclesias, & Scalam Sanctam diebus determinatis eo modo, & his cum conditionibus, quibus illa fuerunt concessa.* Cum vero Modernus Pontifex asserat se suorum sequi Prædecessorum vestigia, quamvis non exprimat, quod hæc indulgentias non suspendat, non suspenduntur.

4. Non suspenduntur etiam Roma Indulgentia septem annorum, & totidem quadragenarum toties obtinenda, quoties aliquis comprecationi quadraginta horarum, in qua habetur expositum Venerabile, interfuerit, ibidemque inter preces aliquo tempore detentus fuerit.

Clemens X. ibidem.

Incredibile dictu est, quo fidei, & pietatis ardore illi comprecationi Cives Romani passim interfuerint,

sunt, ita ut Exteris, vel Romam aduentantibus, vel illic degentibus, crebro præ cordis gaudio, & tantæ virtutis admiratione lacrymas eliciant.

5. Sed quænam sunt Indulgentiæ concessæ visitantibus Septem Urbis Ecclesias?

Prius advertendum est, cur Romani consueverint septem visitare Ecclesias, videlicet Sancti Joannis Lateranensis, Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, Sanctæ Mariæ Majoris, Sancti Laurentii, SS. Fabiani, & Sebastiani, & Sanctæ Crucis in Hierusalem. Hæc autem est ratio. Cum Pontifices in Oriente ad Fidei puritatem custodiendam, quatuor Patriarchatus instituissent, scilicet primum Alexandrinum, secundum Antiochenum, tertium Hierosolymitanum, quartum Constantinopolitanum; quatuor Ecclesias Romæ pro his quatuor Patriarchis designarunt, nempe pro primo Ecclesiam D. Pauli, pro secundo S. Mariæ Majoris, pro tertio Sancti Laurentii, pro quarto D. Petri; ut si forte Patriarchæ Conciliorum, vel aliorum negotiorum causa Romam venirent, & circa suam Ecclesiam decenter degere, & sacris commode operari possent. Ecclesia vero Sancti Joannis Lateranensis assignata erat Supremo Orbis, & Urbis Patriarchæ, nimirum Vicario JESU CHRISTI, quia, quatenus est Romanus Pontifex, suam ibi Sedem tenet. Unde tum ad mille annos ibidem Pontifices olim commorati sunt, tum hodie dum solemnè pompa, & Majestate summæ in terris Dignitati respondente illius Ecclesiæ possessionem solent capessere. Singularem itaque a Romanis in veneratione habitæ fuerunt hujusmodi quinque Patriarchales Ecclesiæ; eæque continuo magna pietate, ac frequentia invisebantur; quia vero in earum visitatione interdum opus erat per duas alias celeberrimas transire, scilicet per Ecclesiam SS. Fabiani, & Sebastiani, ubi Cœmeterium est innumerorum Martyrum reliquiis consecratum, & per Ecclesiam Sanctæ Crucis, ubi magna salutiferæ Crucis Domini particula colitur, idcirco septem istæ Ecclesiæ una omnes visitari consueverunt.

Ut igitur ad tantum pietatis opus fideles excitarentur, insignes hæc Ecclesias invisentibus Indul-

Quandâ
sint concessæ
Indulgentiis
visitantibus
Septem
Urbis
Eccle-
sias.

dulgentiæ concessæ fuerunt. Sanctus Sylvester ad Constantini Imperatoris preces, quotidie Indulgentiam plenariam largitus est visitantibus Ecclesiam Sancti Joannis Lateranensis, eandemque confirmavit D. Gregorius, qui solo æquatam ab Hæreticis Ecclesiam denuo excitavit. Præterea visitantibus singulas ex sex aliis Ecclesiis enumeratis, quotidie octo & quadraginta annorum Indulgentiæ, ac totidem quadragenarum conceduntur, necnon remissio tertiæ partis peccatorum. In festis duplicibus hujusmodi Indulgentiæ geminantur, seu duplicantur in una D. Petri Ecclesia. In Ecclesia S. Crucis visitantes Sanctæ Helenæ Sacellum quotidie lucrantur Indulgentiam plenariam. In Ecclesia SS. Fabiani, & Sebastiani, Sylvester, Gregorius, Honorius, Pelagius, Nicolaus Pontifices, singuli mille annorum Indulgentiam quotidie concesserunt. Visitantibus Basilicam Sanctæ Mariæ Majoris indulgentiæ duodecim mille annorum datæ sunt quotidie a Festo Assumptionis ad Festum Nativitatis Dei paræ.

Præstantissimus itaque Indulgentiarum thesaurus, etiam durante Jubilæo Anni Sancti, ad hæc Ecclesias confluentibus, relictus est. *Eo enim modo, ut loquitur Clemens X. Et his cum conditionibus, quibus illa fuerunt concessæ, easdem lucrantur.*

Quænam Indulgentia concessæ visitantibus *Scalam Sanctam, quæ etiam non suspenduntur?*
R. Recitanti in singulo Gradu *unum pater, & ave* (constat autem Scala Santa ex Gradibus 28.) concedi Indulgentiam trium annorum, & totidem Quadragenarum cum remissione tertiæ partis poenæ, peccatis dimissis debitæ.

Scalam Sanctam. Illos Gradus non ascendimus, nisi flexis genibus, in sacram memoriam Servatoris nostri Jesu Christi, qui eos pretiosissimo Sanguine perfudit, dum per istos post dirissimam flagellationem, & coronationem, in editiorem Palatii locum jussu Pilati enitens, ab eo confertæ Judæorum multitudini fuit exhibitus hisce *singulis* prolatis verbis: ECCE HOMO.

Devotio *erga* *Scalam Sanctam* Apparent etiamnum hodie aliquot Sacrarum Graduum indicia, quæ cræte ferrea Crucem signante distincta sunt.

Gradus

Gradus constant ex marmore: Romam vero ad-
 vecti sunt per Religiosissimam Imperatricem Helenam
 Constantini Magni Matrem.

Omnes quidem diebus Scala Sancta frequen- *Suspen-*
 tatur, sed præsertim feriis sextis, quod eodie lytrum *duntur*
 Redemptionis nostræ ex intimis misericordiæ, & a- *concessa*
 moris erga nos visceribus æterno Patri ab Unigeni- *visitan-*
 to Dei Filio persolutum sit. *tibus se-*

6. Nonnulli etiam, durante Anno Sancto, exten- *ptem Ec-*
 dunt Indulgentias ad alia loca *extra Urbem*, in qui- *clesias*
 bus Indulgentiæ septem Ecclesiarum Romanarum con- *extra*
 ceduntur visitantibus septem, vel quandoque etiam *Urbem*.
 pauciores Ecclesias destinatas.

Sed hoc convellitur, & per Bullam suspensivam,
 & per expressionem gratiarum Clementis X., quæ ex-
 presse tantum eximit a generali suspensione visitatio-
 nem prædictam Ecclesiarum *in Urbe*.

Nec opinioni illi patrociniatur famosum illud:
Probabile est, Indulgentias, durante Anno Sancto, sic
extendi: etenim probabilitas iterum non est secuta in
moralibus regula.

7. Hinc quoque, prostrato hoc probabilitatis prin- *Suspen-*
 cipio, suspenduntur, durante eodem Jubilao, Indul- *duntur*
 gentiæ concessæ domui augustissimæ Lauretanæ, & *concessa*
 Indulgentiæ Compostellanæ. *Domui*

8. At quid de Indulgentia *Portiuncula*, durante illa *Laure-*
 tempore Jubilæi? *tana.*

R. Non durare in Ecclesiis ab Assisiensi distin- *Non su-*
 ctis, in quantum illa a Pontifice aliis PP. Minorum *spondi-*
 Ecclesiis concessa est; durare vero, & non suspendi in *tur In-*
 Assisiensi, communiter dicta Ecclesia *Sanctæ Mariæ An-*
 gelorum, cum Benedictus XII. in sua Bulla asserat, *Indulgen-*
 Indulgentiam ibi esse concessam a Christo Domino; *tia Por-*
 Pontifex autem nequeat, utpote Christo inferior, *tiuncu-*
 suspendere Indulgentiam a Christo concessam. *la Assi-*
siis, sus-

9. Conclusio tertia. *pendi-*
Non suspenduntur Indulgentia immediate pro De-
functis concessa, adeoque non suspenduntur Indulgentia
concessa Altaribus privilegiatis, ut scilicet anima e Pur-
gatorio liberetur; suspenduntur tamen quæ vivis con-
ceduntur, applicabiles pro Defunctis. *tur ex-*
tra istu-
locum.

Conclusio constat ex Clemente X. In suspensione, *pendi-*
 in.

tur In- inquit, generali Indulgentiarum, non intelliguntur
 dulgen- suspensa Indulgentia Altarium Privilegiatorum pro De-
 tia con- functis, neque alia concessa eodem modo pro Defunctis,
 cessa De- Verum illa suspensa habeantur, quas possunt sibi conse-
 functis qui vivi, ut eas possint concedere animabus Purgatorie
 imme- per modum Suffragii.

diate, Ratio hujus declarationis Pontificis quoad se-
 secus cundam partem, hæc esse potest. Cessante princi-
 concessa pali corruit accessorium; quod autem hujusmodi In-
 vivis, dulgentiæ possint applicari Defunctis, est accesso-
 & mor- rium, proinde, dum suspenduntur omnes Indulgen-
 tuis, tiæ pro vivis, etiam illæ, quæ possent Defunctis ap-
 plicari, suspenduntur.

Accedit, quod restrictio ista Indulgentiarum ma-
 gis reddat homines sollicitos lucrandi Indulgentias
 immediate pro Defunctis concessas.

10. Hinc tempore Jubilæi suspensa manet Indul-
 gentia Communionis generalis concessa iis, qui una
 ex Dominicis cujuscumque mensis a Patribus Socie-
 tatis designata confessi Sacram accipiunt Synaxim,
 orantes, pro exaltatione Ecclesiæ, hæresum extirpa-
 tione, & concordia Principum Christianorum. Hu-
 jusmodi enim Indulgentia non est immediate con-
 cessa pro Defunctis, sed pro vivis, per modum ta-
 men Suffragii applicabilis pro Defunctis, qua de re
 jam Clementem X. loquentem audivimus.

Eodem modo suspenditur & Indulgentia plena-
 ria, quam singulis primis Dominicis cujuslibet men-
 ses lucrari possunt Fideles in Ecclesiis FF. Prædica-
 torum, cum & illa per modum Suffragii Defunctis
 sit applicabilis, & aliæ, si quæ ullibi eo quoque pa-
 cto concessæ sint.

Digres- 11. Hac occasione non inutiliter quæri posset, an
 sio, An Indulgentiæ profint mortis infallibiliter?

Indul- Responsio est *negativa* pro 2. parte.

gentia Duæ autem hic partes probandæ sunt, prima,
 profint quod profint mortuis; altera, quod non profint infal-
 mortuis libiliter.

infalli- Probatur itaque prima pars ex D. Thoma in Suppl.
 biliter. quæst. 73. art. 10. in corp. Si Indulgentia sub hac for-
 ma fiat: quicumque fecerit hoc, vel illud; ipse vel pa-
 ter ejus, vel quicumque alius ei adjunctus in Purgatorio
 decen-

detentus, tantum de Indulgentia habebit: talis Indulgentia non solum vivo, sed etiam mortuo proderit: non enim est aliqua ratio, quare Ecclesia transferre possit communia merita, quibus Indulgentia innituntur, in vivos, & non in mortuos. Pergens deinde ad Indulgentias, quæ tantum Defunctis applicantur, sic ait. Quod Defunctis profint Indulgentia, patet ex usu Ecclesia, sic eas applicantis, & ex concessione, ac declaratione Pontificum, quorum auctoritate applicantur. Ab octingentis enim fere annis Paschalis Primus Indulgentiam pro Defunctis concessit in Ecclesia S. Praxedis pro missis ibi ad solatium Defunctorum & liberationem celebrandis, præter alias passim, quas & alii Pontifices posteriores concesserunt, & post Doctoris Angelici tempora in re tam justa auxerunt,

Horum omnium ratio est, quod fideles Defuncti sint nobiscum ejusdem corporis mystici membra, per fidem, & charitatem alligata. Cum enim ideo privati suffragia, & satisfactiones suas possint applicare Defunctis, utpote membris ejusdem corporis, per consequens potest & Summus Pontifex eis applicare satisfactiones Christi, & Sanctorum, cum ipse sit dispensator thesauri, & thesaurus sit pro corpore mystico totius Ecclesiæ nondum triumphantis. Unde *charitas, quæ est vinculum Ecclesiæ membra uniens, non solum ad vivos se extendit, sed etiam ad mortuos, qui in charitate decedunt.* S. Doctor in Suppl. q. 73. art. 2. in corp. Extendit se, inquam, etiam ad Mortuos, si Pontifex in forma Indulgentiarum exprimat, quod illis eas concedat. Etsi enim quilibet possit opus suum proprium applicare cui voluerit, atque ita pro illo satisfacere, Indulgentiam tamen nemo potest applicare alicui, nisi ex intentione concedentis. Nam privatus quisque non est dispensator thesauri satisfactionum Christi, & Sanctorum, sed Pontifex, qui Indulgentiam concedit.

12. Probatur modo secunda pars, scilicet, quod Indulgentiæ nun profint mortuis infallibiliter. Dicit enim perspicue S. Augustinus in Enchiridion cap. 109. *Suffragia eis solum profunt, qui cum viverent, hæc sibi, ut postea possent prodesse, meruerunt.*

Suffragatur Augustino Angelicus in suppl. quæst. citata art. 3. ad 6. *Ad hoc, inquit, quod suffragium alicui*

alicui valeat, requiritur ex parte ejus, pro quo fit, & capacitas huiusmodi valoris: & hanc homo acquisivit per opera propria, quæ gessit in vita, præsertim succurrendo, dum viveret, etiam Defunctis.

Deinde, licet Indulgentiæ in vivis infallibiliter suum sortiantur effectum, non tamen ita in Defunctis. In vivos enim Papa habet auctoritatem, cum sint ejus fori; Defunctis vero concedit Indulgentias tantum deprecativas, quæ effectum solum nanciscuntur ex misericordia Dei, & juxta beneplacitum ejus, attentis tamen meritis eorum, quibus applicantur dum erant in vita.

Hinc, etsi pro Defuncto celebrata sit Missa ad Altare privilegiatum, vel aliter sit ei applicata Indulgentia plenaria, non solent homines esse securi de illius liberatione; neque ideo desistunt ab aliis suffragiis pro eodem offerendis. Non videntur igitur Defunctis Indulgentiæ prodesse infallibiliter.

Indulgentiæ quidem tantum valent, quantum sonant; sonant autem Indulgentiæ liberationem v. g. unius animæ e Purgatorio, quotiescumque aliquis in Altari Privilegiato celebraverit; sed hoc est intelligendum juxta meritum subjecti, cui Sacrificium applicatur. Hinc Fideles stimulantur, ut præter poenitentiae opera, Defunctorum quoque hac in vita in precibus sint memores.

Non suspenduntur concessæ. 13. Conclusio quarta.

Non suspenduntur concessæ. Non suspenduntur Indulgentiæ pro articulo mortis concessæ.

Indulgentiæ concessæ. Probatur. Quia in generali dispositione non veniunt quæ non esset quis in specie comprehensus, ex lege in obligatione generali, ff. de pignoribus: pro articulo mortis. Ex pietate autem Pontificum non præsumitur, quod voluerint anno Jubilæi sub suspensione Indulgentias pro Agonizantibus comprehendere, cum eis Ecclesia omnibus velit modis opitulari.

Casus circa durationem Indulgentiarum. Deinde, articulus mortis est speciali nota dignus, & ideo non censetur comprehensus, nisi de eo fiat specialis mentio: denique, sic Clemens X. Non habeantur suspensæ concessæ in articulo mortis.

14. Dubium hic oritur, an dum alicui conceduntur Indulgentiæ ad septennium, & interim occurrit annus

annus Jubilæi, quo proinde tempore suspenduntur *gen-
Indulgentiæ, dubium, inquam, oritur, an tunc illæ tiantur
tantum durent usque ad sexennium, ita ut Annus Ju- ratio-
bilæi etiam computetur pro anno?* *ne Ju-
bilæi.*

R. Tantum durare ad sexennium in illo casu du-
raturas utique usque ad septennium, nisi annus Jubi-
læi obstaret, qui jam per accidens unum annum In-
dulgentiarum tollit. Sic se habet praxis, quæ septen-
nium considerat solidum, nisi quædam obstent; obstat
autem hic Jubilæum.

Secus dicendum foret, si Indulgentiæ concede-
rentur ad septennium *citra Annum Jubilæi*; tunc enim
Annus Jubilæi (cum Indulgentiæ tantum valeant quan-
tum sonant) non computaretur, sed concederetur so-
lidum septennium, cum Jubilæo vero octennium.

15. Ratione tituli *de suspensione Indulgentiarum, alia-
rumque facultatum, durante anno Jubilæi*, restat inqui-
rendum, an suspendantur omnes facultates absolven-
di a casibus Sedi Apostolicæ reservatis?

R. Omnes duntaxat præfatas facultates suspendi
concessas intuitu Indulgentiarum in Urbe obtinenda-
rum. Ita enim sonat tenor Bullæ suspensivæ. *Cupien-
tes, (novissime Modernus Pontifex) ut Christiana Na-
tiones ex omnibus terrarum Orbis locis in ætæna Urbe
nostra in Fidei, ac Religionis unitate congregata, quo
maximo fieri poterit, concursu Basilicas præfatas duran-
te eodem Jubilæo, visitent: omnes, & singulas Indul-
gentias, ac FACULTATES ABSOLVENDI, ETIAM A
CASIBUS RESERVATIS, suspendimus.* *An su-
spen-
datur
omnes
facul-
tates
absol-
vendi
a refer-
vatis
Papa.*

Hinc non suspenditur facultas, quam habent Epi-
scopi ex Trident. Sess. 24. c. 6. absolvendi ab occultis
Papæ reservatis, & dispensandi in irregularitatibus ex
delicto occulto provenientes, & non deductis in
forum contentiosum, (excepta ea, quæ oritur ex ho-
micidio voluntario) aut facultas absolvendi impedi-
tos adire Sedem Romanam. Ratio est, quia hujus-
modi facultates competunt Episcopis ratione officii,
& de jure communi.

Idem dicendum est de facultatibus, quas Prælati
Regulares habent ratione proprii muneris in ordine
ad absolvendum Subditos.

QUÆ.

QUÆSTIO VI.

De dispositione ad lucrandum Jubilæum requisita.

Solus Baptizatus est capax Jubilæi, non tamen excommunicatus.
QUæritur hic primo, quinam sint Jubilæi capaces.
 Conclusio prima.

1. *Solus Baptizatus est capax Jubilæi, non tamen excommunicatus.*

Probatur prior pars, quia actus jurisdictionis, qui exercetur concedendo Indulgentias vivis per modum absolutionis, non potest exerceri nisi in Subditum: non baptizatus autem non est subditus Ecclesiæ.

Probatur secunda pars. Quia Excommunicatus privatur per excommunicationem communibus Ecclesiæ suffragiis, & bonis inter membra Ecclesiæ unita dividendis.

2. Sed potestne Catechumeno in gratia existens concedi Indulgentia per modum solutionis, & Suffragii eo modo, quo concedi potest a Pontifice animabus in Purgatorio detentis?

R. Negative. Nondum enim sunt ingressi Ecclesiam. Sicut igitur ante Baptismum nequit Sacramentum ullum conferri catechumenis, utpote extra Ecclesiam existentibus, ita nec illis applicari potest Indulgentia. Fideles vero Defuncti sunt in Ecclesia; proinde animabus illorum per modum suffragii valet applicari Indulgentia.

Tacita obiectio.
 3. Potest quidem (ut tacitæ objectioni occurratur) suas qualibet satisfactiones pro Catechumeno offerre, cum quilibet suarum satisfactionum sit Dominus; non tamen potest Pontifex pro illo offerre satisfactiones Christi, & Sanctorum. Pontifex enim est dispensator satisfactionum communium, juxta præceptum Christi Domini; Christus vero non præsumitur velle, ut illæ dispensentur iis, qui Ecclesiam suam visibilem nondum sunt ingressi.

Non perpe- tuo a- mentes.
 4. Quid censendum de carentibus usu rationis, suntne illi Indulgentiarum capaces?

Si careant ex defectu ætatis, certum est, esse Indul-

Indulgentiarum incapaces; cum enim nullam culpam commiserint, non sunt capaces remissionis poenarum culpis dimissis debitaram, quæ per Indulgentiam confertur.

Pariformiter loquendum de adultis, in quibus nunquam rationis usus affulsit, seu perpetuo amentes sunt.

At quid de illis, quibus amentia supervenit? *An il.*

R. Sub distinctione. Vel amentia supervenit *lius* iam occupatis exequendo opera pro Indulgentia *in- sint ca-* juncta, vel ante Indulgentiam eis insinuatam, & *in- paces,* choactionem operum pro ea lucranda *injunctorum. quibus* Si prius, videntur esse Indulgentiæ capaces, cum jam *amen-* inceperint requisita præstare opera, & reliquorum *tia su-* operum executio sit voluntaria in sua causa. Unde *perve-* præstiterunt id, quod potuerunt. *nit.*

Si posterius, sunt Indulgentiæ incapaces tum ob ignorantiam Indulgentiæ, tum quia nullus ab eis actus pro lucranda Indulgentia elicitur. Audiatur S. Doctor in Suppl. quæst. 27. art. 3. in corp. *non existente,* inquit, *condicione, non consequitur* quispiam illud, quod *sub* *condicione datur:* unde cum Indulgentia detur *sub hæc* *condicione, quod aliquis aliquid faciat* formaliter, vel virtualiter, seu in sua causa, *si illud non exercent,* Indulgentiam non consequitur.

Dices. Potest quis solvere pecuniam pro debito Petri, Petro id ignorante, nulloque actu ad solutio- *Obje.* nem concurrente, ergo & Pontifex potest de thesauro Ecclesiæ satisfacere pro debitis poenarum temporalium post culpam, poenamque eternam remissam restantium, etiamsi debitor spiritualis id ignoret, & nullo pacto illi solutioni cooperetur.

Disparitas est, quod in solutione debiti pecuniarii nulla sit adjuncta conditio, quod illud debeat *Respo.* exonerari vel a debitore, vel ab alio quopiam: sufficit, quod in solutione reperiatur æqualitas rei ad rem; illa autem reperitur, sive solutio fiat a Petro debitore, sive a Paulo: in debito vero poenarum temporalium pro peccato dimisso, per Indulgentiam solvendo adjuncta est ab Indulgentiam concedente conditio, quod hæc, vel ista opera Indulgentiam lucraturus exequi debeat, proinde *si illa non exercent, Indulgentiam non consequitur.*

Van-Ranst, de Indulg. * D

6. Quæ-

Ad In- 6. Quæritur deinde, quænam præter executionem
dulgen- operum præceptorum, requirantur, ut alicui valeant
tiam ob- Indulgentiæ?

tinen- Certum est, Indulgentias non valere existentibus
dam, re- in peccato mortali. Nemini enim remittitur poena,
quiri- nisi prius aboleatur culpa, per quam reatus poenæ
tur sta- contractus est, Indulgentiæ vero sunt remissio poenæ.
tus Gra- Hinc in Bullis Indulgentiarum, eæ dicuntur concedi
tia. *contritis, & confessis.*

Inter dispositiones igitur ad consequendam In-
dulgentiam requisitas præter adimplerionem operum
injunctorum, requiritur ex parte suscipientis Indul-
gentiam, status gratiæ.

7. Sed quandonam status ille est necessarius? an pro
toto illo tempore, quo ponuntur opera injuncta, an
Sufficit pro illo tempore, quo ultimum opus perficitur?

ille sta- Sit Conclusio.

tus Gra- Si in Diplomate Indulgentiarum præcise aliter non
tia, dū exprimat, sufficit status gratiæ, dum ultimum opus
ultimū perficitur.

opus per- Probat. Pontifices requirunt, ut Romani Ec-
ficitur. clesias visitent per triginta dies; Exteri vero per quin-
decim; moraliter autem vix contingit, ut omnes illæ
visitationes passim fiant ab omnibus in statu gratiæ.

Deinde, in Jubilæo *duarum hebdomadarum*, præ-
scribitur jejunium feriis quarta, sexta, & Sabbatho,
cum confessione vel prævia, vel sequente; signum
ergo non esse necessarium, ut opus omne injunctum
impleatur in statu gratiæ; cum multi non sint justii
ante confessionem.

Obiect. 8. Objicies. Opera injunguntur in obsequium Dei;
sed opera extra statum gratiæ, cum sint opera ini-
mici Dei non possunt esse in Dei obsequium; ergo
illa non sunt opera ad obtinendum Jubilæum, unde
ut illud obtineant, debent fieri in statu gratiæ.

Resp. R. Distinguendo minorem. Opera extra statum
gratiæ, seu peccatoris non possunt esse in obsequium
Dei, tanquam moraliter bona, nego minorem. Li-
cet enim sint opera inimici, sunt tamen opera inimi-
ci tendentis ad reconciliationem cum Deo. Quem-
admodum igitur *contritio imperfecta, etiam Dei donum*
est,

est, & Spiritus Sancti impulsus, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis, quo penitens adjutus viam sibi ad justitiam parat, Concil. Trid. Sess. 14. cap. 4. Ita quoque opera pro Jubilæo obtinendo, quamvis a peccatore præstita, sunt tamen Dei dona eum ad se moventis, & ad justificationem disponentis. Proinde opus non est, ut omnia opera pro Jubilæo adipiscendo injuncta fiant in statu gratiæ.

9. Quid dicendum igitur de illa nonnullorum sententia, quod pauci admodum lucrentur Indulgentias? *An pauci*

Nullus, inquiunt, potest scire, se esse in statu gratiæ, quæ tamen ad obtinendas Indulgentias requiritur; pauci igitur, imo vix ullus eas consequitur. *ci lu- cratur Indul-*

Sed audiatur D. Th. 1. 2. quæst. 112. art. 5. in corp. sic discurrens. Nullus, inquit, potest scire se habere gratiam certitudinaliter; certitudo enim non potest haberi de aliquo, nisi possit dijudicari per proprium principium. Unde nullus posset scire, se habere scientiam alicujus conclusionis, si principium ignoraret. Principium autem gratiæ, & objectum ejus est ipse Deus: qui propter sui excellentiam est nobis ignotus, secundum illud Job. 36. Ecce Deus magnus vincens scientiam nostram, & ideo homo non potest per certitudinem dijudicare, utrum ipse habeat gratiam secundum illud. 1. ad Corinth. 4. sed neque meipsum judico: qui autem judicat me, Dominus est. Alio modo cognoscitur aliquid conjecturaliter per aliqua signa. Et hoc modo **ALICUIS COGNOSCERE POTEST SE HABERE GRATIAM**, in quantum scilicet percipit se delectari in Deo, & contemnere res mundanas; & in quantum homo non est conscius sibi alicujus peccati mortalis. Sic igitur in præsentia, in quantum homo vel delectatur in Domino, vel potissimum in quantum non est sibi conscius alicujus peccati mortalis, potest cognoscere, se esse in statu gratiæ, adeoque lucrari Indulgentias; ac proinde falsum est, quod pauci, imo vix ullus eas consequatur. Dantur enim multi, qui sibi nullius lethiferi peccati sint conscii. Unde hæc cavillatio eo vergere videtur, ut temporem aliquem bonis operibus inferat, atque ita hominem a prosecutione virtutis, & ab evitandis perfructum Indulgentiarum Purgatorii penis arceat.

Itaque & hunc scopulum, Christiane, declina,

& summo studio dum per vitam licet (postquam, si quis tui in flammis piacularibus recordetur, non applicabuntur tibi Indulgentiæ nisi per modum Suffragii) in amplam earum consecutionem incumbere.

10. Hoc tamen hic accurate observandum est, quod si quis affectum gerat erga quoddam peccatum veniale eo tempore, quo ultimum opus exequitur ordinatum ad impetrationem Jubilæi, consequatur quidem vi Indulgentiæ plenariæ remissionem poenæ aliis peccatis venialibus, & mortalibus remissis debitæ, non tamen remissionem poenæ debitæ illi peccato veniali, erga quod, dum ultimum opus exequitur, etiamnum affectum gerit, quodque proinde illi remissum non est.

Tacita obiectio. Ratio est, quia remanente culpa, non remittitur poena: hic autem remanet culpa, venialis scilicet, proinde talis non consequitur remissionem poenæ peccato illi veniali debitæ.

11. Indulgentia quidem plenaria, quam hic obtinet (ut tacitæ obiectiõni occurratur) tollit omnem poenam, sed tantum juxta capacitatem subjecti. Unde Indulgentia plenaria accommodat se subjecto. Hinc homini plane disposito, omnibusque omnino venialibus exuto omnem prorsus poenam remittit; non autem ita non disposito: nequit enim remitti poena, non remissa culpa; proinde non tollit poenam isti peccato veniali non remisso debitam.

Quare Indulgentia in casu proposito est plenaria, quantum est de se, quoad poenas peccatis mortalibus, & aliis venialibus remissis debitas, licet non sit plenaria quoad omnem omnino effectum, scilicet remissionem poenæ peccato veniali non remisso debitæ.

Ad Indulgentiã lucrandaã requiritur intentio a- Hinc quilibet, dum ultimum opus exequitur, illud conetur exercere, ut omnem omnino affectum erga quodcumque veniale exuat. Id aliis Indulgentiis obtinendis applica.

requiritur intentio a- 12. Qualis modo intentio requiritur ad lucrandaã Indulgentiam?

Conclusio.

Ad lucrandaã Indulgentiam requiritur intentio actualis actualis, vel virtualis illam lucrandi.

vel virtualis. Probatur. Homo non debet cæco, sed humano modo procedere, scire proinde quid agat, & cur agat, seu ope-

operetur, quidni igitur & ad lucranda Indulgentiam requiratur intentio actualis, vel virtualis illam lucranda

Confirmatur. In Sacerdote celebraturo requiritur intentio, vel actualis, vel virtualis consecrandi; in audituro sacrum diebus festis intentio eadem faciendi satis Præcepto Ecclesiæ; ergo sic pariter de lucraturo Indulgentias discurrendum est.

13. Hinc ruit quorundam opinio contendentium, eum lucrari Indulgentias, qui opera pro iis injuncta præstat, etiamsi ignoret, ea exerceri ad eas obtinendas. Sufficit enim, inquiunt, quod ponatur opus.

Itane vero? Sufficitne ad præcepti Ecclesiastici impletionem auditio Sacri diebus festis sine intentione actuali, vel virtuali satisfaciendi præcepto Ecclesiæ? Uti igitur illic non sufficit auditio Sacri sine præfata intentione, ita neque hic sufficit positio operis injuncti ad lucrandas Indulgentias sine intentione pariformi.

14. Minus admittenda est quorundam sententia dicentium, eum etiam satisfacere præcepto audiendi Missam, etiamsi positive nolit per talem Missæ auditionem satisfacere præcepto. Sic igitur juxta illos is quoque Indulgentias lucraretur injuncta præstando opera, etiamsi per ista positive nollit ipsas lucrari. Talia memorasse, cum communi fidelium sensui repugnent, refutasse est.

15. Superest discutiendum, an quis idem Jubilæum pluries lucrari possit?

Conclusio est *negativa*.

Id constat ex forma ordinaria, sub qua solet concedi Jubilæum, v. g. *duarum hebdomadarum*. Illa enim continet, quod semel tantum in una, vel altera septimana possit quis illud lucrari, & non semel in priori septimana, & iterum in posteriori. Quia distinctim dicitur, **QUI IN PRIMA, VEL SEQUENTI SEPTIMANA talia præstiterit, lucrabitur Jubilæum.**

Deinde, præter Congregationem Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, quæ apud *Fillium* tom. 2. tract. 8. num. 261. declaravit, tantum semel acquiri Indulgentiam per Jubilæum, huic assertioni favet communis Fidelium praxis.

16. Hinc infertur, eum, qui priori hebdomada Ju-

Casus hic emergens. **C**asus bilæi adimplevit opera ad lucrandum Jubilæum requisita, fuitque tunc absolutus a casibus reservatis, si relabatur deinde in reservatos, non posse denuo lucrari Jubilæum hebdomada sequenti, eademque iterum absolvi a reservatis; etiamsi repeteret opera ad Jubilæum acquirendum requisita; tantum enim quis semel Jubilæum lucrari potest.

Quare nec votorum commutatio in Jubilæo fieri valet, plus, quam semel.

17. At quid si quis hebdomada secunda recordetur alicujus peccati reservati, cujus fuit in prima, dum Jubilæum, opera requisita præstando, lucrabatur, invincibiliter oblitus, nonne posset tunc ab illo absolvi?

Posset profecto ratione oblivionis invincibilis, quæ cuilibet involuntaria est. Nec ideo bis lucraretur Jubilæum, quamvis & alia requisita exequeretur, quia virtus Jubilæi ab eo prima hebdomada obtenti etiam ad oblita se extendit, quæ ille jam clavibus Ecclesiæ subjicit.

Imo posset quilibet etiam Confessarius post tempora jubilæi, a peccato reservato invincibiliter oblitus, cujus tunc tantum poenitens recordaretur, illum absolvere, ratione potestatis generalis, qua quilibet gaudet Confessarius in peccata reservata invincibiliter oblita.

Q U Æ S T I O VII.

De operibus pro Jubilæo injunctis, ut de Ecclesiarum visitatione, jejunio, eleemosyna, Confessione, Communionem.

1. **S**upra Quæstione 4. leviter perstrinximus opera, tum ad Jubilæum *Anni Sancti*, tum ad extraordinarium *duarum hebdomadarum requisita*, nunc illa opera singillatim, & fusius cum casibus illic emergentibus discutienda sunt.

Quæritur hic primo, an opera alias debita possint sufficere pro Jubilæo lucrando?

R. Affirmative. Potest enim aliquis uno, eodemque opere satisfacere binis obligationibus: ut satisfacere eadem auditione Missæ præcepto illam audien-
di

di & ob diem Dominicam, & ob festum diem v. g. Opera
Sancti Matthiae, si coincidunt. *alias*

Id inter alia evidens est in materia jejunii: dum *debita*
v. gr. in Jubilao extraordinario injunguntur jejunia *suffice-*
incidentia in quatuor tempora. Intentio enim Pon- *re pos-*
tificis est, ut jejunetur talibus feriis, quarta, sexta, *sunt*
& Sabbatho, sive in iisdem sit jejunandum ex qua *pro as-*
dam alia obligatione, sive non. *sequen-*

Id nuper etiam paruit quoad *unum diem* jejunii *do Ju-*
in ultimo Jubilao Rom. indicto a BENEDICTO XIII. *bilao.*
pro felici Ecclesiae regimine. Incidebat enim feria
quarta primae hebdomadae in vigiliam SS. Petri, &
Pauli, qua erat jejunium ex Praecepto Ecclesiae: un-
de uno, eodemque jejunio fiebat satis cum jejunio
Jubilaei, tum jejunio Ecclesiae ob praefatam Vigiliam.

2. Hinc infertur primo, posse impleri jejunium pro *Non-*
Jubilao requisitum, etiamsi illud etiam obligaret ex *nulli*
Voto: ut si quis singulis feriis sextis ex peculiari *casus.*
pietate vovisset jejunare, vel ex vi regulae ad illud
eo die teneretur.

3. Infertur secundo, ad lucrandum Jubilaeum suffi-
cere, dare eleemosynam ei, cui alias debetur ex ob-
ligatione praeccepti naturalis. Ut si quis patrem ege-
num aleret, sufficeret quoad intuitum Jubilaei, si ali-
menta ob illud quoque motivum Patri inopi submi-
nistraret. Coniulerem tamen, ut eo die illud alimen-
tum paulo augetur.

4. Infertur tertio, posse eundem die Dominica vi-
sitare Ecclesias, ad Jubilaeum acquirendum destinatas,
& in una earum fundere preces juxta intentionem
Pontificis, simulque interesse Sacro: uti quis eo-
dem tempore potest audire Missam, quo illius audi-
tio obligat, & una sub eadem persolvere poeniten-
tiam sibi a Confessario injunctam, vel preces, ad *Quan-*
quas ex voto obstringitur, vel pensum horarum Ca- *donam*
nonicarum *possint*

5. Quandonam sint adimplenda opera pro Jubilao *imple-*
injuncta, supra vidimus quaestione 2. *ri ope-*

Debent autem impleri tempore a Bulla praefixo, *ra pro*
Indulgentia enim tantum valent, quantum sonant. *Jubilao*

Ceterum quodnam opus ex injunctis praecedat, *injun-*
ad substantiam nihil interest. *cta.*

Cum vero ultimum opus debeat fieri in statu gratiæ, ut vidimus quæstione præcedenti, & multi non sint iusti ante confessionem, consultum est, saltem peccatoribus, ut postremum eorum opus sit, & confessio, & communio.

Lustremus modo opera singula.

6. Vidimus quæstione quarta, ad lucrandum Jubilæum *Anni Sancti* requiri, quantum ad visitationem Ecclesiarum, ut Romani, & Urbis incolæ per triginta dies, aut continuos, aut interpolatos; Advenæ autem per quindecim item continuos, seu interpolatos visitent devote quatuor non semel memoratas Basilicas, ubique pro Sanctæ Romanæ Ecclesiæ exaltatione, hæresum extirpatione, Catholicorum Principum concordia, ac totius Populi Christiani salute pias ad Deum preces effundant.

In Jubilæo autem extraordinario *duarum hebdomadarum* visitandæ sunt Ecclesiæ ab Ordinario designandæ.

Quinã intelligantur nomine Romanorum 7. Cæterum nomine *Romanorum* veniunt hic illi, qui Romæ existunt orti vel a parentibus Romanis, vel a parentibus, qui jam Romæ contraxerant Domicilium.

Romanorum aut Incolarum Urbis Nomine *Incolarum Urbis* intelliguntur ii, qui Romæ commorantur animo ibi manendi aut perpetuo, aut per majorem anni partem. Cæteri veniunt nomine *Peregrinorum, Exterorum, vel Advenarum.*

Quinã nomine Exterorum. Quamobrem qui natus in Urbe, vel ab ea oriundus habitat de præsentis procul ab Urbe, v. g. Parisiis, Madriti, aut Viennæ, & Romam accedit gratia lucrandi Jubilæum, non tenetur Ecclesias visitare triginta diebus, sed satisfacit eas visitando quindecim, sicut Exteri. Deinde ratio, cur pauciores imponantur visitationes externo (quæ est evitatio laboris, & impensarum, post tot expensas in via pecunias, superatasque in ea difficultates) perinde sibi vendicat locum in eo, de quo loquimur, ac in penitus extraneo. Unde ille non debet quoad *visitationem Ecclesiarum* censerî Romanus.

Casus circa visitationem. 8. Habetne hic locum parvitas materiæ, ita ut adhuc Jubileum lucretur, qui una, alterave vice omittit visitare Ecclesias, non servans numerum visitationum sibi Romano, vel Extraneo repective præscriptum?

Proba-

Probabilius non videtur talis lucrari Jubilæum. Conditio enim debet stricte servari ex cap. *Dilectus de præbendis*; numerus autem visitationum cuilibet respective præfixus est ex conditionibus ad Jubilæum requisitis, proinde & ille numerus stricte servandus est, adeoque illo vel deficiente, vel non completo, non videtur talis lucrari Jubilæum.

9. Nec valet, quod aliqui objiciunt, contrarium niti præsumpta voluntate Pontificis, ejusque benignitate, quia cum injungatur numerus determinatus, corrumpit omnis præsumptio in oppositum; non enim licet procedere a tacito, vel præsumpto ad expressum.

10. Sed nonne possent Ecclesiæ visitari pluries eodem die ad implendum numerum visitationum?

R. Negative. Nam præscribitur, ut per triginta dies visitentur, non vero præscribuntur triginta visitationes.

Porro hic dies computatur a media nocte antecedente usque ad mediam noctem insequentem ex declaratione Innocentii XII. 6. Martii 1700.

Bulla igitur, ut jacet, intelligenda est, nisi vel in alio loco Diplomatis se aliter explicet Pontifex, vel in eo se insistere dicat vestigiis Prædecessorum suorum, qui v. g. numerum visitationum juxta varias circumstantias minuerunt. Sic Modernus Pontifex se conformans plurium Prædecessorum exemplo circa visitationem Ecclesiarum hæc habet in præfata Bulla. *Et quoniam contingere potest, ut ex iis, qui hac de causa iter aggressi fuerint, vel ad Urbem se contulerint, aliqui in via, aut etiam in ipsa Urbe agritudine, vel alia legitima causa impediti, aut morte præventi, præfinito dierum numero non completo, ac ne quidem fortasse inchoato, præmissa exequi, & dictas Basilicas visitare nequeant: nos pia, promptaque illorum voluntati, quantum in Domino possumus, benigne favere cupientes, eosdem vere pœnitentes, & confessos prædicta Indulgentia, & remissionis participes fieri perinde volumus, ac si dictas Basilicas diebus a nobis præscriptis reipsa visitassent.*

11. Hic resolvuntur sequentes casus.

Qui post acceptum iter Romanum Jubilæi causa, & post confecta aliquot milliaria revocantur domum ob improvissam mortem Uxoris, vel ob hostilem incur-

incursum, aliamve causam similem, quæ prudentem quemlibet ejusdem conditionis virum domi retineret: item qui Romano itinere jam inchoato, certiores redduntur, pestem, aut prædones vehementer grassari per loca, per quæ necessario iter habendum est: item, qui in via corripuntur tali infirmitate, cum qua possent quidem physice Romam pervenire, sed non nisi cum maxima difficultate, vel cum sumptibus triplo, aut quadruplo majoribus, possunt Indulgentiam Jubilæi nancisci, perinde, ac si omnia opera præscripta perfecissent: dummodo tamen sint vere poenitentes, & confessi. De omnibus enim illis verificantur verba Diplomatis, scilicet, quod sint legitime impediti, ac nequeant reipsa visitare Basilicas, non quidem impedimento, aut impotentia physicis, sed impedimento, aut impotentia moralibus. Impedimentum enim morale vere, & proprie dicitur impedimentum, ac impotentia.

Quantum ad *Advenas* pauperes non infirmos, numerum dierum visitationi ab ipsis applicandorum Clemens X. remittit juxta circumstantias indigentia eorum, discreto Poenitentiariorum arbitrio.

12. Idem Clemens X. contentus est, ut Regulares vel Romæ morantes, vel etiam extranei, si Communitati suæ Religiosæ Ecclesias visitaturæ se adjunxerint, lucrentur Indulgentias, si iter Basilicas illas visitaverint.

Si vero vel non possent expectare commoditatem aliorum, vel advenirent, dum alii lucrati sunt Indulgentias, concedit Pontifex, ut illi quinque visitando Ecclesias, per quique continuos, aut interpolatos dies, easdem consequantur Indulgentias, ac si Ecclesias per quindecim continuos, aut interpolatos dies frequentassent.

13. Concedit etiam præfatus Pontifex Congregationibus, & Confraternitatibus, quæ aliunde huc in forma supplicationis, aut processionis veniunt, ut simul semel visitando Ecclesias fratres, & sorores, & bis iidem fratres, ac sorores separatim satisfaciant præscriptis in Bulla visitationibus, ac si eas quindecim visitassent.

Demptis igitur illis personarum conditionibus, standum

standum est, quantum ad numerum visitationum, tenori diplomatis.

14. Cæterum Ecclesiæ debent visitari *devote*, proinde cum voluntate prompte faciendi ea, quæ ad *Visita-* Dei famulatum, & cultum pertinent. *Devotio* enim *fit* dicitur a *devoendo*. Unde *devoti* dicuntur, qui seip- *devotus* sos quoadammodo Deo devovent, ut se totaliter sub- *opor-* dant. Propter quod & olim apud Gentiles *devoti* di- *ter-* cebantur, qui seipsos idolis devoebant in mortem, sicut de duobus Decii Titus Livius narrat. D. Th. 2. 2. q. 82. art. 1. in corp. Cum autem ad eandem virtutem pertineat facere aliquid, & promptam habere voluntatem ad illud faciendum, manifestum est, quod operari ea, quæ pertinent ad divinum cultum, seu famulatum, pertineat proprie ad religionem. Unde *devotio* est *actus religionis*. Art. 2. O. Hinc visitatio Ecclesiarum debet ordinari in Dei cultum.

15. Ex his sequitur primo, quod si quis jocans, *Casus* confabulans, aut discole se gerens ad Ecclesiam per- *nonnul-* geret, in ipso tamen Ecclesiæ ingressu, & præcibus *li.* ibi fuis devotionem servaret, Indulgentiam non lucraretur, quia videlicet non exequitur opus injunctum, quod est de *devota* & *religiosa* Ecclesiarum visitatione. Visitatio autem apud omnes æquos & pios rerum ponderatores, non solum dicit in Ecclesiam ingressum, & preces ibi fundendas, sed etiam ad illam accessum; qui proinde etiam *devote*, & Religiose fieri debet.

Hinc opposita ruit quorundam sententia, qui passim asseriebant: *Devotio non requiritur in itinere, sed in Ecclesia.*

16. Sequitur secundo, eum Indulgentiam non lucraturum, qui visitaret v. g. Ecclesiam, præcise ob curiositatem: cum talis visitatio non ordinetur ad Dei cultum.

17. Quare nec ille obtinebit Indulgentiam qui principaliter visitat Ecclesiam ob curiositatem, illam alioquin non visitaturus. An enim in tali procedet quoque visitatio ex devotione, & religione? Secus dicendum est, si curiositas concomitanter se haberet ad visitationem.

18. Cæterum peccatores in peccato mortali habi-
tuali

tuali existentes possunt *devote* visitare Ecclesiam. Ex Tridentino enim Sess. 6. cap. 7. anathematizatur ille, qui dixerit omnia opera ante justificationem esse mala: possunt ergo peccatores actus moraliter bonos exercere, adeoque & actus Religionis, & sic devote Ecclesiam visitare. Contrarium proscriptum est in Quenelliana 58. *NEC DEUS EST, NEC RELIGIO, UBI NON EST CHARITAS.* Vide librum nostrum in *propositiones damnatas.* pag. 259.

19. Peccatum tamen mortale actuale non compatitur devotionem requisitam: ut si quis visitaret Ecclesiam animo inducendi personam quampiam ad peccatum: hæc enim voluntas utpote avertens visitantem ab ultimo fine, est impossibilis cum voluntate faciendi ea, quæ spectant ad Dei cultum, & honorem; proinde refragatur devotioni; cum talis non se Deo, sed Creaturæ impie actualiter devoveat.

Qualis oratio ad lucrandum Jubilæum requiritur.

20. Qualis nunc oratio ad Jubilæum lucrandum requiritur, sufficitne mentalis?

Probabilius non videtur sufficere mentalis, sed requiri vocalis. Tum quia sic habet praxis, quæ est optima legum interpres: tum quia Ecclesia visibilis imponens orationem fundendam, imponit orationem sensibilem: oratio autem mentalis non est sensibilis, nisi per externam, seu vocalem, proinde videtur requiri vocalis.

21. At sufficitne oratio quæcumque vocalis, etiam si sit notabiliter modica? puta unum *pater, & ave*?

R. Negative. Debet enim ea esse congrua ad obtinendum finem a Pontifice intentum, cum medium debeat esse aptum, & proportionatum fini: minima autem oratio juxta prudentem æstimationem non videtur apta ad finem Jubilæi, nisi ex peculiari aliqua devotione procederet.

Sequitur de jejuniis.

Jejunium.

In Jubilæo *Anni Sancti* nullum jejunium exiguntur, in Jubilæo tamen extraordinario universim exiguntur tria jejunia, feria quarta, sexta, & Sabbatho, & quidem omnia eadem hebdomada, & ritu jejunii Ecclesiastici implenda, & diebus præfixis.

An jejunium

Jubilæi

22. Quæritur hic primo, an possint jejunia commutari v. g. in tres eleemosynas, si Jubilæum celebraretur tempore Paschali?

R. Ne-

R. Negative. Jejunium enim, tanquam exercitium virtutis voluntarie assumendum, admittitur a tempore Canonico quocumque die, & tempore ex cap. *re Pa-* post Pascha, & cap. *utinam* dist. 76. Hic Angelicus scholasticus 2. 2. q. 147. a. 5. ad 3. *jejunium*, inquit, *secundum possit se consideratum omni tempore est laudabile*. Sed jejunium Jubilæi voluntarie assumitur a cupientibus illud lucrari: ergo illud potest pro Jubilæo lucrando, quolibet die, & tempore præscribi, etiam tempore Paschali, quin propter hoc detur causa sufficiens, ut illud in alia opera, puta eleemosynas, a Confessario commutetur.

Tempore quidem Paschali (cum sit tempus lætitiæ) non est jejunium institutum ab Ecclesia. ibid. Posset tamen Pontifex eo tempore ob causam rationabilem indicere Jubilæum, proindeque & requirere jejunium, quod consequenter in alia opera commutari non posset: *Indulgentia enim tantum valent, quantum sonant*. Sic Urbanus VIII, anno 1634. eo tempore Jubilæum indicens, imposuit consueta Jejunia.

23. Petes, an adolescentes ante annum 21. teneantur ad jejunia Jubilæi, si velint illius esse participes?

R. Affirmative. Licet enim non teneantur ante illud tempus elapsum ad jejunia Ecclesiæ, quod sint in statu augmenti, usque ad finem tertii triennii, licet non teneantur, inquam, ad jejunia Ecclesiæ, quæ alias ad jejunia obstrictos etiam nolentes obligat, in jejunio tamen Jubilæi est dispar ratio. Ad jejunia enim Jubilæi non obligantur, nisi volentes, qui volunt scilicet illud lucrari; proinde si adolescentes etiam ante illud tempus, istud nancisci velint, tenentur præfixa adimplere jejunia.

Hinc qui ex titulo laboris a jejunio Ecclesiastico excusarentur, non eximerentur tamen a jejunio Jubilæi, si illud lucrari velint.

Id & Senibus, quamvis legitime quidam supponantur a jejunio pariter Ecclesiastico exempti, si Jubilæum etiam adipisci velint, applicandum est.

24. Quantum ad eleemosynam, ista in Jubilæo Anni Santi.

ni Sancti non injungitur, in Jubilæo extraordinario duarum hebdomadarum injungi solet.

Primo hic quæri potest, an universim, & passim sufficiat eleemosyna modicissima?

*Eleemo-
syna.
Casus
hic e-
mer-
gentes.* Videtur non sufficere. Dum enim aliquid committitur arbitrio cujusdam, id debet procedere juxta regulas prudentiæ, quæ nunquam dictabit, præsertim divitibus, quod ad impetrandum finem Jubilæi modicissima stips erogetur; quod etiam praxis demonstrat, cum opulentiores majorem soleant impertiri eleemosynam. Unde quantitas eleemosynæ pro impetrando Jubilæo debet proportionari qualitati, aut conditioni personarum dantium eleemosynam.

Sed tenentur etiam pauperes ad eleemosynam?

R. Illos probabilius teneri ad modicissimam. Nullus enim est tam pauper, qui possit unum, aliumve obolum dare in eum finem.

Quod si quis tamen vel tantillum erogare non posset, talis impotentia foret per accidens, sicut per accidens est, quod ægrotus non possit jejunare ad lucrandum Jubilæum. Quare sicut tunc ægroto commutanda sunt jejunia, ut possit esse particeps Jubilæi, ita & in tali casu pauperi esset commutanda eleemosyna in aliud opus, puta in preces aliquot.

25. Religiosus tenetur ad eleemosynam per Superiores suos distribuendam. Quod etiam militat in Uxoribus, Filiis familias, Servis, aliisque sub potestate constitutis.

In Coenobiis solet eorum Moderator eo tempore copiosorem panem, aliaque subministrare egenis.

26. Porro eleemosyna debet distribui *infra tempus Jubilæi*. Unde si tunc non distribuatur, impeditur Jubilæi acquisitio. Quia scilicet non impletur conditio de danda eo tempore eleemosyna, sic enim habet ordinarie bulla. *Qui in una ex binis hebdomadibus confessus fuerit, communicaverit, jejunaverit feriis quarta, sexta, & Sabbatho, eleemosynam egenibus largitus fuerit &c. Jubilæum lucrabitur.* Præfata autem debent fieri infra tempus præfixum, igitur & eleemosyna sic distributa sit, oportet.

27. Sed quid ad hunc casum?

*Petrus comes obtinendi Jubilæi gratia mandat suo
eleemo-*

eleemosynario more Magnatum, ut largam stipem pauperibus communicet. Post tempus Jubilæi elapsum, facto nescio quo eleemosynarius in actuali crimine furti a Petro Comite deprehenditur. Interrogatus a Judice inter alia fateatur, duos aureos, quos Comes in Jubilæo aliquo sibi consignarat pauperibus tribuendos a se fuisse retentos, ita ut in manus pauperum non pervenerint. Quæritur, an Petrus revera Jubilæum, præstitis reliquis, ut suppono, operibus, fuerit lucratus? Ratio dubii est, quia non videtur stare conditio de danda eleemosyna: ad substantiam enim illius spectat, ut detur aliquid indigenti propter Deum; itaque si nihil detur indigenti, sed solum alicui tradatur ei erogandum, non videtur haberi substantia eleemosynæ.

Sed hoc nihil obstat. Quamvis enim indigens illam per accidens non acceperit, fuit tamen committendo ministro, ut illa pauperi daretur, data indigenti, ita ut Dominus abjecerit a se dominium illius in pauperes, quantum est de se. Unde habetur substantia eleemosynæ, quatenus est ex parte Comitis. Proinde coram Deo lucratus est Jubilæum. Cum tamen jam Comes factum nefarii eleemosynarii rescierit, videtur teneri eleemosynam culpa Ministri pauperibus non datam, eis conferre, ut non solum quantum est de se, sed etiam a parte rei eleemosyna in eorum manus fundatur: quamvis, si nihil Comes scivisset, coram Deo ad hoc non fuisset obligatus, Deo suspendente Petri obligationem, quoadusque ille scivisset. Sicut si idem Petrus per eundem Ministrum, quem existimabat esse fidelem, & justum, alicui misisset pecuniam ex justitia ei debitam quam ille etiam retinisset, coram Deo foret solutus ab obligatione mittendi istam pecuniam, quam tamen teneretur denuo mittere, si factum Ministri ei innotuisset. Hæc tamen obligatio, cum sit justitiæ, paulo strictior est altera in præsentis casu.

28. Progredimur ad *Confessionem*.

Quæ hic dicenda erant, præoccupata sunt supra Quæstione 2. numero 7. & 8.

Restat hic solummodo inquirendum, an quis *Confessione* Jubilæi possit absolvi a peccatis commissis in *suo*.

con-

confidentiam, seu spem Jubilæi proxime instantis, sive sit Jubilæum extraordinarium, sive *Anni Sancti*?

R. Absolvi posse. Ab omnibus enim peccatis, etiam reservatis, debita, ut supponimus, dispositione confessioni præfixa, absolvi potest: peccata autem ratione confidentiæ commissa, ob ipsam præcise confidentiam ne quidem sunt reservata, adeoque & ab illis poterit absolvi.

Obje-
ctio ta-
cita.

29. Nec obest, quod peccans spe veniæ, debeat subesse pœnæ, non obtinere veniam, ut habetur in cap. *quando de consecr.* dist. 4. Nam ibi, ut observat glossa, sensus tantum est, quod multoties sic peccantes puniantur a Deo, ita ut non perveniant ad tempus veniæ obtinendæ, non vero, quod absolvi non possint, suppositis dispositionibus requisitis, si nanciscantur tempus confitendi.

30. Esset tamen commissio peccatorum in confidentiam Jubilæi, circumstantia in confessione pandenda, quia superaddit peccatum ab ipsis peccatis commissis distinctum, scilicet peccatum *presumptionis de misericordia Dei*.

31. Si vero talis haberet propositum perseverandi in peccato, nullatenus foret absolvendus, utpote plane indispositus, *Requiritur ad remissionem, seu absolutionem offensa, quod voluntas hominis convertatur ad Dominum CUM PROPOSITO EMENDÆ*. D. Thomas 3. p. q. 86. art. 2. in corpore.

32. Quoad communionem, quam in Jubilæo etiam *Anni Sancti* requiri, praxis fidelium evincit, post *Communio.* proscriptionem hanc ab Innocentio XI. propositionem 53. *Præcepto communionis annua satisfacit per sacrilegam (corporis) Domini manducationem, a paritate rationis infertur, a Pontifice exigere communionem dignam, & a Sacrilegio prorsus abhorrentem.*

33. Nec dicas (ut ajebant damnatæ assertionis patroni) ab Ecclesia non posse præcipi actus internos, adeoque Pontificem posse esse contentum communionem externa, licet coram Deo vel in communionem annua, vel in Jubilæo *Anni Sancti*, aut *extraordinario* sacrilega: quamvis enim non possit præcipere Ecclesia, aut Pontifex actus *pure internos* (ut est communior Theologorum doctrina) potest tamen præci-

præcipere, & præcipit illos internos, qui per se cum exterioribus connexi sunt. Sic præceptum Ecclesiasticum de horis canonicis recitandis non solum ad attentionem, & devotionem exteriorem, sed etiam ad interiorem obligat: Sic & præcepto de audienda Missa non satisfacit is, qui indevote, & ad alia voluntarie distractus illi interest: itaque nec præceptum communionis Paschalis, nec communio injuncta ad obtinendum Jubilæum seu *Anni Sancti*, seu *extraordinarium*, impletur per indignam Domini sumptionem externam, sed per dignam, piam, religiosam, ex interna animi dispositione dimanantem. Atque hoc abunde constat tum ex verbis, quibus præceptum Ecclesiæ de *communione annua* expressum est, tum ex verbis Bullarum, quibus passim communio ad Jubilæum requisita injungitur. *Omnis utriusque sexus* (quoad communionem annuam) *suscipiat REVERENTER* (cum præparatione scilicet interiori requisita) *ad minus in Pascha Eucharistia Sacramentum*. In Bullis vero pro obtinendo Jubilæo, hæc passim habentur. *Qui vere contritus, & confessus communicaverit Jubilæum lucrabitur. Probet seipsum homo per veram contritionem, & confessionem (proindeque expertem sacrilegii) & sic de pane illo edat 1. ad Corin. xi. ac Indulgentiam lucretur.*

34. Cum pueri, quia nondum annos discretionis attigerunt, a communionem prohibeantur, non possunt per consequens etiam in Jubilæo illam sumere; frustra proinde hic a quibusdam asseritur, quod iis communio commutanda sit in aliquod opus pium, ut possint Jubilæum lucrari. Etenim pueri ob conditionem de communionem, quam adimplere nequeunt, non possunt esse Jubilæi participes.

35. Nec valeat, communionem in Jubilæo requisitam extendi ad pueros, non quidem, ut implendam, sed ut commutandam, cum concedatur, inquit illi, Confessariis facultas commutandi opera injuncta ob rationabilem causam. Facultas enim commutandi opera injuncta, intelligenda est respectu illorum, qui habent impedimentum aliquod accidentale (ut v. g. infirmi, aut alio casu fortuito impediti) non vero respectu personarum a jure impeditarum, quales sunt pueri.

Vana Ransf, de Indulg.

*E QUÆ.

QUÆSTIO VIII.

De Personis impeditis, ut Sanctimonialibus, Incarceratis, Infirmis, quæ etiamnum possunt lucrari Jubilæum.

1. **Q**uemadmodum per Jubilæum extraordinarium duarum hebdomadarum in hac Alma Urbe primo, deinde ubique locorum indulgetur Sanctimonialibus perpetuæ clausuræ adstrictis, Regularibus, aut aliis in carcere detentis, infirmitate, aut alia de causa impeditis, (ne injuncta ponant opera) ut ea Confessarius juxta prudens judicium commutare possit, ita dubium non est, quin hoc etiam eisdem personis Romæ tempore Jubilæi *Anni Sancti* existentibus quoad commutationem operum pro eo præscriptorum concedatur. Ita tot Sæculorum praxis confirmat.

Præterea in Bulla Jubilæi *Anni Sancti*, ut vidimus quæst. 7. num. 9. conceditur iis, qui iter ad Jubilæum lucrandum aggressi sunt, ut si in via, aut etiam in ipsa Urbe morbo, aut alia legitima causa præpediti Basilicas visitare non possint, Jubilæum lucrarentur, dummodo, si alia quonue opera ipsorum statui proportionata implere non possent, sint vere pœnitentes, & confessi.

2. Restat quæstio circa *Sanctimoniales*, cæterasque personas præcitatas, quæ clausuræ, carceris, & infirmitatis cessantibus impedimentis, ad Urbem prompto animo venirent, restat, inquam, quæstio, an illæ in talibus circumstantiis non possint quoque Jubilæum *Anni Sancti* plenarie consequi, dummodo pia Christianæ pietatis opera præstent ab Ordinariis locorum, seu Sanctimonialium, aliorumque Superioribus, vel de eorum mandato a prudente Confessario præscribenda?

Prius tantisper observandum est, post Annum Sanctum terminatum, etiam solere Jubilæum omnibus Fidelibus toto Orbe dispersis, ne quis fructu illo privetur, communicari: unde & a Sanctimonialibus, aliisque in qualibet respectiva Diœcesi, dum

pro-

promulgabitur, obtineri potest. Quod si tunc lucraretur illud, Jubilæum tunc temporis lucrari de novo non poterunt; cum non nisi semel istud nancisci valeamus.

Quæstio igitur est, an præfatæ personæ si tali æstuent visitandarum quatuor Basilicarum desiderio, ut penes illas non stet, quominus eo tendant, Jubilæum Anni Sancti valeant adipisci?

Sit Conclusio.

Solent concedi decursu Anni Sancti, Indulgentia Anni Jubilæi Sanctimonialibus, Anachoretis, Eremitis, in carcere detentis, & infirmis Romam in præfixis circumstantiis adire volentibus.

Tales concesserunt Urbanus VIII. 28. Januarii 1625. Innocentius X. 12. Februarii 1650. Clemens X. 6. Februarii 1675. & novissime Innocentius XII. 19. Januarii 1700. in sequenti Bulla. „ Pontificia
 „ sollicitudo quamvis omnium Christi fidelium sa-
 „ luti prospiciat, præcipue tamen spiritualium San-
 „ ctimonialium profectibus paternæ charitatis affectu
 „ studet providere. Ipsæ enim sunt filiæ, quæ obli-
 „ tæ populum suum, & domum Patris sui animi
 „ splendore Celestem Regem oblectant: ipsæ sunt
 „ prudentes Virgines, quæ lampades suas charitatis
 „ flamma succensas provide optantes, meliorem par-
 „ tem elegerunt, amplectentes illam vitæ rationem,
 „ quæ eas Angelis quodammodo æquat. Quoniam
 „ autem consimile vitæ genus plurimi Anachoretæ,
 „ atque Eremitæ, ut supernarum rerum contempla-
 „ tioni securius vacent, laudabiliter elegerunt,
 „ spiritualibus quoque ipsorum incrementis pater-
 „ nis visceribus maxime ducimus consulendum. Cum
 „ igitur tam ipsi, quam præfatæ Sanctimoniales
 „ perpetuæ vivunt clausuræ mancipati; Nec non
 „ multi, ut accepimus, utriusque sexus fideles par-
 „ tim carceribus detenti, partim vero diuturna in-
 „ firmitate præpediti, non solum in Italia, sed in aliis
 „ etiam Regionibus, Provinciis, & locis reperian-
 „ tur, qui, & quæ hujusmodi respective impedi-
 „ mentis remotis, pro percipiendis præsentis an-
 „ ni Jubilæi fructibus ad Urbem prædictam omnino
 „ venirent, & Basilicas ad id deputatas benedicen-

te Domino, indubitanter visitarent, verum ob
 praefata impedimenta ad Urbem minime venire,
 neque respective Basilicas visitare valent: Nos
 pro Pastoralis nostri officii debito, paternaque
 charitate illorum omnium animarum saluti, quan-
 tum cum Domino possumus, prospicere volentes,
 omnibus, & singulis Sanctimonialibus quorum-
 cumque Monasteriorum, etiam illorum, quae ab
 ordinaria jurisdictione exempta, & Sedi Apostoli-
 cae praefatae immediate subjecta sunt, vel esse af-
 feruntur, & Anachoretis, atque Eremitis hujus-
 modi, ac utriusque sexus Christi fidelibus, qui
 impedimentis longae carcerationis, ac diuturnae
 infirmitatis cessantibus ad eandem Urbem pro
 thesauris hujusmodi spiritualibus consequendis ven-
 turi fuissent, vere poenitentibus, & confessis, quod
 in locis, ubi eos esse contigerit, pia Christia-
 nae pietatis, & charitatis opera juxta normam ab
 Ordinariis locorum, seu Sanctimonialium, & Ana-
 choretarum, Eremitarumque hujusmodi Superio-
 ribus, vel de eorum mandato a prudente Con-
 fessario, praescribendam pro cujuslibet statu, &
 conditione, ac loci, & temporis ratione habita
 exercendo: & alia in nostris litteris indictionis
 Anni Jubilaei contenta adimplendo, omnes, &
 singulas Indulgentias, & peccatorum remissiones,
 etiam plenissimas, consequantur, quas conseque-
 rentur, si in hoc praesenti Anno Jubilaei diebus
 ad id Statutis quatuor ad id deputatas Basilicas,
 pro quibus visitandis Jubilaeum, & Indulgentiae
 praefatae concessae sunt, personaliter visitarent, eis-
 dem Sanctimonialibus, Anachoretis, atque Ere-
 mitis & Christi fidelibus impeditis hujusmodi au-
 thoritate Apostolica tenore praesentium concedi-
 mus, & indulgemus.

Quanam
 contine-
 antur

sub no-
 mine
 Sancti-
 monia-
 lium.

Expeditur modo haec quatuor conditiones
 Personarum.

4. Nomine *Sanctimonialium*, veniunt etiam Mu-
 lieres, quae non emittunt tria Religiosa vota,
 dummodo collegialiter vivant de licentia Episcopi
 intra aliquod Monasterium cum obligatione ser-
 vandi perpetuam clausuram. Id quod satis fre-
 quens

quens est in Italia. Institutum illud Mulierum, quæ alias vocantur *Oblata*, a Sede Apostolica approbatum est.

Nomine *Sanctimonialium* veniunt & Novitiæ: cum universim privilegia, quæ conceduntur Religiosis extendantur ad Novitios.

Veniunt & aliæ Mulieres, & Puellæ Educationis, vel alia ex causa in Monasteriis degentes, quæ ibi leges Clausuræ observant.

Id multis in locis obtinet in Italia, in aliis Europæ partibus hoc vix locum sibi vindicat, cum tales, quæ illic morantur, clausuram non servant.

Sed gaudentne etiam hoc privilegio Moniales Quæstuarie, quæ pluribus in locis Civitatem circum-eunt ad petendas eleemosynas, adeoque non servant clausuram, quamvis reliquum Monasterii corpus clausuram servent.

R. Affirmative: Quia cum ipsæ, licet quæstuarie, sint incorporate toti Monialium communitati, potiri debent privilegio communitati concessio.

Quantum ad *Oblatas, Mulieres, & Puellas* sæculares præfatis de causis in Monasteriis degentes, sic Innocentius XII. in præcitata Bulla. *Cum Sanctimonialiales ista perpetua vivant clausura mancipata, & multa Puella, & Mulieres sæculares educationis, vel alia ex causa de licentia Sedis Apostolicæ in Monasteriis degant, ibique clausuræ leges observent, multaque etiam reperiantur Oblata, quarum institutum a Sede Apostolicæ approbatum existit, & quæ in domibus, seu Conservatoriis in communi vivunt: (in dictis circumstantiis) has Jubilæi Indulgentias auctoritate Apostolicæ tenore præsentium concedimus.*

5. Nomine *Anachoretarum, & Eremitarum* veniunt non illi, qui passim vocantur Eremitæ, qui utinam omnes præscam Patrum virtutem, quales inter effulsere *Pauli, Antonii, Hilariones*, æmulentur, quique modo, etiamsi nonnulli communiter vivant, ab hominum societate non sunt remoti, illos pro eleemosynis convenientes; sed illi veniunt qui e claustris non exeunt, ut vacent contemplationi, atque ita solitariam plane vitam ducunt.

Quinam
sub no-
mine A-
nachori
tarum,
& Ere-
mitarū.

Tales sunt in primis *Carthusiani*, sive in Coeno-
biis intra Civitates degant, sive extra. Ratio est, &
quia seorsim in Cellulis vivunt, ut contemplationi
se devoveant, raro inter eos dispensato silentio, ac
tantum veluti in medicinale quoddam temperamen-
tum ad sustinendum tale vitæ genus; & quia ad in-
star Monialium Coenobii septis passim circumscri-
buntur.

His accedunt nonnulla Monasteria Cistercien-
sum, ut castigatissima Abbatia *de la Trappe* in Gal-
liis, & quædam aliæ istius normam quoad perpe-
tuam clausuram, & omnem ab hominum consortio
remotiolem imitata.

Istis adjungi queunt quidam alii Ordines Religio-
si, clausuram, quidem, quamvis non tam arctam, ut
Moniales professi. Tales dicuntur esse *Camaldulenses*.

Quinam
sub no-
mine In-
carcera-
torum.

6. Nomine *Incarceratorum* universim veniunt, qui-
cumque ita detinentur, ut ob culpam, vel causam præ-
sumptam, v. g. belli, sui juris non sint, ut possint
pergere, quo eis libuerit.

Hinc ii, quibus est Civitas pro carcere, dicun-
tur in re nostra carceribus detenti. Item relaxati sub
fidejussione, quia tenentur ad comparandum, statim
ac a Judice vocati fuerint. A fortiori incarceratis
annumerantur damnati ad triremes.

Milites tamen, qui non habent facultatem re-
linquendi arcem, aut signa, veniunt illorum no-
mine, quia illa detentio est ipsis voluntaria in cau-
sa; voluntarie enim susceperunt militiam; unde im-
proprie sane dicerentur carceribus detenti.

Idem dicendum de Religiosis, qui licet in Coe-
nobiis detineantur, nec possint sine Superiorum li-
centia inde exire, voluntarie tamen hoc vitæ genus
amplexi sunt. Unde nequeunt inter incarceratos re-
censeri.

Sed foretne Aulicus inter eos habendus, qui se
contineret in aliquo loco, ut morem gereret suo Prin-
cipi, alioquin incurfurus ejus indignationem?

R. Affirmative. Quia illic contra propriam vo-
luntatem detineretur, posset proinde hoc privilegio
incaeratorum frui.

7. Nomine infirmorum veniunt hic, qui sine no-
tabili

tabili valetudinis detrimento nequeunt ad Urbem tendere, aut Ecclesias visitare. Quare etiam Valetudinarii nomine infirmorum comprehenduntur.

Quinque sub nomine infirmorum

Porro infirmitas in Bulla requisita debet esse diuturna, ea scilicet, quæ sit per majorem anni partem duratura, aut quæ saltem diu duratura præsumatur.

8. Attamen Senes sub eis non continentur, quamvis hoc ita quibusdam videatur, in eo se fundantibus, quod senectus ipsa morbus sit: illud enim eluderet verba Diplomatis, quæ de infirmis physice talibus, & quidem diuturna infirmitate laborantibus intelliguntur. En ipsa verba Bullæ, *diuturna infirmitate præpediti*. Senectus vero tantum dicitur morbus moraliter loquendo, tum quod in senibus sensim calor naturalis minuatur, tum quod non possit cum tanto, quanto Juvenis vigore, morbo, si eum invadat, senex resistere.

Senes non veniunt sub illorum nomine.

Sub nomine igitur infirmorum comprehenduntur infirmi, physice tales, & quidem diuturna infirmitate afflicti.

Unde hos inter computandi sunt, lecto affixi, podagræ: item leprosi, cæci, claudi, morbo caduco si frequenter recurrat, obnoxii, Phthisici, Paralitici, aut alio gravi malo pressi.

9. Ex dictis sequitur, etiam Religiosos, si sint infirmi, posse hoc privilegio frui, cum non sint peioris conditionis, quam alii. *Religiosi non sunt minus adjuvabiles meritis aliorum, quam seculares.* D. Th. in suppl. quæst. 27. art. 2. in corp.

10. Sed an æque merentur Jubilæum *Anni Sancti*, aut infirmi, aut alias impediti, si per ipsos non stet, quominus in Urbem accedant, præstando tamen opera sibi in tali casu, ut præsupponitur, injuncta ac illi, qui realiter in Urbem accedunt, & Basilicas ad Jubilæum destinatas juxta numerum requisitum visitant?

An æque mereantur illi, de quibus agitur, ac illi, qui

R. Affirmative. Quia dantur in illis opera juxta verba Diplomatis ad lucrandum Jubilæum *Anni Sancti* respectively requisita, unde & in illis militat famosum illud: *Indulgentiæ tantum valent, quantum sonant, seu prædicantur.* Sonant vero tales impeditos

ad Urbem accedit?

72 Opusculum de indulgentiis;
illud lucrari posse, si præstent opera sibi injuncta;
Proinde æque illud merentur, ac alii.

Accedit, quod & plura essent præstituri, si per
illos liceret.

11. At mererentur illi impediti æque, ac alii,
qui ad Urbem accedunt, tamque frequentes, ac la-
boriosas Basilicarum visitationes ad obtinendum Ju-
bilæum adimplent, si eis Pontifex acquisitionem Ju-
bilæi non concederet, haberent tamen voluntatem
exequendi opera, quæ sibi pro Jubilæo adipiscendo
injungerentur?

R. Quod coram Deo æque mererentur quoad
præmium vitæ æternæ voluntate bonorum operum,
quæ sibi pro Jubilæo obtinendo injungerentur, exe-
quendorum, utpote existentes, ut supponitur, in gra-
tia, æque, inquam, mererentur *ex opere*, ut loquun-
tur, *operantis*, ac illi, qui ad Urbem accedunt, non
tamen æque mererentur *ex opere operato*.

Prima pars constat ex eo, quod actus exterior,
cum non gaudeat libertate intrinseca, sed extrinseca
tantum, desumpta ab actu voluntatis imperante, ni-
hil addat bonitatis formalis actui interiori efficaci in or-
dine ad præmium essenziale. Hic autem est actus inter-
nus efficax, ita ut sequeretur ipsum opus, ipsum iter
tot difficultatibus obnoxium cum visitationibus præfa-
tis, nisi obstarent vincula impedimenti. Id etiam col-
ligitur ex nonnullis Sacræ Scripturæ locis. Nam Deus
Genes. 22. dixit Abrahæ non mactanti filium suum, sed
mactare parato: *Quia fecisti hanc rem, & non peperci-
sti filio tuo unigenito propter me, benedicam tibi*: Et Lu-
cæ 21. Christus duo pauperis Viduæ minuta in gazophy-
lacium missa tanti fecit, quanti magnus divitum elee-
mosynas, imo ea istis prætulit, puri cordis, ex quo
bina minuta promebat Vidua, affectum librans.

Probatum modo secunda pars, scilicet quod non
æque mererentur ac alii, qui ad Urbem accedunt,
ex opere, ut ajunt, *operato*.

Meritum enim *ex opere operato* annexum est ip-
sis tantum operibus præstitis, non voluntati illa præ-
standi. Ratio est, quia quæ operantur *ex opere ope-
rato*, operantur ex vi, & virtute instituentis, seu
institutoris. Institutor autem Christus non dedit va-
lorem

lorem operis operati voluntati recipiendi rem a se institutam, sed tantum rei actualiter susceptæ. Unde in Sacramentis a se institutis, melius v. g. & utilius est recipere actu Eucharistiam, quam solum habere voluntatem eam recipiendi, seu quam solum, ut loquuntur, communicare spiritualiter. Sic igitur & in Sacramento Pœnitentiæ, adeoque etiam in Indulgentiis fundatis, ut vidimus quæstione I. in potestate solvendi, virtutem, sive valorem Indulgentiarum ex opere operato alligavit cuilibet eas lucraturus per opera a suo Vicario Pontifice Maximo injuncta, non voluntati eas lucrandi. Quare non æque mererentur præfati impediti, quibus licet habentibus voluntatem exequendi dicta opera, Pontifex consecutionem Jubilæi non concederet, ac illi qui ad Urbem accedunt.

Unde acquisitio Jubilæi pendet & a voluntate concedentis, & ab operibus injunctis.

Interdum ille exigit opera ingentia, ut præter iter longum, & arduum ad Urbem, tot vicibus iteratas visitationes Basilicarum longo a se intervallo distantium, interdum opera juxta arbitrium Confessoriorum, ut in casu isto *impeditorum*; prout Pontifex id expedire judicaverit. Sive autem parva, sive magna exigantur, æque merebitur Jubilæum, qui parva, quam qui magna adimpleverit; dummodo adimpleat illa, quæ sibi *respective* præscribuntur.

II. Cæterum hic observandum est in præfata Bulla Pontificia sollicitudo, Innocen. XII. declarasse; quibus Confessariis hujusmodi personæ impeditæ, tempore Jubilæi Anni Sancti possint confiteri. En verba Bullæ.

Eisdem Sancimonialibus, nec non Anacoretis, atque Eremitis, & Christi fidelibus impeditis hujusmodi, ut ad effectum præsentium Confessarios, Presbyteros Saculares vel cujusvis Ordinis Regulares, ab eisdem Ordinariis locorum ad id probatos, qui Confessionibus eorum diligenter auditis, eos, & eorum quemlibet a quibusvis peccatis, criminibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus; etiam Sedi Apostolica reservatis, etiam in Bulla Cæna Domini contentis, injuncta eis pœnitentia salutaris, eligere valeant, autoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Idem sanxerant Urban. VIII. 1625. Innocentius X. 1650. Clemens X. 1675.

12. Harum occasione declarationum oritur quaestio, an alii quoque tum Regulares, vel qui in Urbe morantur, vel ad illam accedunt Jubilæum *Anni Sancti* consecuturi, tum Moniales in Urbe degentes non possint eligere Confessarium quemcumque extra Religionem suam tempore ejusdem Jubilæi ab Ordinario loci approbatum?

Quantum ad Jubilæum extraordinarium *duarum hebdomadarum*, responsio est affirmativa ob praxim, quæ est optima legum interpretis, & conformis est Bullis Summorum Pontificum hac de re emanatis; ac novissime Bullæ BENEDICTI XIII., dum illud pro felici Ecclesiæ moderamine nuper Orbi Catholico impertiretur.

In Jubilæo vero *Anni Sancti* juxta sæpius memoratam expressionem Clementis X. datur Romæ facultas Pœnitentiariis, & Parochis, & quibuscumque Confessariis, etiam Regularibus a Vicegerente approbatis absolvendi fideles ab omnibus reservatis etiam in Coena Domini, ac commutandi vota, exceptis Castitatis, & Religionis, nulla habita mentione, an possint quoque Religiosi, & Moniales eligere quoscumque Confessarios ab Ordinario loci approbatos, qui eos a quibuscumque reservatis absolvant, & vota, demptis exceptis, commutent.

De Confessario eligendo tempore Anni Sancti.

13. Sit Conclusio.

Probabilius in Jubilæo Anni Sancti videntur Religiosi, & Moniales eligere posse quoscumque Confessarios ab Ordinario loci approbatos, qui eos a quibuscumque reservatis absolvant, & vota demptis exceptis commutent.

Probatur primo. Quia Innocentius XII. in præfata Bulla anno 1700. qui fuit ultimi Jubilæi, hanc facultatem omnibus istis Sanctimonialibus, & Religiosis viris impeditis concessit; ergo pariter videtur eandem aliis viris Religiosis, & Monialibus tempore ejusdem Jubilæi in Urbe concessisse: cumque Innocentius XII. Prædecessorum fuerit vestigia secutus, videtur ea communis esse Pontificum praxis, ideoque tenenda.

Probatur secundo. Quia quamvis Regulares non possint vi Bullæ Cruciatæ eligere Confessarium, possunt

sunt

sunt tamen vi Jubilæi: etenim privilegium Cruciatæ est permanens, & ideo Religionibus obesse; privilegium vero Jubilæi est transiens, favens omnibus, nulli nocens: ideoque crebro Pontifices declararunt, vi Bullæ Cruciatæ se noluisse revocare privilegia Religiosorum, de non eligendo Confessario extra Ordinem, secus vero vi Bullæ Jubilæi.

14. Quod si subinde quædam Bullæ videantur esse in speciem contrarie dicentes, quod in *Jubilæis* non possint Regulares aliis extra Religionem confiteri, illæ explicandæ sunt, quod procedant in casu alicujus Jubilæi particularis, quod ratione alicujus festi specialis concedatur, non vero de Jubilæo Universalis. Quia cum tale privilegium opponatur favori & utilitati animarum, debet restringi tamquam odiosum, ita ut utilitati non præjudicet. Hinc D. Tho. in Suppl. quæst. 8. art. 4. ad 6. *Sacerdos*, seu Prælati Superior, debet esse *facilis ad præbendam licentiam alteri confitendi, quia multi, & multæ, sunt adeo infirma, quod potius sine confessione præ pudore morerentur, quam tali Sacerdoti, vel etiam Sacerdoti sui Ordinis confiterentur.* Unde in casu quodam extraordinario non sit difficilis: nisi forte aliæ rationes obstant in contrarium.

Tacitæ
objectio.

Quare si praxis in Urbe tempore Jubilæi *Anni Sancti* sit contraria, illa tenenda est.

15. Porro Confessarius, cui aliquis tempore Jubilæi confitetur, debet esse Confessarius loci, id est ab Ordinario Loci approbatus. Sic enim & sonant verba Bullarum, & ita communiter etiam extra Jubilæi tempora, respectu pœnitentis praxis obtinet.

Casus
aliqui

Hinc non sufficit approbatio facta ab Ordinario pœnitentis; non enim approbatus ab Ordinario illius habet jurisdictionem in ipsum, in quocumque loco, & contrarium resuscitaret opinionem illam famosam reprobata: *Confessarius approbatus in una Diœcesi, censetur approbatus pro omni.*

Hoc autem intelligitur de Regularibus. Sic enim Clemens X. in Bulla edita 1670. 11. Calend. Julii, quæ incipit *Superna*, *Regulares ab Episcopo ad confessiones Secularium in sua Diœcesi audiendas approbati non possunt in alia Diœcesi eas absque Episcopi Diœcesani approbatione audire, quamvis pœnitentes sub-*
diti

76 *Opusculum de Indulgentiis,*
dicti sint ejus Episcopi, a quo ipsi Religiosi jam fuerunt
approbati.

Unde Parochus v. g. Florentinus posset excipere confessionem sui subditi Romæ per accidens tempore Jubilæi existentis, vel qui cum illo in supplicatione (ut illæ eo tempore frequentes sunt) Romam se contulit. Ratio est. Quia Judex ordinarius jurisdictionem, quæ sine strepitu externo exercetur, potest in suum Subditum exercere extra proprium territorium; talis autem est jurisdictio fori interni.

Non posset tamen præfatus Parochus Florentinum aliquem, qui jam Romæ domicilium, vel Sedem fixisset, Sacramentaliter audire, etiam tempore Jubilæi, quia tunc desisset esse suus subditus.

16. Ex dictis sequitur, Petrum Regularem Confessarium in Diocesi Viennensi, si per accidens Romæ, quo profectus est ratione Jubilæi, inveniat Paulum item Viennensem ob eandem causam Romæ existentem, non posse ejus confessionem excipere, nisi Romæ ad audiendas confessiones admittatur.

Posset tamen ille Regularis de licentia suorum Superiorum audire confessiones Regularium sui Ordinis, etiam illorum, qui causa Jubilæi, vel alia de causa eo confluxissent; ad hoc enim non requiritur approbatio Ordinarii: cum Concil. Trident. quod in Regularibus approbationem Ordinarii quoad confessiones secularium requirit, nihil innovaverit circa confessiones Regularium. Unde non est necessaria approbatio Ordinarii in ordine ad horum confessiones excipiendas.

QUÆSTIO IX.

De potestate Confessarii in ordine ad Censuras, durante Jubilæo.

Etymologia censura. **A**Nte resolutiones, quædam hic circa *Censuras*, & *Irregularitates*, de quibus etiam harum occasione agendum erit, observanda sunt.

1. Notandum est primo, quod etymologia hujus nominis *Censura* derivetur a verbo *censeo*, aut a nomine *censor*; erat enim apud priscos Romanos specialis dignitas *Censoris*: cujus officium erat inquirere, ac cen-

cenſere, ſeu judicare de fortunis, vita, & moribus civium, ac indignos officiis, & dignitatibus privare. Inde hæc vox translata eſt ad ſignificandam juſtam ſeveritatem, correctionem, & actum poteſtatis Eccleſiaſticae coercitivæ, ſeu punitivæ, imo & ipſam poenam, nam hæc vocatur *Cenſura*.

2. Definitor autem Cenſura, quod ſit poena Eccleſiaſtica medicinalis, ac temporalis, qua judex Eccleſiaſticus hominem baptizatum inobedientem punit, privando eum bonis Eccleſiæ communibus. Quamobrem Cenſura in jure vocatur nervus Eccleſiaſticae diſciplinæ, ſicut enim vires hominis conſiſtunt in nervis, ita vires Eccleſiæ in Cenſuris.

Explicatur definitio. Dicitur poena *medicinalis*. Quia cenſura eſt inſtituta ad peccatoris emendationem. Dicitur *temporalis*, quia poſtquam peccator ſatisfecit, cenſura debet tolli. Dicitur *baptizatum*, quia poena non poteſt infligi, niſi ſubdito; ſubditur autem homo Eccleſiæ per baptiſmum. Dicitur tandem *bonis Eccleſiæ communibus*, nimirum uſu Sacramentorum, participatione ſuffragiorum fidelium, functione officiorum Eccleſiaſticorum &c.

3. Tres ſunt ſpecies Cenſuræ, ſcilicet Excommunicatio, Spenſio, & Interdictum.

*Species
cenſuræ*

Porro Excommunicatio, quæ eſt gravior inter Cenſuras, alia eſt juris, aut canonis, alia lata ab homine.

Rurſus Excommunicatio juris alia eſt non reſervata, alia reſervata: ſi non reſervata, quilibet Confeſſarius ab ea poteſt abſolvere. Si reſervata, non poteſt. Hinc Confeſſarius ſcire debet caſus potiffimum Papæ reſervatos. Item ab excommunicatione *lata ab homine* abſolvere poteſt qui eam tulit, aut illius Superior, aut Suſceſſor in officio, aut delegatus.

Ad præſens igitur quod ſpectat, in Jubilæis concedi ſolet facultas abſolvendi a Cenſuris, Excommunicationibus omnibus, etiam in Bulla Cœnæ contentis, in foro conſcientiæ tantum, a cunctis Spenſionibus, & Interdictis; verbo, ab omnibus Cenſuris etiam a quocumque homine latis, ſub conditionibus ſtatim enucleandis.

4. Notandum eſt ſecundo, excommunicatos alios eſſe toleratos, alios non toleratos, qui non ſunt niſi duo
(poſt

(post Concilium Constantiense) nimirum notorius Clerici percussor, & ille, qui specialiter, nominatim, & expresse fuit excommunicatus, & ut talis est declaratus, aut publice denunciatus.

Dum ergo datur facultas absolvendi a censuris tempore Jubilæi, diligenter expendenda sunt hæc verba sequentia Bullis passim apponi solita. *Absolutio a censuris suffragari non potest excommunicatis declaratis, aut publice denunciatis, nisi intra tempus Jubilæi satisfecerint, aut cum partibus concordaverint.*

Per *partes*, intelligitur, non iudex, sed persona offensa. Per *satisfactionem*, intelligitur restitutio vel honoris, vel honorum temporalium ablatorum: ita ut sensus Bullarum sit, nullum tempore Jubilæi posse absolvi ab excommunicatione, v. g. quam quis publice, seu nominatim, vel ob honorem, vel bona quædam ablata incurrerit, nisi aut cum persona offensa convenerit, aut ei honorem, bonave temporalia ablata restituerit. Non adimpleta enim conditione ad absolvendum a Pontifice requisita, nulla est absolutio. Id in aliis quoque casibus obvium esse potest.

5. Notandum est tertio; non esse idem censuram, & irregularitatem.

Sic enim definitur Irregularitas: *Impedimentum*
irregu- *Canonium directe impediens a susceptione Ordinum, &*
laritas. *usu susceptorum. Dicitur impedimentum, ex quo patet,*
 quod non sit proprie censura, cum non sit proprie
 pœna, sed inhabilitas quædam moralis, & potest esse
 sine peccato, ut patet in iudice iuste aliquem con-
Defini- *demnante ad mortem, aliisque ad mortem via justi-*
tio. *tia concurrentibus. Dicitur canonicum, id est, jure*
 canonico introductum, cum nulla detur irregulari-
 tas, quæ in sacris Canonibus non sit expressa. Cæ-
 teræ particulæ volunt, quod Irregularitas Ordinum
 susceptionem præcedens, reddat quempiam inhabi-
 lem ad illos suscipiendos, & sub hac ratione cadit
 etiam in Laicos; subsequens vero reddit constitutum
 in Ordinibus ineptum, ut eos exequatur.

Differt ulterius irregularitas a præfatis censuris, quod hæ ferantur tum a jure, tum ab homine, illa vero a solo jure.

6. Cæterum famosior est divisio Irregularitatis
 in il-

in illam, quæ est *ex delicto*, & eam, quæ est *ex defectu*.

Irregularitas ex delicto (quod debet esse mortale) contrahitur 1. ex infamia a sacris Canonibus certis criminibus Notoriis, v. g. Apostasiæ, Simonix, Sodomix, Perjurio in iudicio, & Hæresi imposita. 2. Ex iteratione Baptismi serio, & scienter, vel ex ignorantia culpabili facta, ac suscepta, comprehenditque rebaptizantem, & rebaptizatum. 3. Nascitur irregularitas ex violatione censuræ, v. g. excommunicationis, aut suspensionis, ut si Clericus in ea actum aliquem Ordinis exerceat. 4. Oritur ob peccatum, quo Clericus serio, & scienter exercet actum ordinis sacri, quem non habet, ut si Diaconus consecret Eucharistiam. 5. Dimanat irregularitas ex homicidio voluntario injusto, item ex mutilatione tali. Occidens autem ille, vel mutilans debet 1. esse baptizatus, quia ante baptismum homo non est capax irregularitatis proprie dictæ; hæc enim est ab Ecclesia, cui homo ante baptismum non est subjectus. 2. Debet esse usu rationis præditus, peccatum enim, præsertim mortale, debet esse actus humanus, qui elici non potest ab homine rationis experte.

Irregularitas ex delicto.

Irregularitas *ex defectu* varia est, vel ex defectu significationis, seu Sacramenti, nimirum Matrimonii, ut est in bigamis, in quibus deficit representatio Christi spiritualiter juncti cum unica Sponsa Virgine, scilicet Ecclesia: vel ex defectu lenitatis, ut est v. g. in Iudice condemnante reum: vel ex defectu corporis, ut est in mutilatis membro ad Ordinis ministerium requisito, aut notabiliter deformibus.

Irregularitas ex defectu.

7. His omnibus expensis conveniunt in hoc omnes Theologi, quod in Jubilæo non detur facultas absolvendi quempiam ab irregularitate *ex defectu* quocumque e capite contracta. Dubitant vero nonnulli, an Jubilæi tempore non possit tolli irregularitas *ex delicto*.

In Jubilæo non

8. Conclusio est *negativa*.

Probatum primo. Quia in Bullis expresse dicitur, *Conceditur hoc Jubilæo facultas absolvendi a Censuris irregularitatis etiam in Bulla Cæna contentis, pro foro conscientia tantum, non tamen dispensandi in irregularitatibus, etiam occultis.* Quare cum non distinguant Bullæ inter irregu-

latur tollitur irregularitas ex delicto.

gula-

gularitatem ex delicto, & irregularitatem ex defectu, nec nos distinguere debemus: præsertim cum stylus Curia, quæ in interpretandis literis Apostolicis habet vim legis, non admittat ullam dispensationem in irregularitatibus vigore Jubilæi.

Probatum secundo. Quia irregularitas, ut in definitione vidimus, non est proprie censura, ergo tempore Jubilæi, ubi tantum tolluntur peccata etiam gravissima, & censure, non potest tolli irregularitas, quamvis ex delicto.

His adde, dispensationem ab irregularitate, puta ex homicidio, vix a Pontifice concedi Magnatibus, non est igitur verosimile, eam vi Jubilæi passim Confessariis concedi.

Object.

9. Objices. In Bulla Jubilæi a Pio IV. concessi anno 1561. dicitur, quod Confessarius absolvere possit ab excommunicatione, suspensione, & interdicto, & aliis sententiis, & censuris Ecclesiasticis: ergo præter excommunicationem, suspensionem, & interdictum dantur aliæ censure, inter quas quænam major esse potest, quam irregularitas ex delicto? Si ergo detur facultas Confessario absolvendi quemlibet vi Jubilæi ab omnibus aliis censuris, datur ei per consequens facultas absolvendi a tali irregularitate.

Resp.

R. Per *ly ab aliis censuris* intelligi obicem quemdam poenitentis, puta casum reservatum, ob quem ille ad tempus aliquod privatur usu Sacramentorum, qui obex potest tolli vi Jubilæi, & talis obex recte dicitur censura, in casibus scilicet Papæ reservatis, qui non reservantur nisi ratione censure: omnis autem censura in Jubilæo tollitur. Proinde non sequitur, quod etiam in Jubilæo possit tolli irregularitas ex delicto; cum irregularitas ex delicto non sit censura, sed impedimentum canonicum ex aliqua indecentia ortum, sacrorum ordinum susceptionem, & susceptorum usum impediens, unde est quædam inhabilitas ad talia munia, non poena proprie dicta. Sed claritatis gratia distinguatur antecedens. In Bulla Jubilæi a Pio IV. concessi anno 1561. dicitur; quod Confessarius absolvere possit ab excommunicatione, suspensione, & interdicto, & aliis sententiis, & censuris Ecclesiasticis, ad tres præfatas censuras
redu-

reducibilibus conceditur antecedens, non reducibili-
bus, negatur antecedens; reducitur enim v.g. abso-
lutio a casu aliquo reservato, cui annexa est censu-
ra, ad absolutionem ab excommunicatione. Unde
ex illis verbis *ab aliis censuris*, perperam infertur,
irregularitatem esse censuram, illamque proinde tol-
li in Jubilæo.

10. Ex dictis sequitur primo, cum nullo tempo-
re Jubilæi posse dispensari in irregularitate, quam
quis incurrit v. g. ob homicidium notorium, imo ne
quidem occultum. Unde Petrus, qui occidit vel oc-
culte Paulum (subintellige injuste) si non sit Clericus,
nequit promoveri ad Ordines, si Clericus, nequit illos
exercere; nisi cum eo ab habente auctoritatem in
dicta irregularitate dispensetur.

Nonnul-
li ca-
sus.

11. Sequitur secundo, Religiosum Presbyterum,
qui ab Ordine apostatavit, & in apostasia celebra-
vit, adeoque ob violationem censuræ, scilicet ex-
communicationis, exercendo in ea actum ordinis
Presbyteratus, irregularitate se involvit, non posse
ab ea pariter expediri vi Jubilæi.

Sed hæc paulo latius discutienda sunt.

12. Petes primo, an cum Clerico sæculari, qui
occulto homicidio perpetrato, sacros Ordines exer-
cuit, adeoque irregularitate sese irretiit, non pos-
sit in ea dispensare Episcopus?

R. Quod non possit; unde etiam tempore Jubi-
læi cum eo solus Papa potest dispensare. Quare ad-
eunda est sacra Pœnitentiaria, cui facultatem suam
Summus Pontifex impertitur. Quod Episcopus hoc
non possit in irregularitate contracta ex homicidio
occulto, patet ex Tridentino sess. 24. de reforma-
tione cap. 6. ubi hæc habet. *Liceat Episcopis in irregu-
laritatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occul-
to provenientius, excepta ea, qua oritur EX HOMI-
CIDIO VOLUNTARIO, & exceptis aliis deductis ad
forum contentiosum, dispensare.*

Sed nonne posset Episcopus in casu homicidii
occulti (in quo nisi Sacerdos irregularis celebret, in-
currit vitæ periculum, puta ab amico occisi, qui quid-
piam de homicidio incipit suspicari) cum eo in irre-
gularitate tantisper dispensare, vel potius ei dare licen-
tiam

Van-Ranst, de Indulg.

*F

tiam

tiam, ut talis celebraret, donec impetrata sit dispensatio a Pontifice.

Ante resolutionem supponitur, quod talis irregularis teneatur, quam primum potest, absolute a Sede Apostolica petere dispensationem super irregularitate; hoc posito.

R. Tali pravia a censuris, & peccatis absolutione, stantibus illis circumstantiis, posse dari licentiam celebrandi, dummodo, ut supponimus, homicidium sit occultum.

Ratio est. Quia jus naturale de defendenda propria vita præponderat legi humanæ de non celebrando in irregularitate non absolute ablata.

Quid agendum est in altero casu isti Religioso, qui tempore Jubilæi ad Religionem, quam deseruit, rediit, & quem facti pœnitet?

Vel ille sacram adeat Pœnitentiariam; vel in praxi ejus Confessarius adeat sui Ordinis Superiorem, & ab eo omnem illius facultatem petat tum circa censuras, excommunicationem scilicet, quam ab Ordine apostatando incurrit, tum circa irregularitatem prædictam. Potest enim inferior ab Ordinis Superiore, vel ejus potestatem nacto a quibuscumque irregularitatibus ex delicto provenientes absolvi.

Quid ad hunc casum quoad Religiosum, qui incidit in irregularitatem?

Petrus Regularis tendens Romam causa Jubilæi, & intrans Bibliothecam, cui præfixa est excommunicatio lata sententia in eos, qui libros extrahunt e bibliotheca, præ curiositate dum volveret librum rarum, ex ista eum surripit. Postera die celebrat confessione non præmissa, nec vinculo excommunicationis solutus. Interim dum Roma sit vicinior, festo quodam solemniter interest matutinis, & laudibus, sub quarum fine interest dispensationi super irregularitatibus, quam Superior solet impertiri suis Religiosis, talibus occurrentibus festis. Sacrum tunc non celebrans, sed audiens, Romæ confitens absolvitur ab excommunicatione ob librum surreptum e bibliotheca, & ab omnibus peccatis. Quantum ad irregularitatem vero, a qua Confessarius etiam tempore Jubilæi absolvere non potest, exponit ei factum illud dispensationis super irregularitatibus; estne ille reverè

vera ab irregularitate, qua fuit innodatus ob celebrationem peractam in excommunicatione absolutus?

R. Affirmative. Cum enim irregularitas sit tantum quædam inhabilitas impediens vel a susceptione, vel ab exercitio Ordinum, dispensatio super illa conferri potest etiam extra Sacramentalem absolutionem; cumque & Superior in illis circumstantiis festi intenderit dispensare super irregularitate cum omnibus Religiosis in choro præsentibus, consequenter & ille fuit super sua dispensatus.

Forma autem dispensationis in vel super irregularitatibus est hæc, vel similis. *Ego dispenso tecum, vel vobiscum (si publice fiat a Superioribus) super irregularitate, vel irregularitatibus, si quam, vel si quas contraxistis, & rehabilito te, vel vos executioni Ordinum vestrorum.*

Si in particulari a Confessario fiat dispensatio per facultatem a Superiore obtentam, potest & addi causa irregularitatis dicendo: *Dispenso tecum super irregularitate, vel irregularitatibus, quam, vel quas contraxisti propter talem, vel talem causam &c.* Præterea in particulari solet conferri a Confessario talis dispensatio post absolutionem a censuris, & a peccatis.

Misereatur tui &c. Indulgentiam &c. Dominus noster Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius, & auctoritate Apostolica mihi specialiter delegata absolvo te in primis a quibusvis sententiis, & censuris Ecclesiasticis, quibus propter ea, quæ confessus es, quomodolibet innodatus existis, & pariter eadem auctoritate absolvo te ab omnibus peccatis tuis. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen,

Pariter eadem auctoritate Apostolica tecum dispenso super irregularitate, quam contraxisti propter talem, & talem causam, quæ sane sunt diversæ, juxta varia delicta, ob quæ incurritur irregularitas.

Eadem forma dispensandi post absolutionem a censuris, & peccatis, observari solet in dispensationibus super irregularitatibus ex defectu. Sed de his alia occasione.

14. Superfunt nunc paulo fusius discutienda verba hæc Bullæ, de quibus obiter numero 4. *Absolutio a censuris suffragari non potest excommunicatis declaratis,*

aut publice denunciatis, nisi infra tempus Jubilæi satisfecerint, aut cum partibus concordaverint.

Impotentes
satisfacere
parati
possunt
absolvi
a censuris
tempore
Jubilæi.

Supponatur v. g. quispiam occulte occisus, homicida absolvi non potest ab excommunicatione, inquam ob crimen illud incidit, nisi parti satisfecerit, id est hæredibus satisfactionem præstiterit juxta modum jacturæ, quam præfati hæredes passi sunt ex morte occisi. Quare si occisus fuisset pater familias, & sua industria filios, & uxorem sustentaret, teneretur pœnitens omnia necessaria dictis filiis, & uxori præstare juxta circumstantias debite librandas. Cautè autem satisfactio præstetur, ne reus se prodatur, seu ne suum delictum manifestet. Quapropter modus iste satisfactionis relinquitur prudentiæ Confessarii determinandus, ut v. g. fiat per ipsum Confessarium, sive per aliam personam Ecclesiasticam, religioniam, aut etiam laicam, cui ita fidendum sit, ut satisfactio secure perveniat in manus hæredum.

Unde censetur parti satisfactum, si absolvendus, v. g. homicida ita res disponat, ut sine dubio secutura sit satisfactio, seu totum id, ad quod teneretur ex justitia. Ut si quis det Confessario pecuniam per eum tertio tradendam, aut pecuniam apud fidèlem quampiam personam deponat. Censetur etiam parti satisfactum, si per tertium dilationem a parte læsa obtineat, pars enim est contenta.

Sed quæstio est, an qui impotens est satisfacere, puta ille occultus homicida hæredibus occisi, vel alius quispiam creditori ob bona cuiusdam ablata, & ob hoc nominatim excommunicatus est, quæstio est, inquam, an ille sive in uno, sive in altero casu impotens satisfacere, possit valide, & licite absolvi a censuris, etiamsi dicatur in Bulla, quod non absolvatur, nisi præmissa satisfactione partis?

15. Responsio est *affirmativa*.

Probat. Quia etiam in foro externo, dum excommunicatus probat coram iudice se non esse satisfaciendo, debet absolvi ex *cap. qua fronte de appellationibus*, ergo & in foro interno.

Et ratio a priori est, quia censura est pœna medicinalis, quæ tolli dedet, quoties censuratus paratus est satisfacere, quantum potest.

Dein-

Deinde ad impossibile nemo tenetur.

Hinc quamvis in quibusdam excommunicationibus præscribatur, quod nemo absolvatur, nisi in solo mortis articulo, non præmissa satisfactione partis, adhuc tamen impotentes possunt absolvi tempore Jubilæi. Ratio est, quia excommunicatio non plus obligat, quam obliget præceptum justitiæ, non enim inducit novam obligationem, sed solum compellit ad eandem justitiæ obligationem impellendam; sed præceptum justitiæ excusat impotentes; ita ut ii absolvi queant, etiamsi non restituerint; ergo etiam excommunicatio excusat impotentes, ita ut possint absolvi, quamvis non satisfecerint. Quare dum dicitur, quod in solo mortis articulo possit dari absolutio ab aliquibus excommunicationibus, id intelligi debet quantum ad potentes satisfacere, hi enim in solo mortis articulo absolvi possunt, quamvis non præmiserint realem satisfactionem, ne interim sine absolute decedant, non vero quantum ad impotentes satisfacere, cum ad impossibile nemo teneatur, unde illi absolvi possunt extra mortis articulum vi Jubilæi, subsistente impotentia satisfaciendi.

Ab illis tamen juxta Sacrorum Canonum verba, & communioem Doctorum sententiam cautio juratoria de præstanda satisfactione, quam primum poterunt, ante absolutionem exigenda est, ut ad satisfaciendum fortius adigantur.

16. Hinc & quicumque Excommunicatus denunciatus vitandus, ut Publicus Clerici percussor, si sit impotens ad satisfaciendum parti, puta ad solvendas expensas in sanatione v. g. vulneris, aut alia damna reparanda, absolvi poterit, etiamsi nondum satisfecerit, dummodo prompte satisfacere sit paratus.

Ratio ulterior est. Quia Pontifex concedit facultatem absolvendi pro foro interno omnes excommunicatos, si parti satisfecerint, quin excludat vitandos, talis autem in casu posito, dum est impotens, paratus tamen satisfacere, dum poterit, quantum in se est, satisfecit, proinde absolvi poterit.

Confirmatur ex dictis. Censura quælibet est imposita, tanquam medicina ad curandam contumaciam, adeoque debet ea tolli, quoties finem suum est sortita;

*Cautio
juratoria ab
eis exigenda
est.
Absolvi
etiam
poterit
impotens
satisfacere pu-
blicus
Clerici
percussor.*

aliter non esset pharmacum, sed iniquum gravamen sed dum quis paratus est satisfacere, licet ob impotentiam nondum satisfecerit, jam curata est delinquentis contumacia, ergo in eo casu censura tollenda est.

*In foro
externo
et alis se
debet ge-
rere pro
Excom-
municato.*

17. Neque ullum scandalum ex ablatione istius censuræ, seu ex tali absolutione sequitur, quia ea solum datur pro foro interno.

Unde quoad forum externum huiusmodi excommunicati debent se gerere, ac si non forent absoluti. Quare si percussor ille Clerici esset Sacerdos, non liceret ei celebrare, & posset ab Ordinario declarari irregularis, si celebrasset.

Porro ille omnem adhibeat operam, ut in foro quoque externo restituatur communioni Ecclesiæ.

18. Ex præfatis inferitur, illum, qui potens satisfacere, absolveretur, non præmissa satisfactione, non solum illicite, sed etiam invalide fore absolutum. Ratio est. Quia cum facultas absolvendi concedatur sub hac conditione, quod *parti sit satisfactum*, (dum scilicet ei potest fieri satis) tali conditione non purificata, facultas non conceditur, & per consequens absolutio est nulla.

19. Restat inquirendum, an & licite, & valide possit conferri absolutio a censuris pro foro interno extra Sacramentum?

*Nequit
dari ab
absolutio a
censuris
extra
Sacra-
mentum
pro foro
interno.*

Responsio est *negativa*.

Probat. Quia facultas illa absolvendi a censuris in foro interno datur in ordine ad absolutionem a peccatis, & ut dispositio prævia ad illam, unde non potest quis esse absolutus a culpa, nisi prius sit absolutus a censura, proinde nec licite, nec valide alicui potest conferri absolutio a censuris pro foro interno extra Sacramentum.

20. In foro autem externo potest dari extra Sacramentum. Quia tunc talis absolutio non est Sacramentalis.

*Potest
pro foro
externo.*

Imo talis ex rationabili causa posset dari absenti, quin etiam invito.

Paritatem si trahas ad illum, qui peccavit, cui peccata non possunt remitti invito, sic respondet S. D. in Sppl. quæst. 24. art. 2. in corp. *Peccata non com-
mittun-*

mittuntur nisi voluntate, unde non remittuntur alicui invito, sed excommunicatio sicut in aliquem invitum ferri potest, ita etiam invitus ab ea absolvi poterit.

QUÆSTIO X.

De potestate Confessarii circa casus reservados eodem tempore Jubilai.

UTi in quæstione præcedenti circa *Censuras*, ita & in hac ante resolutiones, quædam prælibanda sunt circa *casus reservados*.

Videndum est, quid sit casus reservatio, & quinam possint reservare.

1. Quantum ad primum, quamvis nullum peccatum, licet gravissimum sit irremissibile, attamen Ecclesia per traditionem ab Apostolis haustam sapienter judicavit, ad regimen Ecclesiæ conducere, ut graviora quædam crimina Superioribus reserventur.

Quid sit casus reservatus?

Magnopere, inquit Tridentinum sess. 14. cap. 7. ad Christiani populi disciplinam pertinere Sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quædam, & graviora crimina, non a quibusvis, sed a Summis duntaxat Sacerdotibus absolverentur.

Casus igitur reservatio est negatio, vel restrictio jurisdictionis ad absolvenda certa peccata, facta illi, qui alias habet ordinariam, vel delegatam jurisdictionem. Unde eorum absolutio restringitur ad ipsum reservantem, nimirum ad Papam, si sit casus Papalis; vel Episcopum, si sit Episcopalis: sine quorum proinde licentia nemo valide potest absolvere extra Mortis articulum.

Id egregie explanat Doctor Angelicus in Suppl. q. 20. art. 2. in corpore. *Potestas Ordinis quantum est de se, extendit se ad omnia peccata remittenda: sed quia ad usum hujusmodi potestatis requiritur jurisdictione, qua a Majoribus in inferiores descendit, ideo potest SUPERIOR ALIQUA SIBI RESERVARE, IN QUIBUS JUDICIUM INFERIORI NON COMMITTAT, alias de quolibet potest simplex Sacerdos habens jurisdictionem absolvere. Superior autem ille est Papa, in sua Dioecesi Episcopus.* Unde de se ruit hæc proposito con-

fixa ab Alexandro VII. Mendicantes possunt absolvere a casibus Episcopo reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate.

Porro ideo quædam peccata reservantur, tum quia graviores morbi peritiores requirunt Medicos, quales ordinarie sunt, vel esse præsumuntur Superiores: tum etiam, ut Superior vel per seipsum efficacius corrigat subditum, vel ut subditus verecundia, timore, ac difficultate impetrandi absolutionem, peccati gravitatem agnoscat, & a peccati licentia deterreatur.

2. Distinguenda vero sunt *casus*, & *cenfura*, quod hæc sit certa quædam poena Ecclesiastica, ille vero sit peccatum, sive adjunctam habeat cenfuram, sive non.

Unde casus reservati sunt duplicis generis: quinam enim reservantur propter majorem excommunicationem iis annexam; alii reservantur ratione gravitatis ipsorum, ut quibusdam in locis publica, & enormis blasphemia.

Interest autem inter casus reservatos Papæ, & reservatos Episcopis, quod omnes illi habeant cenfuram annexam, non omnes hi. Unde cui conceditur facultas absolvendi a casibus Papalibus, conceditur ei simul potestas absolvendi a censuris Pontifici reservatis.

Quinam
possint
reser-
vare.

3. Ex dictis colligi valet, quinam possint reservare. Reservare potest Papa in tota Ecclesia, Episcopus in sua Diocesi, Prælati Religionum (utpote gaudentes jurisdictione quasi Episcopali) in suo Ordine. In articulo mortis nulla est reservatio.

Ad præsens igitur quod spectat, sic Clemens X. in famosa expressione gratiarum, cui se posteriores Pontifices conformarunt. *Datur facultas absolvendi in ordine ad Jubilæum lucrandum, fideles ab omnibus sententiis, & censuris Ecclesiasticis contra illos pronuntiatis, & fulminatis a sacris Canonibus, aut Judicibus quacumque de causa, & ab omnibus peccatis, & excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam a casibus reservatis, non solum ab Episcopis, aut alias a Prælati inferioribus, verum etiam a Pontifice ipso, etiam in Bulla Cœna Domini, & in aliis quibuscumque Constitutionibus Summorum Pontificum, in foro conscientie tantum.*

4. Quæ-

4. Quæritur hic primo, an facultas absolvendi a casibus Bullæ Coenæ tempore Jubilæi extendat se etiam ad hæresim, scilicet *formaliter* talem, id est internam, & externam simul signo aliquo manifestatam.

Sane cum in Bulla Coenæ comprehendatur casus ille hæreseos, & Jubilæo durante facultatem absolvendi a casibus in Bulla Coenæ contentis Pontifex tribuat, videtur suapte natura sequi, quod data sit præfata facultas: cum ubi lex, seu Pontifex non distinguit, nec coarctat licentiam, nec nos eam distinguere, nec coarctare debeamus.

An hæresis sit casus reservatus etiam tempore Jubilæi.

Attamen cum causis hæresis in Italia sit rarissimus, & Pontifices nonnulli Decreta quædam a Sacra Congregatione Cardinalium universalis Inquisitionis quoad reservationem hæresis etiam tempore Jubilæi, emanata approbarint, insuper & praxis quoad reservationem illam tempore eodem Jubilæi Romæ obtineat, ideo hæc spectando circumstantias casus hæresis eo quoque tempore erit reservatus.

In aliis locis, ut in Germania, & alibi in Jubilæis extraordinariis cum ob vicinitatem Hæreticorum, tum ob emergentem inde frequentiam casus datur censetur facultas a Sede Apostolica absolvendi ab hæresi, idque praxis confirmat, quæ est optima legum interpret, imo illa etiam extra talis Jubilæi tempora ob easdem rationes Episcopis a Pontifice specialiter concessa est.

5. Romæ tamen etiamsi ipsa hæresis reservetur, vi Jubilæi absolvi possunt receptores, & fautores hæreticorum, tenentes, legentes, imprimentes libros hæreticos. Ratio est. Quia nomen hæresis significat hæresim formalem, seu errorem contra fidem in intellectu cum pertinacia voluntatis: ergo si excipiatur crimen hæresis, non debet hæc exceptio ad alia crimina, & ad alios casus Bullæ Coenæ extendi, quamvis hæresim concernant, dummodo non sint proprie hæresis.

Casus his affines.

6. Hinc Schismaticus, dummodo sit pure Schismaticus, ita ut non habeat hæresim admixtam, poterit absolvi tempore Jubilæi. Schisma enim non semper fert errorem contra fidem, quamvis plerum.

90 *Opusculum de Indulgentiis*,
rumquè cum aliqua hæresi jungatur. Id constat
ex D. Thoma 2. 2. quæst. 39. art. 1. ad 3. *Quicum-*
que est Hæreticus, est etiam Schismaticus, sed non con-
vertitur. Et hoc est, quod dicit Hieron. in epist. ad
Titum (ex cap. 3.) inter schisma, & hæresim hoc
interesse arbitror, quod hæresis perversum dogma habet:
schisma ab Ecclesia separat. Est tamen Schisma via
ad hæresim. Imo sæpius Schisma aliquam sibi hæ-
resim confugit.

An fa-
cultas
absol-
vendi a
reserva-
tis Papa
ferat fa-
cultate-
rem ab-
solvendi
etiam a
reserva-
tis Ordini-
nariis lo-
corum.

7. Porro quærunt hic nonnulli, an facultas ab-
solvendi tempore Jubilæi a reservatis Sedi Apostoli-
cæ, contineat facultatem absolvendi etiam a reser-
vatis Ordinariis locorum?

Sed certe hoc quæsitum videtur præoccupatum
numero 3. ubi in Jubilæis expresse conceditur fa-
cultas absolvendi a casibus, qui sunt reservati Ordini-
nariis locorum. Unde & hoc praxi conforme est.
Deinde, præter mentem, & licentiam Pontificis,
suffragatur hæc ratio. Pontifex dando facultatem ab-
solvendi a reservatis sibi, tribuit facultatem absol-
vendi ab omnibus casibus, a quibus ipse potest: sed
Pontifex potest absolvere a reservatis Episcopo; er-
go ab his etiam absolvere possunt Confessarii Jubilares.

8. Illud vero hic observandum est, quod licet
Pontifex tempore Jubilæi concedat facultatem ab-
solvendi a casibus omnibus reservatis locorum Or-
dinariis, illam tamen non censeatur concedere, dum
quibusdam, ex privilegiis, & facultatibus particu-
laribus data est facultas absolvendi a casibus Sedi
Apostolicæ reservatis. Talia enim privilegia, & fa-
cultates particulares non debent præjudicium inferre
Episcopis: qui pro utilitate suæ Communitatis, seu
Dioceseos casus quosdam sibi speciatim reservant.
Unde merito proscripta fuit hæc præmemorata af-
fertio ab Alexandro VII. *Mendicantes possunt absol-*
vere a casibus Episcopis reservatis, non obtenta ad id
Episcoporum facultate: cum tamen certum sit, Men-
dicantes quibusdam festis frui privilegio absolvendi
a reservatis Pontifici.

Casus
hic emer-
gens.

Quare Dominicanus v. g. qui in Festo Annun-
ciationis Deiparæ ex speciali Privilegio gaudet fa-
cultate absolvendi a casibus Papæ reservatis, adeo-
que

que a gravissimis etiam delictis in materia carnis, non posset ex vi privilegii illius absolvere a casu aliquo particulari ad illam materiam disponente, puta conversatione rusticorum cum puellis rusticalibus inter pocula, supponendo quod Episcopus (ut fit in quibusdam Dioccesibus Belgii) ex singulari aliquo motivo eam conversationem sibi reservasset; & Confessarius non haberet facultatem absolvendi a casu isto reservato Episcopo. Pontifex enim per privilegia particularia non vult tollere, quæ Episcopus ob particulares circumstantias necessaria judicat pro recto regimine Gregis sibi commisi.

Aliud autem est in Jubilæo universalis, & plenaria facultate absolvendi a reservatis, quæ unica tantum vice datur ex causa urgentissima, & maxime favet animabus, unde per illam nullum creatur præjudicium Episcopis.

Sequitur de absolutione reservatorum.

Vidimus supra quæstione 9. numero 24. absolvi aliquem posse a quibusvis peccatis etiam commissis in confidentiam, seu spem Jubilæi.

Addendum nunc est, etiamsi illa peccata forent reservata, ab omnibus enim reservatis in Jubilæo potest dari absolutio.

Cum vero nullus Jubilæum bis lucrari queat, sequitur eum qui in priori hebdomada adimplevit opera ad lucrandum Jubilæum requisita, fuitque tunc absolutus a casibus reservatis, & lucratus Indulgentias, si relabatur deinde in reservatos, non posse denuo altera hebdomada ab iis reservatis in ordine ad Jubilæum iterato obtinendum absolvi, etiamsi omnia repeteret opera ad illud adipiscendum requisita.

10. At quid, si quis sub initium secundæ hebdomadæ confiteretur peccata reservata, & differretur ei a Confessario ob causam rationabilem absolutio, deinde eadem hebdomada relaberetur in reservata, possetne ei ab omnibus illis reservatis, debita, ut supponimus, dispositione requisita, impendi absolutio, atque ita ille, reliquis impletis injunctis operibus, consequi Jubilæum?

R. Affirmative. Ille enim tantum semel lucraretur

*Casus
occur-
rentes
circa ab-
solutio-
nem re-
serva-
torum.*

retur Jubilæum. Neque refert, quod in reservata re-
inciderit, hoc enim contingit intra spatium ejusdem
moraliter confessionis, eadem enim censetur confes-
sio, donec absolutio accedat.

11. Quid si igitur intra tempus Jubilæi v. g. ulti-
mo die Jubilæi quispiam inciperet confiteri, confes-
sionem vero (quia fuit nimis proluxa) non perfici-
eret, sed ex consilio Confessarii partem differret in
proximum, vel secundum diem post Jubilæum, pos-
setne post illud etiamnum absolvi a reservatis ante
finem Jubilæi commissis?

R. Affirmative. Quia censetur moraliter eadem
Confessio.

Posset, inquam, absolvi a reservatis in finem
Jubilæi commissis. Si vero reservata sint commissa
post finem Jubilæi, ab illis absolvi non potest vir-
tute Jubilæi, cujus facultas solum ex data pro con-
tractis ante Jubilæum, vel eo durante.

Cæterum quod quilibet etiam Confessarius post
tempora Jubilæi possit absolvere quempiam a pecca-
to reservato invincibiliter oblito, cujus tunc tan-
tum poenitens recordaretur, supra vidimus quæst.
VI. num. 17.

12. Secus dicendum est, si confidens oblitus fuis-
set casum reservatum ex oblivione culpabili. Tunc
enim confitens non fecit, quod potuit, uti alter,
qui invincibiliter casus reservati oblitus est, talis
enim optime erat dispositus, & reservata pandere Con-
fessario paratus erat, si ista menti occurrissent. Ille
vero erat omnino indispositus. Unde ad alterum a
reservatis absolvendum quilibet Confessarius potesta-
te gaudet generali, non vero ad eum, qui oblitus
fuisset casum reservatum ex oblivione culpabili. Qua-
re illi teneretur eum rursus confiteri Confessario fa-
cultate absolvendorum casuum reservatorum mu-
nito.

13. Quid agendum ei, sive infra, sive extra tem-
pus Jubilæi, qui dubitat, an peccatum, quod com-
misit, sit reservatum?

Debet illud confiteri, ut reservatum, seu illius
decisionem Confessario relinquere, eodem modo,
quo peccatum mortale dubium, cadit sub præcepto
Con-

Confessionis. Unde extra tempus Jubilæi talis deberet hoc peccatum confiteri alicui potestatem nacto ad absolvendum a reservatis.

14. Neque hic valet axioma illud a quibusdam huic etiam materiæ perperam applicatum, *in dubiis melior est conditio possidentis*, quasi talis in dubio peccati reservati, retineat suam libertatem de illo non confitendo: illud enim tantum vendicat sibi locum in materia justitiæ, secus in materia aliarum virtutum: tunc enim teneri debet illud, *in dubiis tutior pars est eligenda*; tutius autem est in casu posito confiteri peccatum, de quo quis dubitat, an sit reservatum, ut dubium reservatum; proinde ad illud tenetur.

15. Hinc etiam Confessarius extra Jubilæum, dubitans, an casus aliquis sit reservatus, nec pollens auctoritate absolvendi a reservatis, non potest ab eo absolvere.

16. Quid dicendum de illo, qui cum animo implendi omnia opera Jubilæi, obtinuit absolutionem a reservatis, & deinde non implet opera injuncta, reviviscente in eo casus reservati, seu censuræ illius annexæ?

R. Negative. Quia absolutio ab illis fuit data absolute, non vero conditionate, vel ad reincidentiam.

Qui se geret Confessarius, qui v. g. tempore Jubilæi male ob aliquas circumstantias, puta non injunctam satisfactionem parti faciendam, poenitentem absolvit a reservatis.

R. Si poenitens ille præsens sit, nec oritura sint quædam scandala, posse ei suaviter dicere Confessarium. *Lubens viderem, ut etiamnum mihi semel confiteris: dicam enim quædam pro salute animæ tuæ.*

Si absens sit, nihil agat, sed doleat de defectu commisso.

QUÆ.

Q U Æ S T I O X I.

De Potestate Confessarii in ordine ad Vota.

IN Jubilæis tum *Anni Sancti*, tum *duarum hebdomadarum* dari solet facultas commutandi vota omnia citra præjudicium tertii, exceptis *Castitatis perpetua*, seu *simplicis*, & *Religionis*.

Quid sit
dispensatio
in
voto.

1. Sed priusquam hæc discutiantur, observandum est, aliud esse dispensare in votis, aliud commutare vota.

Quid
commu-
tatio vo-
ti.

Dispensatio in votis est *relaxatio juris*, seu *vinculi voti facta ab eo, qui habet potestatem relaxandi illud vinculum*, unde dispensatio tollit vinculum voti, commutatio autem mutat solummodo votum in aliam materiam. Si absolute determinetur, votum non esse servandum, dicitur esse dispensatio voti: si autem pro hoc, quod servandum erat, aliquid aliud imponatur, dicitur commutatio voti. D. Thomas 2.2. quæst. 88. art. 6. in corp. In utraque tamen re requiritur *authoritas Superioris*.

Dum tamen evidenter constat, illud, in quod votum est commutandum, esse non solum melius ex suo genere, sed omnibus bene perpensis, & esse melius, & Deo gratius, non requiritur *Superioris* autoritas.

Itaque si quis voverit dare calicem argenteum, sua autoritate potest illud votum commutare dando calicem aureum; & si voverit dicere septem Psalmos, potest illos commutare celebrando unam Missam. Qui autem vovit jejunare, vel cilicium gestare, non potest hoc autoritate sua in orationem mutare, etsi oratio sit actus præstantioris virtutis, nimirum patriæ: non enim semper Deo gratius, & nobis utilius est facere id, quod est excellentius, sed id, quod pro loco, tempore, & dispositione nostra magis nostræ congruit salutis: ad quod judicandum *Superioris* autoritate ordinariè opus est.

Dum igitur hic agitur de commutatione votorum, agitur de commutatione, ad quam requiritur *Superioris* autoritas.

¶

Illam autem auctoritas tribuitur a Pontifice Confessariis tempore Jubilæi.

2. Cæterum minus est votum commutare, quam in voto dispensare. Ibidem. Potest enim qui in illo dispensat, votum commutare, non tamen e converso: cum non oporteat, ut cui conceditur minus, concedatur & majus.

Imo ne quidem in articulo mortis Confessarii Jubilares possunt dispensare in votis. Illa quippe facultas ne quidem tunc illis conceditur.

3. Itaque Confessariis Jubilantibus tribuitur tantum a Pontifice potestas commutandi vota, non vero dispensandi in illis.

Facultas commutandi

Sit tunc Conclusio prima.

Facultas commutandi vota non se extendit ad ea quæ sunt in favorem tertii, si sint acceptata.

vota non se extendit ad

Probatur. Quia Pontifex non vult jus lædere alicujus tertii.

ea, quæ sunt in

Unde talia vota non solum continent obligationem voti, sed etiam sibi vendicant obligationem promissionis humanæ acceptatæ, ac proinde obligationem fidelitatis & justitiæ.

favorem tertii, si sint acceptata.

Secus vero esset, si solum in ratione voti remanerent.

ceptata.

4. Hinc infertur primo, in eo, qui vovit Petro pauperi dare tres aureos, si illam promissionem Deo factam, & a vovente sibi manifestatam Petrus acceptarit, non posse illud votum in Jubilæo commutari; si scilicet manerent, ut in talibus supponitur, eadem circumstantiæ, puta quod vovens non esset factus impotens ad pecuniam illam erogandum; quia nimirum illud vergeret in præjudicium tertii.

Casus in hac materia

5. Infertur secundo, nec illius votum posse commutari, qui vovisset alicui Cœnobio ædificare Chorum, vel Altare quoddam in Ecclesia terræmotu, incendio, aut alio casu destructum, si illud votum acceptasset Superior.

6. Infertur tertio, idem dicendum esse de illo, qui honestæ Virgini, ut in Matrimonio debite collocaretur, citra corruptionem ipsius, ex puro amore erga Deum, & proximum, vovisset dare centum aureos, quod votum illa acceptasset.

Aliter

Aliter dicendum est, si in his, aut aliis casibus, votum a solo Deo fuisset acceptatum, & non simul a proximo.

7. Hinc votum a Parocho v. g. tardius, quam oporteret, Officium recitante, coram solo Deo emissum, de singulis vicibus, si illud tardius legeret, distribuendis pauperi quatuor Paulis, posset in aliud opus minus onerosum, cum se jam emendasset, commutari, puta in sacrum aliquod pro defunctis celebrandum, aut quasdam particulares preces fundendas, si deinceps Officium tardius perfolveret.

Hinc a fortiori commutari possunt vota, in quibus nulla omnino unius tertii fit mentio, ut jejunia, humicubationes, peregrinationes, aliquot preces certis diebus dicendæ, & id genus alia.

8. Possunt etiam in Jubilæi commutari vota Peregrinationis in Jerusalem, ad S. Jacobum in Urbe in Compostella, & ad limina Apostolorum.

Possunt
commu-
tari vo-
ta 3. pe-
regrina-
tionum.

Quamvis enim & hæc tria sint Pontifici reservata, in Jubilæis tamen tantum excipiuntur vota perpetuæ Castitatis, & Religionis, adeoque tria alia non sunt in Jubilæis reservata.

Commutatio Voti de Peregrinatione ad limina Apostolorum, locum non habent in Jubilæo Anni Sancti, cum illorum visitatio contineatur sub operibus ad lucrandum Jubilæum requisitis: habet tamen locum in Jubilæis duarum hebdomadarum.

Commu-
tari pos-
sunt vo-
ta etiã
perpetua

9. Possunt quoque commutari vota perpetua, ut votum de abstinendo per totam vitam a vino, a certo genere cibi, & sic de aliis.

Quod si in quibusdam locis Divus Thomas asserat, non posse dispensare in votis perpetuis, nec talia commutari posse, id intelligitur de votis perpetuis simplicibus Castitatis. In his enim solus Pontifex & dispensare potest, & illa commutare.

Omnia
vota cõ-
mutan-
tur in
professio-
nem.

10. Porro accurate notandum est, omnia vota etiam Summo Pontifici reservata commutari posse per professionem Religiosam. Audiatur S. D. 2. 2. q. 88. art. 12. ad 1. *Omnia alia vota, inquit, sunt particularium operum: sed per Religionem homo totam vitam suam Dei obsequio deputat. Particulare autem in universali includitur, & ideo decretalis* (in capite

Scri-

Scriptura de voto) dicit , quod reus fracti voti non habetur , qui temporale obsequium in perpetuam Religionis observantiam commutat . Hinc Religionem ingrediens non tenetur implere vota vel jejuniorum , vel orationum , vel aliorum hujusmodi , quæ existens in saculo fecit , quia Religionem ingrediens meretur priori vita . Et etiam singulares observantia Religioni non competunt , & Religionis onus satis hominem onerat , ut alia superaddere non oporteat .

11. Unde qui nescio quot preces in saculo ex voto recitare solitus erat , ad illas non obligatur post professionem , in illa enim omnia quæcumque vota fuerunt commutata . Quapropter non peccat eas omit- tens , nisi forte conscientia erronea laborans , contra illam ageret : hinc illam , deponat , oportet .

12. Conclusio secunda.

Votum de non petenda commutatione votorum potest commutari .

Votum de non petenda commutatione potest commutari .

Probatum . Privata voventis intentio nequit Superioris potestatem coarctare , ac illum sua potestate privare .

Deinde , Votum illud non est reservatum , cum neque sit Castitatis , neque Religionis .

13. Conclusio tertia.

Facultas commutandi Vota tempore Jubilæi concessa , extenditur ad vota ante , & post illam concessionem emissa , ita ut non possint commutari tum vota emissa intra 15. dies , quibus durat Jubilæum duarum hebdomadarum , tum vota emissa intra annum , quo durat Jubilæum Anni Sancti .

Facultas commutandi vota , ad quæ tempore concessa , potest extendi .

Probatum . Facultas vota commutandi est gratia , favor , & beneficium Pontificis , ergo non est restringenda , sed potius amplianda , quantum verba proprie intellecta patientur : illa autem verba propriissime recipiunt hunc sensum , ut per se patet .

Unde quemadmodum & facultas data est absol- vendi a casibus reservatis ante Jubilæum , & eo etiam durante commissis , ita pariter in vototum commutatione discurrendum est .

Progrediamur modo ad casus circa vota perpetua Castitatis , & Religionis , quæ Pontifex a potestate commutandi excipit , & sibi reservat , occurrentes .

Van-Ranst , de Indulg.

* G

Cæ.

Cæterum debent hujusmodi vota sumi pro perfectis, & integris, ut reservationi subjaceant.

14. Estne reservatum Pontifici votum non contrahendi Matrimonium?

Casus ol. currentes circa Vo- ta Casti- tatis. R. Non esse. Quia non est votum simpliciter Castitatis, quale per votum *Castitatis* intelligitur. Tale enim votum dicit omnimodam abstinenciam a venereis; Votum vero non nubendi, non respicit tanquam materiam omnimodam abstinenciam a venereis: unde vovens non nubere, non violat votum, si postea fornicetur.

Imo Matrimonium iniens contra votum, peccat quidem sic Matrimonium contrahens; non tamen peccabit Matrimonium consummans post Matrimonium initum, etiam prima vice, sive petendo, sive reddendo debitum, quia hoc votum tantum habet pro objecto non inire Matrimonium; abstinencia vero ab actu Matrimonii non est per se, & primario intenta, sed secundario, & supposita abstinencia ab ipso Matrimonio ineundo, quæ est primaria, & immediata materia voti. Dum igitur jam primaria materia non est possibilis, quia initum est Matrimonium, non est obligatio ad secundariam, nempe ad abstinenciam ab illius usu.

Tenetur tamen hic, mortua Conjuge, ab aliis nuptiis, nisi commutetur votum, abstinere, quia votum non erat extinctum, sed suspensum, durante primi Matrimonii impedimento.

Porro in binis illis casibus in praxi spectanda est intentio voventis. Si enim per votum *non nubendi* intendisset omnimodam a venereis abstinenciam, talis & peccaret contra votum fornicando, & matrimonium consummando petendo debitum.

15. Non est etiam reservatum votum non fornicandi, & non adulterandi, quia est votum diminutæ castitatis, non integræ, & perfectæ; emittens enim tale votum potest matrimonium contrahere.

Idem est de voto castitatis conjugalis servandæ, quia non est votum perfectæ, & integræ castitatis, in hoc consistentis, ut a quocumque actu contra castitatem abstinenceatur. Unde & illa possunt commutari.

Non

Non est quoque reservatum votum a Coniuge emissum sine licentia compartis : illud enim non est perfectum, proindeque non reservatum.

16. Reservatum est, si votum ab utroque Coniuge cum reciproca licentia emittatur. Cum enim neuter tunc possit debitum exigere, neuter tenetur, nec potest reddere vi mutua cessionis sui juris: consequenter illud votum est perfectum, adeoque Pontifici reservatum.

17. Item reservatum est, proindeque incommutabile, si mulier se ad votum perpetuum castitatis adstrinxerit ante matrimonium. Hinc non potest debitum petere, (quamvis possit reddere) nisi cum ea pro tempore dispensetur a Pontifice. Quare non suffragamur quorundam sententiæ asserentium, quod Episcopus possit dispensare cum tali in exigendo debito conjugali. Votum enim castitatis emissum ante matrimonium, est votum perfectum; & absolutum, cum sit emissum ab ea, quæ est sui juris, proinde Pontifici reservatum.

Dixi, nisi cum ea in voto castitatis pro tempore dispensetur. Hæc enim, mortuo Marito, tenetur servare castitatem. Sic quippe tantum solet dari dispensatio.

Ex dictis inferatur, commutari posse votum castitatis ad tempus, puta ad duos, tresve annos, non enim hoc est votum simpliciter castitatis; proinde nec reservatum.

18. Sed estne reservatum, adeoque incommutabile votum suscipiendi sacros Ordines?

R. Negative. Quia illud non est votum castitatis, sed assumendi statum, cui castitas est annexa. Vovens enim suscipere sacros Ordines, non promittit castitatem præsentem, sed futuram; vovens vero castitatem, promittit præsentem.

Confirmatur. Vovens castitatem, statim in quocumque actu venereo impingit in votum; vovens vero suscipere sacros Ordines, si commisceatur cum foemina ante susceptionem Ordinis, non peccat contra votum Castitatis.

19. Quid dicendum est, si quæ voveret Virginitatem simpliciter, & absolute; nihil cogitans, differatne

100 *Opusculum de Indulgentiis,*
feratne Virginitas aliqua ratione a Castitate, nec
ne?

R. Hoc votum esse simpliciter, & absolute vo-
tum castitatis, & Papæ reservatum: dum enim sim-
pliciter vovetur Virginitas, vovetur abstinencia ab
omnibus venereis. Unde *mulier, quæ sic vovit Vir-*
ginitatem, si postea corrumpatur, debet servare perpe-
tuam continentiam. S.D. 2. 2. q. 88. art. 3. ad 2.

Si quæ tamen voveret virginitatem, sine in-
tentione servandi perpetuam castitatem, sed tantum
vitandi primum illum actum deflorationis integri-
tatis, illa non voveret simpliciter castitatem, & ideo
tale votum non foret simpliciter reservatum: tunc
enim amissa Virginitate per primum actum, ex-
tinguitur obligatio voti, quia illa est reddita im-
possibilis.

In dubio de intentione censendum est, tale vo-
tum obligare ad continentiam perpetuam, ac esse
castitatis simpliciter, quia votum de sui natura ad
id obligat, nisi adsit expressa intentio voventis in
contrarium.

20. Quid agendum in dubio, an votum aliquod
sit reservatum.

R. Illud existimandum esse reservatum, *in du-*
biis enim citra materiam justitiæ, *tutior pars est eli-*
genda. Idem diximus supra circa *casus reservados,*
peccatum scilicet, de quo dubitatur, an sit reserva-
tum habendum esse, ut reservatum.

Hinc Confessarius dubitans in Jubilæo, an vo-
tum aliquod, puta circa materiam castitatis, sit re-
servatum, non potest illud commutare.

21. Hinc & ille, qui dubitaret, an votum simpli-
cis castitatis emisisset, deberet judicare, illud esse a
se emissum, proindeque nec in tali casu posset illud
commutare Confessarius.

Sic igitur & mulier, quæ dubitat, an continen-
tiam voverit, non potest inire matrimonium: sed ta-
lis dispensationem a Pontifice petat, necesse est.

Quod si dubiam illud ei superveniat post con-
tractum, consummatumque matrimonium, debitum
potest Marito reddere, non petere, nisi dispensatio-
ne simpliciter obtenta: adeoque Confessarius Jubilæ-
ris

vis, cum illa facultatis ejus Sphæram excedant, nihil hic agere poterit.

Nunc particulariter de Voto *ingredienda Religio-*
nis.

Multum enim distinguenda sunt, vota *Religio-*
nis ingredienda, & *Castitatis servanda*: qui enim e-
misit prius, ex vi voti non tenetur ad castitatem ser-
vandam, sed solum ad bona fide ingrediendam Reli-
gionem, & sincere probandum, an possit in ea vive-
re, ac denique ad ibi profitendum, si professio illi
conveniat. Ac proinde si ille peccaret contra casti-
tatem, antequam esset professus, non propterea pec-
caret contra votum.

Si quis vero vovisset ingredi Religionem, cum
intentione obligandi seipsum ad continentiam, tene-
retur servare continentiam, emisit enim votum casti-
tatis, per consequens si ante professionem cum mu-
liere carnaliter delinqueret, violaret votum castita-
tis, non quidem solemne, sed simplex.

22. Age modo, lustremus casus aliquot commu-
tationis, circa votum *Religionis ingredienda.*

Prius autem hic supponendum est, sub voto *Re-*
ligionis ingredienda, quod de se commutari nequit,
etiam intelligi votum particulare quorundam Insti-
tutorum, seu Religionum, ab eis post tria vota es-
sentialia emitti solitum.

*Casus
circa vo-
ta Reli-
gionis
ingredi-
enda.*

Itaque in Jubilæo commutari nequit votum Car-
thusiani de non edendis carnibus (etiam secreto)
in mortis alioquin secuturæ periculo, modo alii non
desint cibi ad vitam sustentandam.

Hinc nec commutari potest votum Patrum So-
cietatis Missiones concernens, nec votum manendi
in pignus sub Paganorum potestate, quod emittunt
Patres Redemptionis Captivorum, si hoc pro Chri-
stianorum liberatione opus fuerit: nec votum Ordini-
nis S. Francisci de Paula de abstinentia perpetua a
lacticiniis; nec quolibet aliud votum, quod alicui
Religioni foret proprium.

His præfixis, expendantur nunc casus aliqui com-
mutationis circa materiam præmemorata.

23. Commutari possunt vota Religionis ingredien-
da Ordinum Militarium, qui solum servant castita-

tem *matrimoniale*, ut sunt Ordines S. Jacobi, Calatravæ, Alcantaræ in Hispaniis, S. Stefani in ditionibus Magni Etruriæ Ducis in Italia, hujusmodi enim Ordines non sunt proprie Religiones, cum non voveant castitatem perfectam, sed solum conjugalem.

Cum attamen Ordo S. Joannis Hierosolymitani, seu Melitenfium, sit vera Religio utpote inter alia vovens castitatem perpetuam, proindeque perfectam, votum ingrediendi hunc Ordinem nequit commutari.

24. Petes, an votum strictioris Religionis possit in Jubilæo commutari in votum laxioris.

R. Probabilius non posse. Veræ enim Religionis ingrediendæ dispensatio, & commutatio Pontifici reservantur.

Objeēt. 25. Dices. Hic non dispensatur in voto Religionis, nec illud commutatur, quod est reservatum; sed commutatur tantum aliqua voti circumstantia & qualitas, manente scilicet ipso voto Religionis ingrediendæ.

Resp. R. Illam circumstantiam, ac qualitatem voti magni esse ponderis, & considerationis, adeoque verosimilius esse, quod Pontifex, cujus est pro viribus consulere salutem omnium sibi commissarum, quæ forte in laxiori Religione periclitarentur, istam circumstantiam, & qualitatem velit sibi reservare.

26. Quid dicendum de illo, qui vovit ingredi Religionem, ubi dissolute vivitur, & regula non servatur, potestne ejus votum commutari?

R. In illo casu votum esse illicitum ratione materiæ, non enim licet ingredi Ordinem, in quo dissolute vivitur, proinde necesse non est, ut illud commutetur, sed de se ruit, cum versetur circa materiam illicitam.

Si autem talis indefinite vovisset, neque in intentione se restrinxisset ad istam Religionem, in qua irregulariter vivitur, deberet ingredi aliam, nec consequenter posset tunc illius votum commutari.

Casus 27. Expendendum nunc est, an possint commutari *occurrentes* vota quædam conditionata, & poenalia Castitatis, *res circa* ac Religionis ingrediendæ.

Prius.

Priusquam respondeatur, præsupponendam est *vota pœ-*
vota, quæ videntur conditionata, esse in triplici nalia, &
differentia. conditio-

1. Ut figuram tantum & speciem habeant con- *nata Ca-*
 ditionatorum, cum tamen revera sint omnino abso- *stitatis,*
 luta. Exemplum sit in eo, qui ex affectu vehe- *& Reli-*
 menti erga Religionem vovet sub hac forma: *Pro-*
mitto ingredi Religionem, si Pater consenserit, si ad vi-
gesimum annum pervenero. Hæc & similia vere sunt *da pœ-*
 vota absoluta. Nam consensus Patris, & ætas atta- *liquor*
 cta anni vigesimi non sunt motiva, aut conditiones *conclu-*
 inducentes illius animum ad vovendam Religionem, *siones*
 sed sunt tantum quædam circumstantiæ ad imple- *deducti.*
 dum Religionis votum. Unde illa particula *si* æqui-
 valet huic partiçulæ *quando*, & fit sensus, *quando*
Pater meus consenserit: proinde in tali casu affectus
 est directe in ipsam rem promissam, dilata tantum
 executione ad aliquod tempus; adeoque votum il-
 lud in rigore est absolutum, quamvis in specie sit
 conditionatum.

2. Possunt fieri hæc vota, ita ut revera sint con-
 ditionata, nec sit adjuncta commixtio alicus pœnæ:
 ut si quis pro salute corporis obtinenda (gravi mor-
 bo laborans) hoc votum emittat, *si Dominus me re-*
stituerit sanitati promitto castitatem, vel ingredi Reli-
gionem: tale votum est vere conditionatum, quia is,
 qui vovet, tantum habet animum ingrediendi Reli-
 gionem supposito, quod Deus ei contulerit postula-
 ta: itaque loco beneficii recepti, promittit Deo ob-
 sequium.

3. Possunt hæc vota conditionata emitti, admix-
 ta quadam pœna, & hæc dicuntur conditionata pœ-
 nalia, ut si quis exorsum habens aliquod crimen,
 promittat Deo, *si tale crimen commisero, si a tali lu-*
do non abstinero, si adulterium patravero, assumam
habitum Religionis.

His prælibatis, sit Conclusio prima.

28. *Vota conditionata secundum speciem tantum Ca-*
stitatis, & Religionis non possunt commutari.

Probatum ex dictis. Talia enim vota sunt re-
 vera absoluta; sed vota absoluta Castitatis, & Reli-
 gionis

gionis nequeunt commutari, ergo præfata vota secundum speciem tantum conditionata, in se tamen absoluta, commutari nequeunt.

29. Conclusio secunda.

Vota præfata vere conditionata sine admixtione alicujus pœna ante impletam conditionem possunt commutari, non possunt vero post conditionem impletam.

Prima pars patet. Quia talia dependent a conditione de futuro.

Probatur secunda pars. Quia purificata conditione, obligatio voti, quæ antea suspensa, & imperfecta erat, perficitur, & consummatur, ac si de presenti contraheretur, & transfunditur votum conditionatum in votum absolutum; sed votum absolutum non potest commutari, ergo ne talia post conditionem absolutam.

Confirmatur. Contractus sub conditione celebrati, purificata conditione, eisdem effectus sortiuntur, ac si forent puri; ergo idem dicendum est de voto.

Certe, dum vota conditionata fiunt sub conditione aliquid impetrandi a Deo, inicitur quidam quasi contractus cum Deo, scilicet, *facio, ut facias*: imo qui promittit Deo Sacrificium gratuitum, non videtur tantum obligari Deo, quantum ille, qui quidpiam Deo promittit (ad impetrandum beneficium) & beneficium jam impetravit. Cum ergo nunc Deus ex parte sua impleverit conditionem, tenebitur etiam vovens adimplere id, quod promissit; proindeque illud votum est in Jubilæo incommutabile.

30. Conclusio tertia.

Vota pœnalia Castitatis, & Religionis post impletam conditionem, probabilius etiam videntur non posse commutari.

Probatur. Votum vel ingrediendæ Religionis, vel Castitatis, emissum ob crimen aliquod de presenti commissum est Pontifici reservatum, adeoque nequit commutari, ergo etiam est Pontifici reservatum, & consequenter incommutabile, si emit-

emittatur ob crimen *de futuro*, si conditio illa adimpleatur.

Confirmatur. Licet illud votum emissum ob crimen *de futuro*, si committatur, assumatur ut poenale voventi ad vindicandam culpam, tamen, purificata conditione, transfunditur in votum *de presenti*, cum expleta conditione, perficiatur, & consummatur, proindeque transit in votum absolutum; sed votum emissum ob crimen aliquod *de presenti*, & votum absolutum in praefata materia est Pontifici reservatum, adeoque incommutabile, ergo & votum emissum ob crimen *de futuro*, si conditio illa adimpleatur, est Pontifici reservatum, & consequenter incommutabile.

Denique, hic est *promissio Deo facta de meliori bono*: melius quippe bonum est & secundum se, & in hisce circumstantiis votum v. g. *ingredienda Religionis*, ut sic in criminum vindictam simul & cautelam, animus ab omni peccandi occasione removeatur.

31. Quid dicendum de voto disjunctivo *Castitatis*, *An possit commutari* vel *Peregrinationis*, ut si quis dicat *voveo Castitatem*, *siut commutari* vel *Peregrinationem*, potestne illud commutari? *mutari*

R. Affirmative. Ex disjunctivis enim alterutra *vota disjunctiva?* pars potest eligi, adeoque peregrinatio, quae est commutabilis: unde & votum absolute poterit commutari.

32. Caterum in commutatione votorum haec pro praxi possunt observari regulae.

Prima est, ut votum perpetuum regulariter commutetur in aliam obligationem perpetuam: commutatio enim sonat aequalitatem rei ad rem, non quidem mathematicam, sed proportionalem, & moralem. Sic votum jejunandi tota vita singulis diebus Sabbathinis in honorem Deiparae, posset commutari in Litanias Lauretanis iisdem diebus in ejusdem Matris Virginis honorem recitandas. *Regula observanda in commutatione votorum.*

33. *Secunda regula*. Consultum est vota realia commutare in realia, & personalia in personalia. Sic si quis vovisset construere Sacellum alicui Sancto sine acceptatione tertii, posset illud votum commutari in aliquam eleemosynam Ecclesiae, vel pauperibus illius Parochiae, in qua Sacellum erigendum erat, distribuenda. Qui vovisset peregrinari ad *Domum Lau-*

Lauretanam, posset ejus votum commutari ad aliquot visitationes Ecclesiarum Deiparæ in Civitate, quam incolit, consecratarum.

34. Sæpe etiam possunt commutari vota personalia in realia, & realia in personalia, ut jejunium in eleemosynam, eleemosyna in visitationem infirmorum.

35. In commutatione autem voti præcipue attendendum est tum ad id, quod magis confert ad profectum spirituales voyenti, tum ad Dei obsequium, pensatis omnibus circumstantiis.

Hinc materia maxime apta, in quam vota commutentur, universim est frequens usus Sacramenti poenitentiae, & Eucharistiae, cum hæc maxime conferant ad profectum spirituales voyentis, adeoque & ad majus Dei obsequium.

Est etiam apta materia præter jejunium, & eleemosynam oratio, maxime recitatio Rosarii, lectio librorum Asceticorum, & alia hujusmodi.

36. Porro commutatione voti in aliam materiam semel facta, non reviviscit prioris materiae obligatio, licet voyens ad implendam hanc commutationem impotens fiat: Ut si ille, cujus votum de construendo Sacello commutatum fuisset in eleemosynam secundum circumstantias voyentis, postea ne quidem has præ improvise paupertatis casu erogare posset, si ille, cujus votum de peregrinatione ad Domum Lauretanam fuisset commutatum in visitationes Ecclesiarum Deiparæ sacrarum, præ podagra continua foret lecto affixus.

37. At quid si Petrus cum animo implendi omnia opera Jubilæi, impetret voti commutationem, & de inde non impleat opera injuncta, reviviscuntur, in illo vota?

R. Negative. Vota enim absolute, & sine restrictione fuerunt commutata; sic & quæstione præcedenti num. 16. vidimus, non reviviscere censuras, quamvis opera Jubilæi non fuissent ad executionem redacta.

38. Pro praxi hac in materia serio advertendum est, quod quamvis Confessarii nequeant commutare in Jubilæo vota absoluta Castitatis, & Religionis, multo minus in illis dispensare, possint tamen in fo-

38. conscientia absolvere poenitentes ab omnibus transgressionibus votorum, etiam solemnium, cum ab omnibus casibus etiam gravissimis, & maxime enormibus, ac censuris possint absolvere.

39. Qui voto simplici *Castitatis*, vel *Religionis ingredienda* adstricti sunt, sacram adeant Poenitentiarum pro dispensatione, vel commutatione eorum, huic enim Pontifex potestatem illam commisit.

40. Quia vero multi non intersunt Anno Sancto, & plures Confessarii, praesertim extra Italiam, modum ignorant scribendi Poenitentiarum Romanarum, idcirco juvat hic, ut citius saluti animarum consulatur, methodum subnectere Petendi praefatam dispensationem, vel commutationem a Poenitentiarum sacra.

Scribant Confessarii, seu poenitentes casum omnibus circumstantiis seu *Castitatis simpliciter*, seu *Religionis ingredienda* imbutum, quocumque caractere, dummodo legi possit sive latino, sive alio quocumque idiomatae propriae Nationis; nam sacra Poenitentiarum suos ex quacumque Regione Poenitentiarum sibi subordinatos habet, qui casum explanent. Nomen poenitentis exponatur per simplex N.

Praxis scribendi sacrae Poenitentiarum pro dispensatione, & commutatione votorum.

Casus mittatur directe per postam, seu Curso-rem publicum *Romam*, majori Poenitentiarum in hunc modum inscripta Epistola.

Eminentissimo, & Reverendissimo Domino, Domino N N. Cardinali majori Poenitentiarum.

Hic sane pro sua tum humanitate, tum charitate brevi jubebit literas dispensatorias expediri, & mitti Confessario poenitentis; ad illos enim literae Poenitentiarum dispensativae ordinarie diriguntur.

Ceterum Confessarii, vel Poenitentes in literis ad Cardinalem majorem Poenitentiarum Romam missis ei significant, quomodo, & qua via responsum mittendum sit per postam, terminando literas Eminentissimo Domino scriptas in hunc modum.

Dignetur Eminentia Vestra rescribere N. (exprimatur nomen, & cognomen Confessarii, cui debet rescribi) *in Civitate N.* quae etiam debet exprimi. Datum

tum *Bruxellis, Lovanii, Vienna*, aut aliis in locis
Adjungi debet data diei, mensis, & anni.

Sic autem casus proponetur.

Eminentissime, & Reverendissime Domine.

» **N.** Mulier emisit votum Castitatis perpetuæ, sed
» cum adsit periculum incontinentiæ, humillimè
» me supplicat pro dispensatione ad effectum nu-
» bendi.

Vel sic.

» **N.** Emisit votum Castitatis perpetuæ, sed car-
» nis illecebris succumbens uxorem ad præsens vi-
» ventem duxit. De hujusmodi autem transgressione
» dolet, ut pro conscientia suæ securitate secum de-
» super dispensetur, debitumque conjugale licite
» exigere possit, enixe flagitat.

Quod si forte tardaverit responsum Eminentis-
simi Domini majoris Pœnitentiarii, tunc poterunt
Confessarii, seu pœnitentes rursus ei scribere, ut
si forsan prima fuerit deperdita epistola, altera ad
manus ejus perveniat, & sic animæ ex faucibus
Orçj eruantur.

Forma Dispensationis Sacra Pœnitentiariæ.

*Forma
Dispensationis
sacra Pœ-
nitentiariæ.*

41. Foris sic inscribitur Epistola. *Discreto Confessori N.*
Intus vero sic incipit Epistola dispensativa.

N. Miseratione Divina S. R. E. Presbyter Cardinalis, discreto viro ex approbatis ab Ordinario per latorem præsentium ad infra scripta specialiter eligendo, salutem in Domino.

Nota, juxta stylum Romanæ Curia Lator, seu Latrix, vel Orator, dicitur pœnitens, seu subiectum petitionis.

Ex parte latrix præsentium nobis &c. continebat, quod ipsa emisisset votum Castitatis perpetuæ. Sed cum adsit periculum incontinentiæ, & humillimè nobis supplicaverit pro dispensatione ad effectum nubendi: ideo pro sua conscientia quiete, discretioni tuæ committimus, quatenus si est ita, dictam latrix, audita prius ejus Sacramentali confessione, matrimonium inire, & debitum conjugale reddere,

re, Et petere posse declares &c. Quod si tamen Marito supervixerit, eodem voto teneatur, ut prius, obligata, Et si extra matrimonium interim fornicata fuerit, sciat se contra votum hujusmodi facturam, Et ita illam moneas. Datum Romæ &c.

In secundo casu adduntur hæ particule . . . Discretionem tuam committimus, quatenus si ita est, dictum Latorem, audita prius ejus Sacramentali Confessione, a transgressione hujusmodi absolvas, injuncta ei promodo culpa poenitentia salutari.

In harum literarum executione Confessarius debet reflectere ad sequentes clausulas.

Prima est in his verbis: quatenus si ita est, per quæ verba injungitur Confessario, ut perquirat, an revera in latrice sit periculum incontinentiæ, qua in re ipsi credendum est. Quare in hoc non est multum laborandum.

*Varia
la dispõ-
sationis
explicã-
tur.*

Observandum est vero generaliter hæc particulas, si ita est, aut si preces veritate nitantur, in omnibus contineri quibuslibet dispensationibus, illasque esse nullas, si ita revera non sit, aut preces veritate non nitantur.

Secunda clausula est in hisce verbis: Si Marito supervixerit, eodem voto teneatur, ut prius, obligata. Hinc Confessarius debet admonere poenitentem, quod, si contingat maritum ipsius mori, & ipsa supervivat, eidem voto sit futura adstricta, ita ut aliud Matrimonium contrahere non possit sine nova dispensatione.

Qua in re falluntur nonnulli, existimantes dispensationem in voto castitatis ad effectum nubendi, a Pontifice ordinarie conferri pro semper, seu in perpetuum.

Illud idem advertendum est in secundo casu, in quo quispiam contra votum castitatis uxorem duxit, & qui nunc petit a Pontifice, ut secum desuper dispensetur, & ut debitum conjugale licite possit exigere, dispensationem huic etiam tantum dari pro tempore, durante nimirum matrimonio: unde ille extincta conjugate, tenetur servare castitatem, adeoque ad secundas sine nova dispensatione non potest transvolare nuptias.

Tertia clausula est in illis verbis, Si extra Matrimonium interim fornicata fuerit, sciat se contra vo-

tuna

Opusculum de Indulgentiis,
zum hujusmodi facturam. Per quæ insinuatur, quod
 etsi usum Matrimonii liberum habeat, illa tamen
 peccet contra votum, si ab alio, quam a marito co-
 gnoscatur, proindeque non tantum committat pec-
 catum Adulterii, sed & Sacrilegii. Post mortem Ma-
 riti, fornicando, tantum erit rea Sacrilegii.

His præmissis, & peractis post absolutionem da-
 tam a peccatis, dicat Confessarius.

*Item auctoritate Apostolica mihi specialiter delega-
 ta, te, non obstante voto castitatis, quod emisisti, ma-
 trimonium contrahere posse declaro, & ut debitum con-
 jugale etiam exigere licite possis, & valeas, tecum ea-
 dem auctoritate dispenso. In nomine Patris, & Filii,
 & Spiritus Sancti, Amen.*

In secundo casu, ubi non obstante voto castita-
 tis, matrimonium est contractum, dicitur, *& te, non
 obstante voto Castitatis, in matrimonio remanere posse,
 declaro &c.*

42. Eadem methodus observanda est in dispensa-
 tione voti *Religionis*.

In ea hæc quoque verba (sive dispensatio petat-
 ur ante, vel post Matrimonium) ordinarie conti-
 nentur: scilicet *si N. uxori supervixerit, eodem voto
 reneatur, ut prius, obligatus.*

Itaque per illa verba mandat major Pœnitentia-
 rius Confessario, ut moneat penitentem de obliga-
 tione, quæ ei restat adimplendi sui voti quoad in-
 gressum *Religionis*, si alteri parti supervixerit.

Attamen Confessarius poterit admonere pœniten-
 tem, ut si supervivendo conjugi tunc continenter vi-
 vere non possit, vel educatio filiorum, aut alia gra-
 vis causa exigat, ut votum præfatum adimplere ne-
 queat, iterum recurrat ad sacram Pœnitentiarium,
 quatenus obligatio hujusmodi voti in alia pœnitentiæ
 opera ei commutetur, vel cum eo tursus dispensetur.

His præmissis, & peractis, post absolutionem
 solitam a peccatis, dicat Confessarius.

*Et auctoritate Apostolica mihi specialiter delegata, te,
 non obstante voto Religionis, quod alias emisisti, Matrimo-
 nium contrahere posse declaro, & ut debitum conjugale et-
 iam exigere licite possis, & valeas, tecum eadem autho-
 ritate dispenso. In nomine Patris, &c.*

Quod

Quod si contractum sit Matrimonium: dicitur, *Communi-
tate, non obstante voto Religionis, in Matrimonio remane- ratio vo-
re posse declaro, &c.* torum

43. Sed supponamus, quod ille, qui emiserat vo- Religio-
tum Religionis ingredienda, emisisset SIMUL votum nis, &
Castitatis, tunc ille, ut vel primas, vel secundas Castita-
ineat nuptias, v. g. ob incontinentiæ periculum, ris.
aut educationem prolium, aut utrumque simul, de-
bebit petere a Sacra Pœnitentiaria, seu dispensatio-
nem in utroque voto ingredienda scilicet Religionis,
& simul Castitatis, vel commutationem utriusque in
opera pia.

Formula autem commutationis voti, vel voto-
rum post solitam absolutionem hæc erit.

*Item auctoritate Apostolica mihi specialiter delega-
ta, tibi vota Religionis, & Castitatis (vel votum Reli-
gionis, aut Castitatis) qua, vel quod emisisti ad effe-
ctum, ut Matrimonium legitime contrahere, & in eo
debitum conjugale exigere licite possis, & valeas, in
opera pietatis, qua tibi (juxta formulam commuta-
tionis Pontificiæ) præscripsi, dispensando commuto, in
nomine Patris &c.*

Quod si uxor vel in primis, vel secundis nu-
ptiis moriatur, vota servabuntur, ut prius: ita ut
talis teneatur servare Castitatem, & Religionem in-
gredi, vel unum ex his servare disjunctive juxta id,
quod vovit, nisi iterum vel vota commutentur, vel
cum eo in illis dispensetur. Hæc pro praxi. Unde
nunquam cum aliquo in utroque voto simul, aut dis-
junctim in perpetuum solet dispensari.

44. Quantum ad vota trium Peregrinationum,
quæ extra Jubilæum, vel extraordinarium, vel An-
ni Sancti sunt reservata Pontifici, dum illa a Sede
Apostolica per sacram Pœnitentiariam commutantur,
post solitam absolutionem a peccatis, dicit Confes-
sarius.

*Communi-
tatio vo-
torum
Peregri-
natio-
num.*

*Item auctoritate Apostolica mihi specialiter delega-
ta, tibi votum Peregrinationis, quod emisisti, in pere-
grinationem, eleemosynam, seu alia pietatis opera, quæ
tibi præscripsi, dispensando commuto. In nomine Patris &c.*

Hinc solent talia vota commutanda committi a
Pontifice arbitrio prudentis Confessarii, ut verb. gr.
com-

commutentur in faciliorem peregrinationem, elemosynam, poenitentiam, aut in alia pietatis opera, prout secundum Deum, consideratis ætate, seu conditione voventis Confessarius expedire judicaverit.

Eadem circa commutationem votorum Peregrinationum in Jubilæis a Confessariis in praxi advertenda sunt.

Considerandum vero est, quod nunquam a Confessariis Jubilaribus adhiberi queant hæc verba *DISPENSANDO commuto*.

Adhibentur autem ex parte Pontificiæ facultatis, (quæ utraque gaudet potestate dispensandi, & commutandi) præfata verba, *dispensando commuto*; ut dispensatio suppleat defectum, si quis forsan committeretur in assignando in commutatione novam voti materiam.

Huic Quæstioni subjicitur famosa expressio gratiarum data per Clementem X. occasione Jubilæi Anni Sancti 1665. cui se conformavit Innocentius XII. Anno Jubilæi 1700.

Gaspar Titul. Sancti Sylvestri in Capite S. R. E. Presbyter Cardinalis Carpineus SS. D. N. Papa Clementis X. Vicarius Generalis.

Expressio gratiarum data per Clementem X. occasione Jubilæi anno 1675.

„ I. **C**UM Sanctitas Domini nostri, prout nobis vivæ vocis oraculo mandavit, cupiat magis dilatari gratias concessas omnibus illis, qui convenerunt, veniantque Romam, consecuturi plenissimum Jubilæum hujus Anni Sancti, mandavit nobis exponere infra scriptas concessiones, declarando etiam illa, quæ in dubio erant, aut vocabantur, non sine fidelium turbatione, & scrupulis conscientiarum; quarum paci, & quieti consulturus Summus Pontifex hæc statuit.

„ Ut itaque Confessarii, & operarii multiplicentur ad majorem commoditatem, & consolationem fidelium utriusque sexus, in omni plenitudine paternæ charitatis concedit amplam facultatem Poenitentariis Basilicarum D. Petri, S. Pauli, S. Joannis Lateranensis, & S. Mariæ Majoris, sive illi sint ex numero ante hac esse solito, sive ex
„ jam

„ Jam aucto, & deinceps augendo. Ad hæc eadem
 „ facultas datur Parochis tam secularibus, quam
 „ Regularibus omnium Parochiarum Romæ (durante
 „ tamen Jubilæo Anni Sancti) absolvendi, videli-
 „ cet in ordine ad lucrandum præsens Jubilæum, fi-
 „ deles ab omnibus sententiis, & censuris Ecclesia-
 „ sticis contra illos pronuntiatis, & fulminatis a sa-
 „ cris Canonibus, aut Judicibus quacumque de cau-
 „ sa, & ab omnibus peccatis, & excessibus, & de-
 „ lictis quantumcumque gravibus, & enormibus, et-
 „ iam a casibus reservatis non solum ab Episcopis,
 „ aut alias a Prælati inferioribus, verum etiam a
 „ Pontifice ipso, & a Sede Apostolica, etiam in Bul-
 „ la Coenæ Domini, & in aliis quibuscumque Con-
 „ stitutionibus Summorum Pontificum, in foro con-
 „ scientiæ tantum; ut tamen Sua Sanctitas declaret
 „ se non intelligere, aut dispensare, nec dare facul-
 „ tatem dispensandi, aut rehabilitandi, & in pristi-
 „ num statum restituendi, quæ ad irregularitatem pu-
 „ blicam, aut occultam, vel notam, defectum, in-
 „ capacitatem, & inhabilitatem quomodocumque
 „ contractam, spectant, ne quidem in foro conscien-
 „ tiæ. Neque vult Sua Sanctitas, ut præsens facul-
 „ tas illis suffragetur, qui a Summo Pontifice, aut
 „ Judicibus Apostolicis, vel aliis Ecclesiasticis ex-
 „ communicati, suspensi, vel interdicti sunt declara-
 „ ti, vel publice denunciati ob sententias, & cen-
 „ suras Ecclesiasticas, quas incurrerunt. Adeo ut isti
 „ omnes absolvi non possint, nisi prius satisfecerint,
 „ aut obediverint, & partes sibi contrarias pacificas
 „ ante reddiderint. Deinde iidem Pœnitentiarii, &
 „ Parochi durante hoc anno Jubilæi Sancto commu-
 „ tare possunt omnia vota (exceptis Castitatis, &
 „ Religionis) in alia opera pia, imponendo nihilo-
 „ minus hisce fidelibus, & quibuscumque aliis pœ-
 „ nitentiam salutarem, & alia opera pia, quæ iidem
 „ Confessarii præscribent.

„ 2. Concedit pariter Sua Sanctitas Confessariis
 „ Religiosis cujuscumque Ordinis, Congregationis, &
 „ Instituti, qui a nobis, vel a nostro Vicesgerente
 „ sunt approbati, aut deinceps approbabitur, ean-
 „ dem facultatem paulo ante explicatam absol-

„ vendi a censuris, & casibus reservatis, commutandi
 „ vota, modo ea non sint substantialia Religionum,
 „ Ordinum, Institutorum: imo & Religiosis Confes-
 „ sariis eadem datur facultas respectu sui Ordinis:
 „ & illis eque, qui modo Romæ versantur, quam
 „ illis, qui huc sunt venturi hoc Anno Sancto, ad
 „ quem se extendit tantum hæc facultas.
 „ 3. Ut etiam faciliter iisdem Religiosis conse-
 „ cutio Anni Sancti, & Jubilæi, tantique thesauri
 „ spiritualium gratiarum, & ut illi suo exemplo po-
 „ pulum ædificent, compareantque debito cum de-
 „ core, qui decet personas Deo dicatas; significa-
 „ tur eisdem, Suam Sanctitatem contentam esse, ut
 „ illi visitent quatuor assignatas Ecclesias ter tribus
 „ diebus continuis, aut interpolatis, una simul, aut
 „ quoad majorem partem euntes, & incedentes res-
 „ pectu eorum, qui in eodem Conventu, aut Do-
 „ micilio versantur, & sic consequantur Sanctissimum
 „ Jubilæum, ac si visitassent easdem Ecclesias trigin-
 „ ta vicibus, aut diebus, ut tamen observentur cæ-
 „ tera, quæ in Bulla Jubilæi continentur, hortamur
 „ & nos eosdem Religiosos in Domino, ut ince-
 „ dant servato Ordine, quam modestissime, reci-
 „ tantes Psalmos, vel alias preces, & laudes di-
 „ vinas decantantes.
 „ 4 Idem indultum, ut visitentur tamen quatuor
 „ diebus continuis, aut interpolatis eadem Ecclesiæ,
 „ concedit Summus Pontifex etiam Alumnis, & Con-
 „ victoribus juvenibus, qui operam dant scientiis,
 „ & liberalibus artibus, & vivunt in eodem Con-
 „ victu; modo & illi eant saltem, quoad mediam
 „ partem, quos comitabitur Præfectus, aut Rector,
 „ vel alii, qui eisdem præsent, ut eadem gratia fiat
 „ eisdem Præfectis, Magistris, & famulis: monentur
 „ tamen hi omnes, ut servent modestiam, & ordi-
 „ nem inter eundem, orantes, vel pium quid tra-
 „ ctantes: Regulares vero aliunde huc profecti ad
 „ lucrandum Jubilæum Sanctum, si voluerint se con-
 „ jungere aliis suæ Religionis, habebunt eandem fa-
 „ cultatem, & lucrabuntur Indulgentias, si eodem
 „ modo ter visitaverint Ecclesias suprascripto modo; si
 „ vero non possent expectare aliorum commoditatem,

• aut

aut advenirent, cum alii lucrati sunt Indulgentias, concedit Sua Sanctitas, ut illi quinquies visitando Ecclesias, per quinque continuos, aut interpolatos dies lucrentur easdem Indulgentias, quas fuissent lucrati visitando per quindecim dies easdem Ecclesias, prout Bulla præscribit. Conceditur etiam Congregationibus & Confraternitatibus, que aliunde huc venerunt, ut simul semel visitando Ecclesias, & bis separatim fratres, aut sorores satisfaciant visitationibus præscriptis in Bulla, ac si quindecies visitassent.

5. Et cum maxime Sua Sanctitas secundum viscera paterna compatiatur paupertati, ac multiplicibus miseriis advenarum, eorumque plurimorum, qui non habent, unde se tam diu alant, vel neque sufferre possunt molestias tot visitationum intra quindecim dies, remittit arbitrio, discreto tamen, & prudenti dictorum Penitentiariorum, & Parochorum, ut cuivis dispensent juxta cujusvis penitentis indigentiam, & possibilitatem in assignando numero visitandarum Ecclesiarum, dando eisdem omnem facultatem circa id necessariam, & opportunam. Eodem modo, ne Cives, & incolæ Romani, qui inceperunt visitare Ecclesias, sed morbo impediuntur prosequi pium suum opus, priventur fructu laborum inchoatorum, & piæ intentionis, qua aggressi sunt opus, ne affligantur corpore, & animo, concedit iisdem Poenitentiariis, & Parochis facultatem eis commutandi opera injuncta, visitandarum Ecclesiarum per triginta dies, in alia, quæ viderint esse proportionata possibilitati dictorum Civium, & incolarum infirmorum. Quod si repente mors imminet, antequam obtineant hanc commutationem, concedit illis Sua Sanctitas Jubilæum, ac si omnia opera necessaria explevissent.

6. Ut etiam finaliter tollatur omnis ambiguitas, & ut fideles sint certi de Indulgentiis, quas possunt lucrari, declaramus una cum Oraculo Suæ Sanctitatis, ut supra insinuatum est, quod in suspensione generali Indulgentiarum, quæ continetur in Bulla data 5. Maji 1674. publicata vero 17. Septembris ejusdem Anni, non intelligantur suspensæ Indulgentiæ Altarium Privilegiatorum pro Defunctis,

„ neque aliæ concessæ eodem modo pro Defunctis ;
 „ verum illæ suspensæ habeantur , quas possunt sibi
 „ consequi vivi , ut eas possint concedere animabus
 „ Purgatorii per modum suffragii : nec minus cessent
 „ Indulgentiæ concessæ in articulo mortis , & facultates
 „ communicandi eas aliis . Sicut nec cessant
 „ modo facultates Sanctæ Inquisitionis , & Officia-
 „ lium ejusdem , aut Missionariorum , & Ministro-
 „ rum , qui ab eodem Tribunali , vel a Congrega-
 „ tione Propagandæ Fidei , vel cum autoritate A-
 „ postolica ad id sunt deputati ; & specialiter facul-
 „ tates absolvendi ab hæresi illos , qui abjurato er-
 „ rore redduntur capaces earum gratiarum .

„ 7. Ut autem conservetur pium institutum , &
 „ consuetudo visitandi templa , in quibus celebratur
 „ comprecatio quadraginta horarum , & præcipua
 „ Sanctuaria colendi hac in Urbe , concedit Sua
 „ Sanctitas , non obstante ea generali Indulgentia-
 „ rum suspensione , ut Indulgentias solitas consequi
 „ possint Fideles utriusque sexus , quas alias conse-
 „ quebantur , si visitent septem Ecclesias , & Scalam
 „ Sanctam diebus determinatis , eo enim modo , &
 „ his cum conditionibus , quibus illæ fuerunt con-
 „ cessæ , easdem lucrantur Indulgentias .

„ Quivis insuper , qui visitat templa , ubi habe-
 „ tur expositum Venerabile , & est comprecatio qua-
 „ draginta horarum circularium , & ordinariarum ,
 „ ita ut ibidem aliquo tempore inter preces deti-
 „ neatur , prout illi videbitur , confessione prius , &
 „ sacra communione peractis , aut saltem concepto
 „ firmo proposito confitendi , lucrabitur is septem
 „ annorum Indulgentias , & totidem Quarantenas ,
 „ toties , quoties id præstiterit .

„ Datum Romæ ex ædibus nostris die J. Fe-
 „ bruarii 1675. Jubilæi .

G. Cardinalis Vicarius .

QUÆ.

QUÆSTIO XII.

*De reliquis dubiis materiam de Indulgentiis
concernentibus.*

1. **T**anta est Ecclesiæ erga fideles benignitas, ut facultatem commutandi vota, & absolven-
di a casibus Sedi Apostolicæ reservatis, a quibus-
cumque censuris, non ad Jubilæa *Anni Sancti*, & *di vota*
duarum hebdomadatum Pontifex coarctaretur, sed etiam *etc. da-*
nonnullis extra illa tempora perample concesserit. *ta qui-*

Tales sunt Confessarii Ordinis Prædicatorum, *busdam*
quibus datum est privilegium, quo omnes Confratres, & Consores Rosarii in Paschate Resurrectionis, *festis Or-*
nis, & festis Deiparæ, scilicet Annuntiationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, & Purificationis, *dicatorum.*
ac tribus diebus ea festa præcedentibus, ab omnibus censuris quavis occasione latis, & criminibus quantumcumque enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, in Bulla *Coenæ* duntaxat exceptis, possint absolvere, ac juramenta eorum quæcumque citra præjudicium tertii relaxare, & vota omnia in alia pietatis opera commutare queant, demptis quinque Papæ reservatis, ut sunt vota Religionis, Castitatis perpetuæ, Peregrinationis in Jerusalem, ad S. Jacobum in Urbe Compostellana, & ad limina Apostolorum.

*Nonnul-
li casus
circa re-
laxatio-
nem ju-
ramenti
in illis
festis.*

2. Ex hisce verbis, *juramenta eorum quæcumque*
citra præjudicium tertii relaxare; infertur primo, a præfatis Patribus in præcitatis festis non posse relaxari juramentum, v. g. Petri, qui jurasset Paulo se ei servituum, pecuniam, aut vestem daturum; Relaxatio enim hujusmodi juramenti cederet in præjudicium tertii.

Posset tamen relaxari juramentum homini factum, si contineat quidpiam illicitum, vel ex parte jurantis, vel ex parte ejus, cui quis jurat, ut si sit juramentum de solvendis usuris: si juramentum sit dolo, metu, aut vi extortum; veluti si latro promissionem ingentis summe pecuniariæ alicui in sylva sub juramento extorsisset.

Infertur secundo, posse ab eis relaxari juramen-
tum,

tum, quod cedit in honorem Dei, & non in utilitatem alterius: ut si quis jurasset, se servaturum abstinentiam a certo genere cibi, a vino, & id genus aliis, se gestaturum cilicium, aliave pietatis opera præstiturum.

Illud vero hic generaliter advertendum est, illa juramenta posse ab iisdem relaxari, quorum objecta, si voverentur, possent in alia opera commutare. Unde illa omnia juramenta sunt Papæ reservata, adeoque ab illis Patribus non relaxabilia, quorum materia, si voveretur, vota essent ei reservata.

Hinc relaxare non possent juramenta illorum, qui jurassent unam ex tribus famosis præallegatis Peregrinationibus, vel ingressum Religionis, aut observantiam castitatis.

3. Quid dicendum de Indulgentiis Rosarii tanto pere celebratis, estne iis aliquo pacto derogatum occasione propositionis hujus ab Alexandro VII. confixæ. *Indulgentia concessa Regularibus, & revocata a Paulo V. hodie sunt revalidata?*

R. Negative. Indulgentiæ enim Rosariæ per ipsum Paulum V. illico suo statui restitutæ sunt.

His accedit quam maxime confirmatio Indulgentiarum Sanctissimo Rosarii Summario statim pandendo contentarum concessa Ordini nostro ab Innocentio XI. 31. Julii anno 1679. dum illius habenas moderaretur Reverendissimus Pater *Antonius de Montroy*, postea Illustrissimus Archipræsul Compostellanus. Summarium illud Indulgentiarum hujus est tenoris.

Indulgentiam per amplam Sanctissimi Rosarii confirmatam ab Innocentio XI.

„ Primo sciendum, a multis Summis Pontificibus respective fuisse confirmatas Indulgentias, & gratias ab eorum Antecessoribus benigne elargitas Confratribus, & Confororibus Sanctissimi Rosarii, nimirum a Leone X. in Bulla, quæ incipit: *Pastoris æterni*, Die 6. Octobris 1520. a Clemente Septimo in brevi, *etsi temporalium* die 8. Maji 1534. a Julio Tertio in Brevi, *sincera devotionis*, 24. Augusti 1551. a Pio Quinto (nunc inter Sanctos relato) in Brevi, *inter desiderabilia*, ac in Brevi *consueverunt*, die 17. Septembris 1569. deinde cum omni amplitudine confirmatas, & innovatas a Six.

to Quinto in Brevi, quod incipit; *dum ineffabilia*
 30. Januarii 1586. denique etiam Paulus Quintus
 in Brevi, *cum olim*, die 20. Septembris 1608. re-
 vocato suo brevi revocatorio Indulgentiarum anti-
 quarum Sanctissimi Rosarii, pristino statui restituit
 easdem Indulgentias a Summis Pontificibus suis
 Prædecessoribus concessas Confraternitatibus San-
 ctissimi Rosarii canonice institutis, ubique loco-
 rum existentibus.

Secundo; omnes Indulgentias specialiter,
 vel generaliter, aut quocumque modo uni, vel
 pluribus Confraternitatibus Sanctissimi Rosarii im-
 pertitas, communes esse omnibus Confraternitati-
 bus Sanctissimi Rosarii universi Orbis. Hoc indul-
 sit Gregorius XIII. in brevi incipiente, *Pastoris æ-*
terni, 5. Maji 1681. pro Confraternitatibus cano-
 nice electis. Et Sixtus V. in præfato brevi, *dum*
ineffabilia, omnia privilegia, indulta, facultates,
 exemptiones, immunitates, concessiones, Indul-
 gentias, etiam plenarias a Summis Pontificibus
 concessas, & concessas Confraternitatibus, aut Con-
 fratribus Sanctissimi Rosarii extendit, & ampliat
 in perpetuum ad Confraternitates erigendas illarum-
 que Confratres, & Consores pro tempore exi-
 stentes.

Recensitis deinde Indulgentiis plenariis, pro iis,
 qui Confraternitati Sanctiss. Rosarii inscribuntur, pro
 recitantibus Rosarium (integrum) per hebdomadam,
 pro illis, qui qualibet prima Dominica mensis, &
 festis Deiparæ confessi, & sacra Communionem refecti
 fuerint, pro existentibus in articulo mortis, pro vi-
 sitantibus quinque altaria (qui tantum lucrantur, ac
 si omnes Almæ Urbis Stationes peregrinando circum-
 irent,) extensis deinde Indulgentiis illis ad itineran-
 tes, & ad infirmos confitendi, & communicandi fir-
 mum propositum habentes, qui Ecclesias visitare non
 potuerint iis diebus, quibus festa Mysteriorum Rosa-
 rii celebrantur, tandem sic concludit Pontifex.

Cum dictus Antonius Magister Generalis Sum-
 marum hujusmodi (Indulgentiarum) quo firmiter
 subsistat, Apostolicæ confirmationis nostræ patro-
 cinio communiri desideret: Nos ipsius Antonii Ma-

gistri Generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, præinsertum Summarium Indulgentiarum, & gratiarum spiritualium, omniaque, & singula in eo contenta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus; & confirmamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Vide Confirmationem præfatam Romæ impressam, eodem anno 1679. Typis Reverendæ Camerae Apostolicæ, ubi fuse deducuntur, quæ hic tantum obiter perstricta sunt, ne causam potius Ordinis, quam materiam, seu subjectum hujus Opusculi tractare videremur,

4. Discutiamus modo hos casus sequentes.

*Casus
circa a-
liam
materia-
riam.*

Pontifex concedit Indulgentias plenarias pro septennio pro Defunctis, dum Sacerdos alicujus Monasterii celebrat Missam ad Altare Beatae Virginis, modo in Ecclesia istius Monasterii quotidie celebrentur septem Missæ. Quid, si igitur aliquando pauciores Missæ ibi celebrentur, peritne tunc, vel cessat, aut pro illo anno, aut pro toto septennio, pro quo data sunt illa Indulgentia, privilegium illud Indulgentiarum?

R. Si ordinarie, & quasi semper ibidem septem Missæ celebrentur, & si forte per accidens semel, aut bis in anno pauciores fiant, tunc in isto casu probabilius non perire, vel cessare privilegium illud Indulgentiarum aut pro isto anno, aut pro toto septennio. Tenor enim Bullæ, quod *quotidie* septem Missæ in ista Ecclesia celebrari debeant, *moraliter*, id est, ordinarie loquendo, intelligendus est.

Dixi: *etsi forte per accidens SEMEL, AUT BIS* in anno pauciores fiant: non enim hic computandi sunt tres illi dies, quibus juxta laudatam consuetudinem a plurium celebratione Missarum abstinetur, scilicet feria 5. Coenæ Domini, in qua Sacerdotes communicant ex manu Prælati, feria 6. Parasceves, ubi nullus celebrat, & Sabbathum Sanctum, quo tantum unus celebrat. Si igitur extra illos tres dies
semel

femel, aut bis pauciores Missæ dicantur, uno v. g. Sacerdote defuncto, aut graviter ægrotante, aut aliam ob causam improvifam legitime impedito, non peribit, vel cessabit privilegium illud; hoc enim est mere per accidens. Alioquin ad literam tenor Bullæ de celebrandis *quotidie* septem Missis (Indulgentiæ enim *tantum valent, quantum sonant*) observandus est. Sicut igitur ad literam observandus est numerus visitationum Ecclesiarum vel *Romano*, vel *Extraneo* respective præscriptus, & tamen hoc non obstante, ob impedimentum aliquod, puta infirmitatis supervenientis ille potest minui, ita etiam tenor Bullæ de celebrandis *quotidie* septem Missis ad literam observandus est, ita tamen ut per accidens minui talis numerus posset, si unus v. g. Sacerdos aut extingueretur, aut graviter ægrotaret, aut propter aliam causam plane improvifam legitime impediretur, nec alius, ut supponimus, suppeteret, qui locum illius suppleret.

5. Quæritur secundo, *an quando Summus Pontifex dat Indulgentiam plenariam in die festo, vel in die depositionis Sancti N. si propter aliquod impedimentum transferatur officium de tali Sancto in aliam diem, etiam transferantur Indulgentia?*

R. Hoc esse intelligendum juxta verba Diplomaticis. Si enim in Diplomate Indulgentiarum dicatur, quod concedantur in die depositionis Sancti N., v. g. quarta, aut quinta talis mensis; tunc Indulgentiæ videntur esse annexæ illi diei, qui sic exprimitur; & propterea illo die acquirendæ sunt, & non aliquo alio, in quem contingeret officium transferri.

Si autem concedatur Indulgentia visitantibus Ecclesiam N. die festo talis, vel talis Sancti, nulla facta mentione diei, mensis vel depositionis, vel mortis, alteriusve eventus, & contingat festum illud non celebrari die ordinario, in quem cadit, sed aliquo alio, in quem non solum officium, sed etiam festum transfertur, verosimile est, Indulgentiam quoque transferri, cum Indulgentia concedatur pro die festo talis Sancti; dies autem festus illius proprie sit, dum ejus officium celebratur. Unde si Indulgentia concedatur in festo Annuntiationis B. Virginis, & quia dies 25.

Mar-

Martii cadit in septimanam sanctam, festum simul cum officio transferatur, ac celebretur post *Dominicam in Albis*, Indulgentia acquireretur non die 25. Martii, sed eo die, quo post *Dominicam in Albis* festum illud celebratur.

Idem ob eandem rationem dicendum est, dum nulla simili facta mentione diei, mensis, depositionis &c. conceditur Indulgentia visitantibus Ecclesiam talem in festo S. Benedicti, Divi Thomæ Doctoris Angelici, S. Francisci de Paula &c. & propter *Dominicam Quadragesimæ*, aut aliud impedimentum, Benedictini, Dominicani, Minimi, aut alii festa illa transferunt juxta præscriptum Romanorum Pontificum, dicendum est, inquam, quod fideles lucrari possint Indulgentiam eo die, quo festa illa celebrantur.

Casus
de du-
plici In-
dulgen-
tia pro
eadem
Ecclesia
maxime
obvius.

6. Quæritur tertio, an Diploma Apostolicum, quo Indulgentia plenaria certa Ecclesie conceduntur cum hac clausula modo ordinaria, volumus autem, ut si alias Christi fidelibus in quocumque alio anni die dictam Ecclesiam, seu Capellam, aut Altare in ea sita visitantibus aliqua alia Indulgentia perpetuo, vel ad tempus nondum elapsam duratura, concessa fuerit, præsentibus nulla sint: quæritur, inquam, an hæc clausula ita sit intelligenda, ut concessa Indulgentia nulla sint, si EODEM die alia Indulgentia concurrant, an vero ALIO QUOQUE DIE per annum.

R. Illud quæsitum modo esse supervacaneum a tempore hujus novissimæ clausulæ, subrogatæ alteri antiquiori; volumus autem, ut si in dicta Ecclesia, aut Cappella alia Indulgentia perpetuo, vel ad tempus duratura concessa sint &c. præsentibus nulla sint: ob illam enim poterat oriri dubium, an clausula ista esset accipienda de Indulgentiis pro eodem tantum die concessis eandem Ecclesiam visitantibus, an pro quolibet etiam die per annum.

Hoc autem dubium sustulit clausula hæc novissima: Volumus autem, ut si alias IN QUOCUMQUE ALIO ANNI DIE dictam Ecclesiam visitantibus aliqua alia Indulgentia concessa fuerit, præsentibus nulla sint. Nullæ igitur sunt præsentibus Indulgentiæ, si non solum eodem die, sed etiam alio quodam die
per

per annum dictæ Ecclesiæ aliqua alia Indulgentia concessa fuerit: subintellige *plenaria*.

Hinc qui quærunt Indulgentiam plenariam pro visitantibus aliquam Ecclesiam, si pro visitantibus illam, quædam alia plenaria, quæ nondum expiravit, concessa fuerit, curare debent, ut sine ejusmodi clausula eam impetrent; alioquin nullius roboris erit secunda Indulgentia plenaria.

Raro tamen, ut experientia hic Romæ didici, impetratur Indulgentia sine præfata clausula.

Observent igitur qui Romam scribunt pro Indulgentia plenaria, ordinarie non concedi duas Indulgentias plenarias pro eadem Ecclesia, bene autem Indulgentiam unam plenariam, & aliquot partiales, ut v. g. septem annorum, & aliquot Quadragenarum. Hæc pro praxi accurate sunt notanda: plures enim hic errasse contigit.

Quod si vero in aliqua Ecclesia Confraternitas quædam (ut vocant) erigatur, tunc poterunt plures concedi Indulgentiæ plenariæ, una scilicet ratione Confraternitatis, & alia manere, antea, ut supponimus, Ecclesiæ impertita.

Pro Regularibus (ut tacitæ objectioni occurratur) petentibus v. g. Indulgentiam plenariam pro festo Patroni suæ Ecclesiæ, præmemorata clausula non ponitur, habent enim Indulgentiam plenariam pro festis Sanctorum Ordinis sui, cui Pontifex non vult derogare, ideoque illa clausula pro Regularibus omittitur.

6. Quid est Bulla *Cruciata*, seu ut alii vocant, *Sancta Crucjata*, cujus subinde Doctores meminerunt, quæque hic supra quæst. 8. nu. 13. insinuata est?

Ad nomen, quod attinet, vocatur *Cruciata*, quia continet Indulgentias similes iis, quas Urbanus II. olim concessit ad recuperandam Terram Sanctam illis, qui insigniti cruce rubea eo proficiscebantur.

Describitur autem *Breve*, seu *Diploma Pontificium concessum Regi Catholico Hispaniarum in subsidium belli adversus Infideles, continens varia, & utilia privilegia*.

Dicitur *concessum dicto Regi*. Quia ut quis dictæ Bullæ privilegiis gaudere possit, debet Regi dare

*Bulla
Cruciata.*

dare certam pecuniam, non regio applicandam fastui, sed bello contra Infideles. Hæc pecunia, seu eleemosyna, ut vocant alii, communiter danda continet duos circiter Paulos. Eleemosyna augetur juxta qualitatem personarum illam Bullam accipientium.

Non valet Bulla, si pro eleemosyna detur pecunia furtiva. Nulli enim debet furtum prodesse.

Qui Bullam accipit credito, ea potest uti, si accipiat animo solvendi. Si vero accipiat credito animo solvendi, sed ob sui impotentiam nulla gaudeat spe illam solvendi, non fruitur privilegiis Bullæ; quia revera non est soluturus, & Bulla requirit eleemosynam realem, saltem quæ certo speratur. Talis tamen haberet meritum, ut loquuntur, Bullæ, *ex opere operantis*, qua de re supra quæst. 8. numero II.

Bulla durat per annum a die publicationis, usque ad diem sequentis publicationis, quæ fieri solet Dominica Septuagesimæ.

Itaque qui vel præfatam eleemosynam, vel majorem juxta proportionem personæ contulerunt pro impetratione Bullæ, debent iterum ut Privilegiis Bullæ fruantur, totidem nummos, elapso anno, tribuere, & tunc rursus donantur altera Bulla.

Qui accepit Bullam in loco ubi valet, si accedat ad locum, ubi non valet, potest uti privilegiis Bullæ, exceptis privilegiis comedendi ova, & lacticia in Quadragesima, ac carnes de consilio utriusque Medici, in diebus, quibus prohibentur, quia illa expresse excipiuntur.

Hinc colligitur, quænam facultates circa ova, lacticia, & carnes præfatis temporibus, bullam habentibus competant.

Notandum vero est, quod tunc ad usum ovorum, & lacticinorum vi Bullæ non requiratur causa, sed sufficiat privilegium: ad esum autem carniæ requiratur causa, nempe consilium utriusque Medici.

Quod si dicas, quemlibet, etiam sine Bulla posse vesci carnibus in Quadragesima, de consilio utriusque Medici, scilicet animæ, & corporis

R. Hoc

R. Hoc tamen peculiare esse, quod habentes Bullam ex thesauro Ecclesiæ, consequantur meritum jejunii, ac si carnibus non vescerentur, ut patet ex verbis Bullæ: non sic vero alii.

7. Porro hæc Bulla a Simonix labe remota est: *Immunitas ejus a Simonia,* non enim hic datur spirituale, scilicet Indulgentia, pro temporali, ista nimirum eleemosyna; sed pro eleemosyna ordinata ad spiritualia, in subsidium videlicet belli contra Infideles, quod quodam spirituale est.

Sed en verba Angelici Bullam Cruciatæ tot ante sæculis a Simonia vindicantis in suppl. quæst. 25. art. 4. in corpore. *Pro temporalibus,* inquit, *non potest fieri Indulgentia,* bene autem **PRO TEMPORALIBUS ORDINATIS AD SPIRITUALIA, SICUT EST REPRESSIO INIMICORUM, QUI PACEM ECCLESIAE PERTURBANT.** En ipsissima Bulla Cruciatæ.

Confirmatur. *Potest fieri Indulgentia pro temporalibus ordinatis ad spiritualia: ut est constructio Ecclesiarum, & aliarum eleemosynarum largitio.* Ibidem: quibus verbis prædebellatur error Lutheri, qui invehabatur in Indulgentias concessas a Leone X. contribuentibus eleemosynam ob fabricam Basilicæ D. Petri Romæ.

Quemadmodum igitur Indulgentia, quæ tribuitur ob constructionem Ecclesiæ, a Simonia immunis est, quia scilicet non datur Indulgentia præcise pro illa eleemosyna, sed pro illa, ut ordinata ad spiritualia; constructio enim Ecclesiarum, cum concernat honorem Dei, & Sanctorum, est quid spirituale, ita etiam Indulgentia, quæ conceditur in Bulla Cruciatæ, non est pro præfata eleemosyna secundum se spectata, sed pro illa, ut ordinata in subsidium Belli adversus Infideles, in repressionem inimicorum, qui pacem Ecclesiæ perturbant; quæ sane sunt quædam spiritualia.

Unde ex eodem loco præcitato & præsuffocatur Lutheri error, & stabilitur Bulla Cruciatæ. *Privilegia istius Bullæ*

8. Per Bullam Cruciatæ absolvi possunt omnes casus, & censuræ reservatæ Summo Pontifici, etiam in Bulla Cænæ Domini, excepta hæresi formali, & *servatos.*
ex-

Opusculum de Indulgentiis,
 externa : subintellige (vi ejusdem Bullæ) semel in
 vita, & semel in morte. Id colligitur ex verbis Bul-
 læ. *Qui Bullam acceperunt ... eos Presbyter approba-
 tus ab Ordinario possit absolvere semel in vita, & se-
 mel in articulo mortis a quibusvis peccatis, & censu-
 ris reservatis Sedi Apostolica, etiam declaratis in Bul-
 la Coenæ Domini, excepto crimine hæresis.*

Ex dictis infertur primo, quod si quis absolu-
 tus vi Bullæ ab uno casu Pontificio, v. g. ab ho-
 micidio, incidat in alium casum Pontificium, vel di-
 versæ speciei, v. g. in Simoniam realem, vel eiuf-
 dem, non possit eodem anno vi ejusdem Bullæ ab-
 solvi, & sic successive, si incidat eodem anno in a-
 lios pariter casus Papales.

9. Contra infertur secundo, quod si quis secundo
 anno (quo supponitur accepisse alteram Bullam) la-
 batur in casus reservatos in Bulla Coenæ, per illam
 pariter ab istis absolvi possit semel in vita, & semel
 in morte.

Infertur tertio, quod Confessarius actu appro-
 batus ab Ordinario in sua Diæcesi non possit audire
 confessiones in alia Diæcesi virtute Bullæ Cruciatæ,
 ut nonnulli aliquando perperam contenderunt. Hoc
 enim evincunt verba Bullæ. *Qui Bullam acceperunt
 ... eos Presbyter approbatus ab Ordinario (utique loci,
 in quo excipit Confessiones) possit absolvere.*

Deinde, quoad electionem Confessarii, Pon-
 tifex in Bulla nihil privilegii concedit, sed vult,
 & intendit se conformare Tridentino, quod requi-
 rit approbationem actualem ab Ordinario loci, ubi
 fit confessio.

Juvat hic subnectere Bullam Innocentii XII. de
 die 19. Aprilis 1700. circa hanc materiam.

INNOCENTIUS PAPA XII.

” **C**UM, sicut non sine gravi animi nostri dolo-
 ” re delatis ad nos querelis, accepimus, in-
 ” dies invalescat opinio per quasdam fel. record.
 ” Pauli V., Urbani VIII., & Clementis X. Ro-
 ” manorum Pontificum, Prædecessorum nostrorum
 ” Constitutiones ... dudum damnata, & reprobata,
 ” qua

qua nixi plerique illarum partium privilegia, & 22
indulta per literas Apostolicas pro Cruciatâ San- 22
ctâ emanata, seu, ut vocant, per Bullam Cru- 22
ciatâ, concessa ita intelligenda esse existimant, 22
ut facultas in literis, seu Bulla hujusmodi Chri- 22
sti fidelibus attributa confitendi peccata sua cui- 22
libet Confessario, per quemcumque Ordinarium 22
ad confessiones audiendas approbato, locum habeat, 22
& habere censeatur, etiamsi is non fuerit Ordinarius 22
loci, in quo confessiones præfatas excipi contige- 22
rit; hinc est quod Nos ex debito pastoralis officii... 22
animarum periculis in re tanti momenti, qualis est 22
Sacramentalis confessio, paterna charitate occurrere 22
cupientes, nec con Constitutionibus, & Decretis 22
supradictis inhærentes, de Venerabilium Fratrum 22
nostrorum S. R. E. Cardinalium, in tota Republi- 22
ca Christiana contra hæreticam pravitatem Gene- 22
ralium Inquisitorum e Sede Apostolica specialiter 22
deputatorum, qui opinionem præfatam ex integro 22
examinarunt, remque totam mature discussissent, 22
consilio, ac etiam motu proprio & certa scientia, 22
& matura deliberatione, deque Apostolicæ pote- 22
statis plenitudine tenore præsentium decernimus, 22
& declaramus, Bullam Cruciatâ Sanctâ nihil novi 22
juris induxisse, nullumque privilegium continere 22
quoad approbationem Confessoriorum contra formam 22
ejusdem Concilii Tridentini, & prædictarum Con- 22
stitutionum Apostolicarum, adeo ut Confessari 22
quicumque illi sint, in vim prædictæ Bullæ Cru- 22
ciatæ a pœnitentibus ad audiendas eorum Sacra- 22
mentales confessiones electi, nullatenus confessio- 22
nes hujusmodi audire valeant sine approbatione 22
Ordinarii, & Episcopi Diæcesani loci, in quo i- 22
psi pœnitentes degunt, & confessarios eligunt, vel 22
ad excipiendas confessiones requirunt; nec ad hoc 22
suffragari approbationem semel, vel pluries ab a- 22
liis Ordinariis aliorum locorum, & Diæcesum ob- 22
tentam, etiamsi pœnitentes illorum Ordinariorum, 22
qui confessarios electos approbassent, subditi fo- 22
rent: confessiones autem aliter, & contra earum- 22
dem præsentium, aliarumque Apostolicarum Con- 22
stitutionum formam deinceps faciendas, & exci- 22
piendas

» piendas respectivè, præterquam in mortis articulo,
 » lo, nulla fore, irritas, & invalidas. Porro quam-
 » cumque contrariam opinionem tanquam falsam,
 » temerariam, scandalosam, & in praxi pernicio-
 » sam, harum serie damnamus, & reprobamus,
 » contrariumque usum, ac contrariam consuetudi-
 » nem hujusmodi penitus, & omnino abrogamus,
 » & abolemus. Romæ die 19. Aprilis 1700.

Itaque non est, cur hisce immoremur, cum ea sit modo communis omnium Theologorum sententia.

Cæterum virtute Bullæ dispensari nequit, (quemadmodum nec in Jubilæis) super irregularitatibus ex delicto.

*¶ Circa
 commu-
 rationeẽ
 votorũ.*

10. Virtute ejusdem Bullæ commutari possunt omnia vota (dispensari in iis nequit) excepti tribus: *perpetua Castitatis, voti simplicis Religionis, & peregrinationis Jerosolymitana.* Jure quidem ordinario reservata sunt quinque famosa Pontifici: jure autem extraordinario, & ex privilegio Bullæ sunt tantum illa tria.

Nequeunt porro per Bullam commutari vota emissa in favorem tertii, si sint acceptata, non enim conceditur facultas in præjudicium alterius, ut etiam supra quæst. præcedenti numero 4. observatum est.

*Circa
 tempora
 Interdi-
 ctis.*

11. Deinde Bulla Cruciatæ concedit, ut in privato Oratorio ab Ordinario visitato, & designato habentes Bullam possint, etiam tempore Interdicti celebrare Missas, & alia Divina Officia, per se, si sint Sacerdotes, aut per alios Presbyteros in sua, & suorum familiarium, ac consanguineorum præsentia, & recipere Eucharistiam, & alia Sacramenta, excepto die Paschatis. Illi tamen, qui præmissis utentur, teneatur toties preces aliquas ad Deum fundere pro unione, & victoria Principum Christianorum adversus Infideles.

Per *ly Oratorio ab Ordinario visitato, & designato*, subintelligitur, quod Bulla Cruciatæ non det facultatem ad erigendum Oratorium, sed erectum de licentia Ordinarii supponat.

Per *consanguineos* veniunt ascendentes, & descendentes, aut collaterales usque ad quartum gradum.

Ex

Excluduntur per hanc clausulam omnes, nisi simul forent familiares illius, qui habet Bullam.

Cæterum illi, qui possunt vi Bullæ celebrare in Oratorio privato tempore interdicti, vel ipsi per se si sint Sacerdotes, vel per alios, debent interdicto causam non dedisse, aut per eos non stare, quominus istud amoveatur.

Item conceditur per Bullam, ut mortuorum corpora, nisi ii forte vinculo excommunicationis innodati decesserint, cum moderata funerali pompa sepeliantur.

12. Petes, an habens Bullam tempore interdicti, teneatur audire sacrum sub mortali die festo? ratio dubii est, quia nemo cogitur uti suo privilegio.

Responsio est affirmativa. Teneatur enim quis implere præceptum, dum potest: sed tunc potest, nam per Bullam potest audire sacrum tempore interdicti, in Oratorio scilicet juxta jam dicta, ergo habens Bullam tempore interdicti teneatur audire sacrum sub mortali die festo.

Nec obstat ratio opposita, quod Bulla sit privilegium, ac proinde non imponat onus, sed liberum relinquat habentem illud, ut eo uti velit, vel non: quia Bulla quoad facultatem audiendi sacrum tempore interdicti, est quidem privilegium ex se liberum, sed est tantum privilegium in ordine ad pœnam interdicti, quam tollit: privatio enim usus Sacramentorum, sicut & Ecclesiasticæ sepulturæ est magna pœna: relinquit vero onus præcepti Ecclesiæ de audiendo sacro die festo, concernentis sub mortali unumquemque fidelem, qui expeditus est. Cum igitur ille, qui Bullam habet, sit expeditus, seu omni impedimento audiendi sacrum solutus, consequenter talis die festo ad sacri auditionem sub mortali obligatur.

Sit exemplum de Principe, qui carceribus detento dat liberam facultatem inde ingrediendi, tunc ille, si die festo non tendat ad sacrum audiendum, peccat mortaliter, non quia illud onus est ipsi impositum a Principe, ejus enim facultas est gratia in ordine ad privationem egrediendi, quæ est pœna ob delictum inflictæ, gratia autem non imponit onus,

Van-Ranst, de Indulg.

* I

sed

sed quia onus tunc audiendi sacrum est ei impostum ex præcepto Ecclesiæ, quod omnem fidelem eo tempore obligat.

13. In his vero privilegiis cum circa tempora interdicti, tum circa alia jam recensita, cæteraque, quæ habenti Bullam concedi solent (quibus, quia minoris momenti sunt, superfedemus) accurate observandum est, ea posse, cum sint potestatis humanæ, vel tolli, vel restringi à Pontifice juxta diversas rerum circumstantias.

Hinc facile de se resolvuntur casus aliquot, pro quibus subinde allegatur Bulla *Cruciata*, cui Pontifex interdum judicat esse derogandum.

Pro recensitis in hac postrema materia vide Patrem *Felicis Potestatis* in libro *Examen Confessariorum de Bulla Crucciata.* pag. 423.

Atque hæc de *Indulgentiis, Jubilao, &* reliquis ad illam materiam spectantibus.

Porro si quod verbulum in toto hujus Opusculi decursu acrimoniam quadam (quam prorsus averfor) præ se ferre videatur, illud ex animo rejicio, & retracto; & si quid in Opusculo erratum sit, id totum Sedis Apostolicæ errare nesciæ judicio in omnibus prorsus submitto.

F I N I S.

IN.

INDEX

RERUM NOTABILIU:

A

Absolutio a censuris, & omnibus casibus reserva-
tis, etiam in Bulla Coena contentis conceditur
tempore Jubilaei duarum hebdomadarum, & An-
ni Sancti. pag. 78

Absolvi possunt a censuris &c. tempore Jubilaei impo-
tentes satisfacere parati. 84

Absolvi etiam poterit impotens satisfacere publicus Cle-
rici percussor. 85

Nequit dari absolutio a censuris extra Sacramen-
tum pro foro interno: potest pro foro externo. 86.

& 87

Absolvendi facultas in Jubilaeo a reservatis Papa, fert
facultatem absolvendi etiam a reservatis Ordina-
riis locorum. 90

Illam tamen non conceditur, dum ex privilegiis, &
facultatibus particularibus data est facultas ab-
solvendi a casibus Sedis Apostolicae reservatis. 90

Anachoreta. Quinam intelligantur nomine Anacho-
retarum in ordine ad lucrandum Jubilaeum? 66.

69

Annus Sanctus, Jubilaeum Anni Sancti quid conti-
neat? 69

B

- B** *Apixatus solus est capax Jubilæi.* 48
Bulla Anni Sancti, quandonam promulgetur?
 33
*Bulla Cruciatæ. Definitio illius. 123. 124. Privilegia
 ejus circa censuras, casus reservados. 135. com-
 mutationem votorum. 128. Immunitas ejus a Si-
 moria.* 125
*Quid liceat habenti Bullam Cruciatam tempore in-
 terdicti, 128. an illam habens teneatur diebus fe-
 stis audire Sacrum?* 129
*Bulla Cœna: potestas absolvendi a casibus in ea con-
 tentis tempore Jubilæi.* 113

C

- C** *Casus reservatus. Quid sit casus reservatio? 87.
 88. quinam possint reservare? 88. an hæresis sit
 casus reservatus etiam tempore Jubilæi? Qualis
 praxis hac in re sit Roma, qualis in Germania,
 Belgio, & alibi?* 89
Casus occurrentes circa absolutionem reservatorum.
 91
*Censura. Etymologia censura. 76. Definitio illius ibid.
 Species censura, scilicet excommunicatio, suspen-
 sio, & interdictum.* ibid.
*Qui intelligatur illud, quod in Bullis Jubilæi ordi-
 narie exprimitur: ABSOLUTIO A CENSURIS
 SUFFRAGARI NON POTEST EXCOMMUNI-
 CATIONIS DECLARATIS, AUT PUBLICE DE-
 NUNTIATIS, NISI INFRA TEMPUS JUBLI-
 LÆI SATISFECERINT, AUT CUM PARTI-
 BUS CONCORDAVERINT? 80. 84. Casus circa
 illam rem.* 84
*Confessio requisita ad lucrandum Jubilæum. 58. Ca-
 sus circa illam. 17. de præmittenda Confessione
 in Indulgentiis, dum Bullæ sonant pœnitentibus,
 & confessis.* 17
Communio ad Jubilæum requisita: & qualis? 64

De

- De Confessario, tempore Jubilaei Anni Sancti* 75.
Confessarius, cui aliquis tempore Jubilaei confite-
tur, debet esse Confessarius loci. 81. *casus aliqui.*
ibid.
- Commutatio votorum. Quid sit commutatio voti.* 94.
facultas commutandi vota non se extendit ad ea,
qua sunt in favorem tertii, si sint acceptata. Ca-
sus in hac materia occurrentes. 95. *commutari*
possunt vota (in Jubilaeis) trium peregrinationum.
Item vota perpetua. 96. *Commutantur omnia*
vota in possessionem. 96. *Commutari potest votum*
de non petenda commutatione 97. *facultas com-*
mutandi vota, ad qua tempora se extendat? *ibid.*
commutari nequit in pueris communitio in alia o-
pera ad lucrandum Jubilaeum. 66. *commutatio*
votorum castitatis, & religionis. 110
- Casus emergentes circa vota castitatis* 97. *commutatio*
votorum peregrinationis. 111
- Catechumenus non est capax Jubilaei.* 48

D

Dispositio ad lucrandum Jubilaeum requisita. 46.
an, & qui amentes sint ad Indulgentias dispo-
siti, seu illarum capaces? 49

E

Eccliesiarum visitatio ad lucrandum Jubilaeum re-
quisita. 60. *casus occurrentes circa visitationem.*
ibid. *Visitatio debet esse devota.* 59. *casus non-*
nulli. *ibid.*

Eleemosyna requiritur ad lucrandum Jubilaeum dua-
rum hebdomadarum: in Jubileo Anni Sancti non
injungitur. 61. *Casus aliqui circa eleemosynam.*
63

Excommunicatio: alia est juris, aut Canonis, alia
lata ab homine. Excommunicatio juris alia reser-
vata, alia non reservata. 78. *quinam possit ab-*

- solvere ab excommunicatione lata ab homine ?
 ibid. Excommunicati alii tolerati, alii non tole-
 rati. Illi non sunt nisi duo (post Concilium
 Constantiense) nimirum notorius Clerici percus-
 sor, & ille, qui nominatim, & expresse fuit
 excommunicatus. ibid.
- Externi Romam venientes ad lucrandum Jubiläum,
 quoties debeant visitare quatuor Basilicas? 37
- Quinam veniant nomine externorum? 56

F

- F**ornicans tempore matrimonii (post obtentam di-
 spensationem a Pontifice in voto simplici castita-
 tis ad contrahendum Matrimonium) committit
 & adulterium, & sacrilegium, post matrimoni-
 um, solummodo sacrilegium. 109
- Festo translato quomodo transferantur Indulgentiæ?
120
- Casus circa hoc. 122

G

- G**ratia, seu status gratia requiritur ad obtinen-
 dam Indulgentiam. 50
- Sufficit ille status gratia, dum ultimum opus per-
 ficitur. ibid.

H

- H**ospitalitas erga pauperes Peregrinos ad Jubiläum
 tendentes exercenda: 35. & sequentibus. Quan-
 donam in tali re interdum impingatur in justi-
 tiam? 36

I

- J**ejunium. Non requiritur illud in Jubilao Anni Sancti, sed in Jubilao duarum hebdomadarum. 61
 An jejunium Jubilai indicti tempore Paschali possit commutari in eleemosynam? ibid. Adolescentes ante annum 19. 20. expletum si Indulgentiam lucrari velint, tenentur ad jejunium. 62.
 item operarii, & senes, alias a jejunio exempti. ibid.
- Incarcerati, & infirmi, quomodo Jubiläum Anni Sancti lucrari possint 67. quinam veniant sub nomine Incarceratorum? 70. quinam sub nomine infirmorum? ibid. Senes non veniunt sub illorum nomine. ibid.
- Indulgentia. Potestas concedendi Indulgentias est in Ecclesia. 4. per Indulgentiam vere remittitur poena pro peccatis remissis in Purgatorio luenda. 5. in quo Indulgentia fundentur? 6. in Indulgentiis non potest omittere Confessarius injunctionem satisfactionis Sacramentalis. 10
- Definitio Indulgentia. 5. Antiquitas Indulgentiarum. ibid. Indulgentia vivis concessa est absolutio cum solutione conjuncta. 10. Indulgentia pro defunctis est tantum per modum solutionis. 20. Divisio Indulgentia in plenariam, & partialem. 12
- Indulgentia aliquot annorum. Indulgentia quadragesima: quandonam illa diceretur carena? quid sit Indulgentia septena? 13 14
- Indulgentia tantum valent, quantum sonant. 15
- Solus Pontifex concedit Indulgentias plenarias, Episcopus tantum restrictas. 20
- Non competit Abbatibus, & Parochis, illas concedendi potestas. 21. quomodo illas Clerici non Sacerdotes possint concedere? 23
- Possunt eas concedere, qui sunt in peccato mortali. ibid. causa Indulgentiarum. 24. quid sit Indulgentia realis, personalis, localis? 36

- Indulgentia an prosint mortuis? 45. an prosint infallibiliter? 44. publicatio Jubilaei duarum hebdomadarum debet fieri ab Ordinario.
- Casus aliqui. 18
- Irregularitas. Ejus definitio. 78 79
- Irregularitas ex delicto. In quibus illa incurratur? 79. Irregularitas ex defectu. ibid. in Jubilaeo non tollitur irregularitas ex delicto. ibid.
- Nonnulli casus. 80. & seqq. a quo Regularis, qui irregularitate se ex delicto irretit, ab illa solvi queat? 82
- Forma dispensationis in, vel super irregularitatibus. 83. per Bullam Cruciatam non datur etiam potestas tollendi irregularitatem. 124
- Jubilaeum. Quid sit Jubilaeum? Definitio illius. 30
- Quibus liceat Romam tendere causa Jubilaei Anni Sancti? 30
- Refellitur argumentum Sectariorum contra Jubilaeum. 34. Devotio, & confluxus Fidelium pro lucrando Jubilaeo Anni Sancti. 29
- Causae Jubilaei Anni Sancti. 37. Implenda opera pro lucrando Jubilaeo Anni Sancti. 37. Nec jejunia, nec eleemosyna in Jubilaeo Anni Sancti iunguntur: & quare? 38
- Jubilaeum extraordinarium, seu duarum hebdomadarum. ibid. Indulgentia in forma Jubilaei in Ecclesiis FF. Pradicatorum in praecipuis Deipara festis. 38. in Jubilaeis postremis quomodo eis concedatur facultas commutandi vota, praeter votum trium peregrinationum, Castitatis perpetua; & Religionis ingredienda, absolvendi a casibus reservatis, insuper & relaxandi juramenta, quae non sunt in praesudicium tertii. 117. casus nonnulli circa relaxationem juramenti. ibid. ad lucrandum Jubilaeum, vel Indulgentiam requiritur intentio actualis, vel virtualis. 52
- Nullus potest pluries lucrari idem Jubilaeum. 58. casus hic emergentes. 53 54

L

Lutheri errores circa materiam Indulgentiarum.
 3. Lutheri error occasione fabrica Divi Petri
 Romæ, a D. Thoma prædamnatus. 25

M

Merentur æque Jubilæum Anni Sancti aut infr-
 mi, aut alias impediri, si penes ipsos non stet,
 quominus ad Urbem accedant, præstando tamen
 opera sibi in tali casu injuncta ac illi, qui rea-
 liter ad Urbem accedant, & Basilicas ad Jubi-
 læum destinatas juxta numerum requisitum vi-
 sitant. 71

An æque mererentur, si talibus Pontifex acqui-
 sitionem Jubilæi non concederet, haberent tamen
 voluntatem exequendi opera, quæ sibi pro Jubi-
 læo adipiscendo injungerentur? ibid. quomodo æ-
 que mererentur ex opere operantis, non ex opere
 operato. 72. 73.

N

Notificatio, seu expressio Gratiarum data per
 Clementem X. anno 1675. occasione penultimi
 Anni Sancti, cui se conformavit Innocentius XII.
 24. Januarii, & 6. Martii 1700. occasione ulti-
 mi Anni Sancti tunc temporis decurrentis. 112

O

OBLATÆ vocantur Mulieres, quæ non emittunt
 tria vota Religiosa, sed collegialiter vivunt
 de licentia Episcopi intra aliquod Monasterium
 cum obligatione servandi perpetuam clausu-
 ram. Tale institutum frequens est in Italia.
 Qui & tales possint lucrari Jubilæum Anni
 Sancti? 69

ORATIO

- Confraternitates aliunde venientes, quoties debeant visitare Ecclesias? 115
- Votorum dispensatio quid sit? 101. Confessarii Jubilares nequeunt dispensare in votis. 94. Pontifex non solent in perpetuum dispensare in voto simplici castitatis. Proinde Mulier, qua sic vovit castitatem, mortuo Marito, debet votum servare: vel novam pro secundis nuptiis petere dispensationem. 96. casus circa vota castitatis. 111
- Casus Circa vota Religionis ingredienda. 101. casus occurrentes circa vota conditionata, & poenalia castitatis, & Religionis ingredienda. 103
- an reviviscant vota in illo, qui in Jubileo non implet opera injuncta? 107

VV

W Aldenses Saeculo II. 12. & VVicleff (Joannes) Saeculo 14. praecursores errorum Lutheri circa Indulgentias. 3

F I N I S.

ORA.

ORATIO PANEGYRICA

In Laudem Angelici, Quinti, & communis
Ecclesiæ Doctoris.

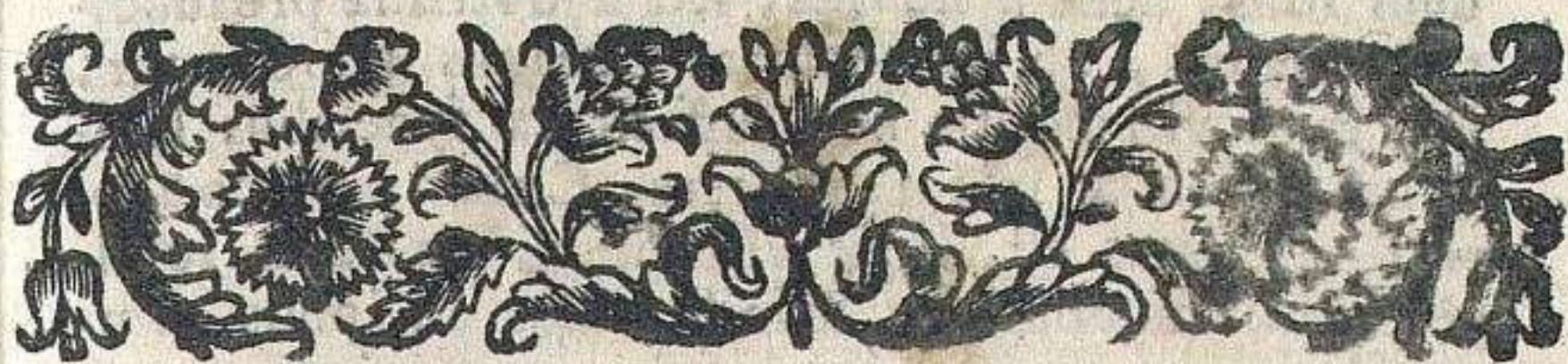
D. T H O M Æ
A Q U I N A T I S
H A B I T A

*Antverpia in Ecclesia FF. Predicatorum
7. Martii 1719.*

A R. P. FRANCISCO VANRANST
EJUSDEM ORDINIS

In Alma Universitate Lovaniensi S. Theologiæ Licen-
tiate; & Studii Generalis Antverpiensis Regente.

Accessit refutatio calumniæ de sequela *Quesnellismi* per
Protestantes Lovanienses Ordini Præ-
dicatorum impactæ.

ORATIO PANEGYRICA

in Laudem Angelici, Quinti & communis Ecclesiæ Doctoris

DIVI THOMÆ AQUINATIS.

Si murus est, adificemus super eum. Cant. 8.

Agnum hodie celebraturus *Aquinatem*, vel in ipso Orationis limine fluctuo, hæreo, obmutesco. NN. Vastissima obruor laudum materia; ita ut ex innumeris in *Doctorem Angelicum* effusis certatim encomiis, quale intelligendum sit, ignorem. *Thomam* Salomone majorem haberi voluit Innocentius VI., quod carnis deliciis averfatus sit, quas inter ille sapientiam conspurcavit. Alii doctrinam ejus appellant Ecclesiæ universalis horreum spirituale tam præstanti, tamque copioso in omne tempus frumento repletum, ut in sua pro *Ægypto* providentia Josephus nequaquam sit cum *Thoma* conferendus. Plures Angelicum cum fortissimo Leone, alii cum sale comparant. Quid præstans in rerum natura est, quod in *Thomæ* laudes accersitum non fuerit? ut scriptorum, & librorum ejus excellentia exprimeretur, ex imis terræ visceribus lapides pretiosi pro ipso eruti sunt. Hortorum, & camporum ne qua illi gloria deesset, flos Theologiæ dictus est: arbor etiam, de *cujus* fructibus satiatur terra. Ab aquis nedum

dum fons, nedum fluvius, sed a doctrinae profunditate abyssus, ab immensitate Oceanus nuncupatur. Pro tanti viri meritis non suffecit ex syderibus luciferum, quin & solem adducere. Cælum omnino *Thomas* appellatus est, quot virtutibus, tot stellis refulgens. Ex munimentis, & militaribus ad ipsius commendationem excitæ sunt insulæ, eo fortiores, quo magis fluctibus quatiuntur: convolarunt & civitates undequaque munitissimæ: arces etiam & turres omni armorum genere instructissimæ. Hinc cautes marpesia adversus errores, hinc gladius, quo hæreses præscindantur, malleus, quo contundantur, lancea, qua perfodiantur: hinc clypeus, quo hostium tela feliciter elidantur, a Doctoribus, & a supremis etiam Ecclesiæ Moderatoribus multoties audit. Quid ex omnibus illis depromendum est? dum hoc, nunc illud versat animus, mentem defigo in munimentis. Scilicet *Thomas* non est ille, qui refugium nonnullis hodie præbeat Erronibus ad extremas redactis angustias: ille, ille est, qui validissimi muri instar omnes hætenus errorum machinas in Ecclesiam vibratas avertit, rejecit, propulsavit. Quare cum *murus sit Ecclesiæ, ædificemus super eum*. Muri hujus scrutemur fundamentum, lustremus constructionis instrumenta, regulam, seu amissim, totiusque ædificii viscera. Vos dicenti benignis favete auribus.

Muri Duo potissimum sunt, quæ supernaturali refragan-
fundam- tur sapientiæ, luxuria scilicet, & superbia. De illa
mentum. verissimum est, quod non habitabit sapientia in corpore
Sap. 1. *subdito peccatis*: de hac vero ipsa increata sapientia
Matth. attestatur: *Confiteor tibi, Pater Domine cæli & terra,*
11. *quia abscondisti hæc a sapientibus & prudentibus, & re-*
velasti ea parvulis: ita, Pater, quoniam sic fuit placit-
tum ante te. Horum sane vitiorum ita *Thomas* expers
 fuit anima, ut ista miraculum fuerit omnipotentis gra-
 tiæ Dei illos plane in eo extinguentis impetus, qui
 in mortale genus tam dire grassantur. Quid mirum i-
 gitur, si *Thomas* excelsam sustineat fabricam, qui
Ezech. tam solida ea substravit fundamenta? *fode parietem*
8. & 14. hunc, muri penetra fulcimentum, non reperies,
 quales Ezechiel, *mulieres plangentes Adonidem*,
 sed initio ferventioris ætatis juvenem con-
 glome-

glomeratis inferni viribus impetitum. Quale mihi panditur spectaculum? referentur cæli atria, prodite cælestes genii, cernite Angelum humana carne circumdatum. Et mulier descendit in arenam tortis crinibus, veste eleganti, gressu lascivo, subridenti vultu, ardentibus oculis. totum explicans, quidquid latet artium in foemineo pectore, ad irretiendum adolescentis animum. Fuge *Thoma*, fuge protinus, preme Josephi vestigia declinantis impuram, jamque in amplexus ruentem uxorem Putipharis. Fuge, *Thoma*, venerem fugisse, fugasse est. At fores cubiculi obstrusæ sunt. Quales angustia! an tantis virtus succumbet irritamentis? minime vero.

*Thoma
Castitas.*

Evadit Thomas diro in certamine Victor,

Et veneris flammæ altera flamma necat.

Ecce novo, & prodigioso stratagemate titionem e foco arripit, in veneris prostibulum irruit, illud fundit, expellit, exterminat. O pugnam inauditam! o victoriam nunquam pro meritis extollendam! divus quidem Benedictus incendium restinxit incendio, cruentarum scilicet igne spinarum, sed provectior erat, & pene jam assuetus vincere; *Thomas* vero, cum nec prima lanugine vestiretur, ipsis annis, qui in venerem solent ebullire, tot armatam illecebris mulierem superavit. Quis dubitet, quin *Thoma* ardentissimæ ad libidinem faces subjectæ fuerint? sed docuit eas fortiori posse deleri Divini amoris flamma. Exclamet merito post palmam invictus athleta cum tribus famosis juvenibus *Sidrach, Misach, & Abdenago, missus sum in medium fornacis ardentis, sed non tetigit me omnino ignis; Salamandra fui, & incendio nutritus; fui adamas, & ab igne lucem deprompsi; aurum fui, & flammis purgatus sum. Anima mea, rubus arsit, sed non est combustus.* Dum loquor, in applausus effusi cælestes spiritus contubernalem suum a pugna somno interceptum exornant virginitatis cingulo, quod omnem omnino femitem libidinis in *Thoma* præ suffocavit. Suis sane gradibus singulæ gaudent virtutes, se quod aliqua in mortali corpore eo usque ascendat, ut omni emergat difficultate superior, maximeque ut luxuriam malleum universæ carnis dominantem in lege peccati, & mortis ad motus usque primo-primos potentia gratiæ ita

Dan. 3.

Exod. 3.

Van. Ranss, de Indulg.

K*

alli-

alliserit, ut nullum amplius impulsus senserit, gradus est virtutis altissimus, quem *Heroicum* appellant Theologi, neque tam corruptæ naturæ nostræ, atque ad malum, præfertim istud, ab adolescentia proclivi, quam vel felici innocentia statui, vel ipsis *Angelis Dei* proprius. Ab hoc igitur altissimo castimoniam gradu cum *Thomas* inceperit, non poterat non fieri doctrina Angelicus, qui puritate erat Angelus.

Thomas
humili-
tas.

Pfal. 1.

Pfal.

103.

Thomas
5. Eccle-
sia Do-
ctor, non
Bona-
ventura.

Instru-
menta
constru-
ctionis
muri.

Inge-
nium

Thomas.

Judi-
cium.

Alterum *muri* fundamentum est summa, quæ in *Thomas* emittit, animi submissio. Tamquam *lignum*, quod fructum suum daret in tempore suo, plantari voluit, non in monte (feriunt enim altos fulmina montes) sed *secus decursus aquarum*. Ubi sunt decursus aquarum? in vallibus: etenim *inter medium montium pertransibunt aqua*. Vallem eligit, S. scilicet *Dominici Ordinem* præsuperbis *Renum Palatiis*. Illius vallis nondum professo incolæ *Innocentius IV.* *Cassinensem Abbatiam* multis & *Episcopatibus* & *Principatibus* præstantem intentato anathemate, infert verius, quam offert, ille primo fugam, deinde & biennales præfert carceres. *Clemens IV.* *Archiepiscopatum* ei defert *Neapolitanum*. Sed nunquam illius labefactata fuit constantia in repudiandis infulis, aut honoribus, quibus plures tanto studio vel per se, vel per suos inhiant. *Purpuram Gregorius X.* in *Concilio Lugdunensi*, ad quod jussu Pontificis tendebat, nullius jam inflectendus precibus ipsi parabat, sed *Thomas*, dum aliter non licuit, ipsa morte evasit. Atque hinc istorum convellitur argumentum, qui *Seraphicum Angelico* quoad titulum *Quinti Ecclesie Doctoris* præferre nitebantur, ideo scilicet, quod ille cum *Cardinalitia*, tum *Episcopali* fulsisset dignitate, non vero *S. Thomas*. Quasi vero ille titulus peteretur ab infulis, & non ab ordine temporis, quo *Thomas* altero prior est. Fuit enim *Thomas* solenniter relatus inter *Ecclesie Doctores* a *S. Pio V.* *Bonaventura* vero a *Sixto V.* Nec ideo profecto minor est *Seraphico*, quod *Episcopus* non fuerit, sed forte magis (si fas est sanctos inter se contendere) ob spretas infulas suspiciendus.

Jactis fundamentis, libranda sunt instrumenta, quibus *murum Theologicum* erexit *Magister Angelicus*. Non hic expendo *Viri ingenium* adeo velox, & subtile, ut ipsis pene esset res apprehendere, & per intelligentiam pene-

penetrando comprehendisse. Judicium prætereo exquisitissimum, cui debetur in materiæ adeo diversarum pertractatione mirificus ille ordo, methodus, dispositio. Firmissimæ supersedeo memoriæ, qua potuit tribus, quatuorve simul amanuensibus distinctas omnino dictare materias; qua potuit plurimorum sensa Scriptorum alibi terrarum lecta, alibi referre; qua potuit quæ vel obiter in libris delibarat, semper retinere, & in vastissimo recondere armario. Hisce, inquam, non immoror: *Murus* ille instrumenta sibi vendicat sacra, coelestia, Angelica, divina. Oportebat scilicet doctrinam, quæ teste *Innocentio VI.*, uni cederet *Canonica*, coelitus esse traditam, ac divinitus infusam. Ab eo præsertim doctrinam *Canonicam* commendant Theologi, quod sit opus Dei specialiter agentis, auxiliis omnino particularibus, & efficacibus scribentium mentes, & calamos dirigentis; nedum veritates inspirantis, sed sententiarum dispositionem, stylum, & verba sic suggerentis, & dictantis, ut, docente Ecclesia, non tam scribentium, quam Dei locutio, & expressio intelligatur. D. Thomæ dogmata non sunt, fateor, Dei Verbum & locutio: Neque id ullus nisi errando asseruerit: sed nec ullus nisi errando inficiabitur, in Deum specialiter moventem, juvantem, & dirigentem refundenda esse quæ ille ad ipsius laudem, fidei propugnationem, hæresumque extirpationem; quæ ad fidelium eruditionem perfecit opera. Id ex sanctis cælo adscriptis tradit D. Antoninus; id suis supremi Pontifices sanciant oraculis, quibus toties pulpita resonuere: idque abunde docent qui ipsius vitam scriptis consignarunt, vix in aliud incomparabilem ejus doctrinam referentes, quam in frequentissimas extases, quibus assidue, & tantum non continue ad superos animo, sopitis sensibus, evolabat. Profecto si Apostolo, Auditores, semel in cælum rapti, verba tam arcana, mysteriaque tam sublimia revelata sint, quæ non liceret homini loqui; quid de Aquinate dicendum arbitramur, cujus vita perpetuus fere fuit in cælum raptus? quare merito Petrus Labbæus Societatis Jesu insignis Theologus: *de Deo Thomas sic loquitur, quasi Deum visisset, aut vidit in via, quod videretur in patria.* In Schola ista cælesti, in qua & Angeli auditores sunt, exiguo temporis spatio tam sublimem rerum divinarum cogni-

Memo-
ria.Cælestis
ejus do-
ctrina.Joannes
XXII.
Clemens
VIII.

tionem affectus est, ut cum ea ne per umbram conferri possit illa, quam humana ratio etiam supernaturali, sed caliginoso fidei lumine illustrata multis, longisque studiorum, & laborum exercitiis sibi comparaverit. Quid jam miremur, quod ipsimet calites vicem quodammodo repensuri *Thomam* tam crebro in Beatorum atriis commemorantem visibili etiam in terris presentia dignati fuerint, eumque comperta sibi edocuerint mysteria? Vos, vos appello, inter ceteros, Ecclesiae vertices, ac Theologiae sacrae Apostoli Petre, & Paule. Quoties *Thomae* loca Scripturarum abstrusa & recondita, quoties intricatissimarum arcana quaestionum referastis? Ille orare, vos dictare, ille nodos difficultatum gordios proponere, vos solvere, ille sursum erigi, vos deorsum converti tanquam per scalam *Jacob*, ita ut opus non fuerit, hanc a *Joanne XXII.* pronuntiatam fuisse sententiam: *quot articulos scripsit, tot fecit miracula*: cum singulos pene articulos singulis miraculis scripserit. Cui nunc potius, auditores, credemus in materia *de gratia* ex intrinsicis visceribus efficaci, (quae dissertatio in celeberrimis Ordinibus & Scipiones & Annibales peperit) cui potius credemus, quam *Thoma* versanti familiarius cum Paulo potentis, invictae, triumphantisque gratiae promulgatore acerrimo, ac vindice? Certe non est profligata, ut nonnulli existimare visi sunt, per Constitutionem *Unigenitus* (quam omnes SS. Parentis Dominici Filii suscipimus, amplectimur, veneramur, sectamur) non est, inquam, profligata gratia ab intrinseco, seu per se efficax. Omnium per ora volitat novissima *Clementis* Bulla *Pastoralis*, in qua sic Pontifex. *Nisi* (Quesnelliiani scilicet) *diligerent magis tenebras, quam lucem, ingorare non deberent, sententias illas, ac doctrinas, quas ipsi cum erroribus per Nos damnatis confundunt, palam & libere in Catholicis Scholis, etiam post editam a Nobis Constitutionem (UNIGENITUS) sub oculis nostris doceri, atque defendi, illasque propterea minime per eam fuisse proscriptas.* Ecce minime proscripta sunt dogmata, quae in Scholis Catholicis palam, & libere etiam post famosam Constitutionem, sub ipsius oculis Pontificis docentur, atque defenduntur. Quae vero inter cetera majori cum fervore olim Romae & tradita sunt, & hodie traduntur dogmata, quam quae sustinent gratiam per se efficacem? itaque illa

Non est
damnata
gratia
per se
efficax
per Con-
stitutionem

UNIGENITUS.

Gratia
illi fauet
Bulla
Pastoralis.

mi-

minime per præfatam Constitutionem condemnata est. *Clemens XI.* non refragatur *Clementi VIII.* sub quo in celeberrimis Congregationibus *de auxiliis* gratia ista non solum non protrita non fuit, sed & gloriosissime triumphavit. Ex alio extremo desinant, *Jansenii*, & *Quesnelli* sectatores, desinant perduelles Ecclesiæ Filii in hac materia *de gratia*, aliisque ad *D. Thoma* castra confugere. Toties, cum se opprimendos viderent, instar *Joab* in præsentis vitæ discrimine apprehendentis cornu *Altaris*. *3. Reg. 2.* sub *Aquinatis* pallio, tamquam sub alis latitare moliti sunt: sed illos semper averfatus fuit omnium victor, & prædebellator errorum. Erumpant e latebris, prodeant in medium occultati sub chlamyde. Scilicet eis larvam Bulla hæc novissima *Pastoralis* detraxit. Quoties in libellis famosissimis, quibus tum *Galliæ* Regnum, tum hoc infelix *Belgium* ferme inundant, candide, & aperte professi sunt, se non posse, salva veritate, ac proinde nolle amplecti Constitutionem *Unigenitus*, quod illi refragaretur *D. Thoma* doctrina toties a Sede Apostolica, Urbe & orbe applaudente, approbata. En Bulla hæc gravissime affirmat, doctrinas illas, quæ in Scholis Catholicis libere, & palam etiam post editam Constitutionem percelebrem, sub oculis Pontificis docentur, atque defenduntur, a *Quesnellianis* confundi cum erroribus a se damnatis. Illorum igitur dogmata non sunt cum *D. Thoma* (cujus utique Schola inter illustriores *Catholicas* numeratur) sententiis communia. Tanti Doctoris auctoritatem non amplius passus est Pontifex confixis prætendi propositionibus. Scivit ille pro sua & sapientia, & prudentia, scivit veros discernere Thomistas a falsis, spuris, fucatis, eumentitis. Nunc, nunc separandum est pretiosum a vili, lux a tenebris, agni a lupis, Thomista Catholici ab errantibus. Si *Quesnelliani* veri sint Thomistæ, cur non suscipiunt Constitutionem, cui Angelici doctrina non solum non refragatur, sed & impense favet? cum igitur ei hodie dum summa cum animi pervicacia subscribere detrectent, cum ei obstrepant, reluctentur, invicte sequitur, istos sub præclaro, & spectabili Thomistarum nomine orbi voluisse illudere universo, diuque suo in sinu fovisse dogmata jam jam apertam in hæresim erumpentia.

Perstrin-
guntur
Quesnell-
iani.

Artifi-
cium
muri

Hæc necessaria, temporumque circumstantiis æ-
comoda digressionem defuncti progrediamur tum ad
artificium, methodumque erigendi *murum* Thomisti-
cum, tum ad *amussim* seu *regulam*, juxta quam ille
constructus est. Differt Theologia a fide, quod fides
simplici adhæsiōe, Theologia per discusum ratioci-
nationis inferendo unum ex alio tendat in res divi-
nas. Differt a fide Theologia, ut conclusio a prin-
cipiis, ut a fundamento murus, rationis glutino, &
calce syllogistica apte, quia ordinate cohærens.
Qui eam memoria magis (ut in Theologia contin-
git *positiva*) quam rationis colatione instructam
volunt, *murum* cogitant, sed vilem maceriam, ubi
semidocti, & scioli sine glutino, & calce quam
præstant syllogismi, & distinctiones, quo assurgunt
altius, eo sunt ruinæ viciniorem, deducta conclusio-
ne, non firmatis principiis, (hinc novitates,) non
consideratis rerum sibi in speciem similium distinctio-
nibus, (hinc confusio *Turris Babylonica*,) neque
ponderatis adversæ argumentis, hinc audacia, hinc
ex omnibus demum resultat præcipitatus, & præci-
pitans error. Increata sapientia, dum hunc orbem
Pro. 8. crearet, *appendebat fundamenta terra, librabat fontes
aquarum*. Librandum est, o cultores sapientiæ, argu-
mentum, antequam vibrandum. Atque hoc Theolo-
gia præstat *Scholastica*, seu methodica artificio arma-
ta syllogistico. Hujus vero *Thomam* esse Principem
tota conclamat universitas. Ille subtilissimas Philoso-
piorum rationes in re Theologica vindicavit Ecclesiæ,
ille, ut olim Angelus fugitivam *Agar* reduxit ad Do-
minam, ita sacræ doctrinæ tanquam Reginæ huma-
nam subjecit sapientiam, ipsumque Aristotelem, ca-
stigatis erroribus, ut sic loquar, transformavit in *Chri-
stianum*, ille spolia *Ægyptiorum*, conceptus Gentilium
aptissime distribuit *captivans omnem intellectum* etiam per
viam intellectus *in obsequium fidei*. Porro quot fructus
ex Theologia Scholastica in Ecclesiam dimanaverint, vel
ex ipsis colligere est hæreticorum *Coryphæis*, qui illam
mille sarcasms, dicteriis, & injuriis proscindunt. Quot
eructatæ ab adversariis in *Thoma* Scholasticam injuriæ,
tot sunt in *Thomam* diffusa encomia. Lutherus: *Thomas*,
inquit, *sine Patribus, sine Scripturis plerumque loquitur*

EST

tur. Quid? an sine Patribus plerumque loquitur, qui
 magnum *Augustinum* in sola Summa citat vicibus
 plusquam 2470. ita ut mens illius per prodigiosam
 metempsychosim in *Thomæ* animam transmigrasse videatur?
 an loquitur sine Scripturis, quarum autoritatibus
 omnes ordinarie (quod & crebro observatum, & seria
 observatione dignum) referti sunt articuli? sed cum
 tales injuriæ sint laudes Angelici, cur hisce refellendis
 immoror? presso pede Lutherum sequamur, sed sine
 refutatione, sic de *D. Thomæ* scribentem ad *Sylvestrum*
nostrum Prieratem. Per omnia fere scripta sua nihil fa-
 cit, quam disputat, & quod grande est, etiam ea, que
 sunt fidei, in questionem vocat. Henricum etiam VIII.
 Angliæ Regem (tunc eheu! Fidei defensorem) ap-
 pellabat *larvatum Thomistam*. Frenuerit tunc hære-
 sis, & modo frendeat, ringuntur & *Jansenistæ*, ac
 invehuntur in *Scholasticam*, atque ideo magis, magis-
 que extollenda est. Sed nihil sane eam æque com-
 mendat, ac illud, quod in Concilio universali *Flo-*
rentino peractum est. Convenerant *Ferrariam* primo,
 deinde *Florentiam* *Eugenius IV.* Pontifex, atque ex
 occidentali Ecclesia Prælati, *Joannes* quoque *Palaolo-*
gus Græcorum Imperator, *Joseph* Patriarcha *Con-*
stantinopolitanus cum Episcopis Græcis quam pluri-
 mis. Romani Pontificis majestatem tuebatur *Julianus*
Cardinalis Cæsarinus. Sed Fidei nostræ rationem red-
 diturus, & Spiritus sancti ex Patre, Filioque proces-
 sionem, quod erat princeps controversiæ caput, Græ-
 cis probaturus F. Noster *Joannes de Monte Nigro*, Pro-
 vincie *Lombardiæ* moderator, selectus est. Hujus so-
 lius argumentis (lustrate, & perpendite acta Conci-
 lii) ita convicti fuere Græci, ut Græca tot per sæ-
 cula jam avulsa Latinæ fuerit unita Ecclesiæ. Quam-
 quam vero ad vomitum plurimi redierint, tamen se-
 se methodo *Scholastica* *Joannis* victos fuisse admira-
 bundi Græcorum Primates publice prædicarunt, ita
 ut *Josephus* Episcopus *Methonensis* & ipse *Græcus*
Marco Archiepiscopo *Ephesino* præfractæ pertinaciæ
 viro, qui, aliis Ecclesiæ dogmata amplectentibus, ve-
 ritati unus fuerat obluçtatus, & cui tandem deerat,
 quod vel in speciem reponeret, publice exprobraret. *Con-*
tra validos Fratris Joannis Syllogismos dicere non valebas,

Amusis Convertito me modo ad Regulam seu amussim, ad
seu regu- quam structus est murus Thomisticus. Sane viva Regula,
la; ad ad quam sua debet sensa Theologus dirigere, & qua, si
quam quid peccatum est, emendari oportet, semper fuit,
murus est, & erit Sedes Romano-Apostolica. Hoc & Scriptu-
Thomi- ra declarat famosissimis verbis Lucae. 22. tu (Petre)
sticus con- aliquando conversus confirma fratres tuos; hoc Conci-
structus lia, hoc Patres infinitis in locis expresserunt. Pontificiis
est. semper pectoribus alte manebunt impressa verbatum
 Bernardi ad Innocentium: *dignum arbitror ibi potissimum*
S. Bern. *resarciri damna fidei, ubi NON POSSIT FIDES SENTIRE*
epist. *DEFECTUM:* tum Augustini ad Bonifacium cap. 1. *Hæc,*
109. *qua duabus epistolis Pelagianorum ista disputatione respon-*
deo, ad tuam potissimum dirigere Sanctitatem non tam di-
scenda, quam EXAMINANDA, & ubi forsitan aliquid
displicuerit, EMENDANDA constitui. Plurimi a nobis
 fit D. Thomas, plurimi fit illius, & Doctorum Aquila S.
 Augustinus: sed ad Cathedram Petri, ad Petram Fidei in
 rebus Fidei si quid oritur, sine distinctione, sine fluctua-
 tione, sine mora nos referimus, ipso id nos diserte do-
 cente Angelico. *Ipsa, inquit, doctrina Catholicorum Do-*
2. 2. q. *ctorum ab Ecclesia auctoritatem habet. Unde magis standum*
10. a. 12. *est auctoritati Ecclesie, quam auctoritati vel Augustini vel*
Hieronimi, vel cujuscumque Doctoris: addamus nos &
 Thomæ: ne videlicet etiam in nos torqueatur argumen-
 tum a Christo olim tortum in Phariseos. *Stulti, & cæci:*
Matth. *quid enim magis est, aurum, an Templum, quod sanctificat*
23. *aurum? quid majoris debet esse ponderis, Authoritasne*
Augustini vel Thomæ, an vero Ecclesie, ex cujus approba-
tionem, seu irrefragabili sententia totam nacti sunt (qua
gaudent in Ecclesia) auctoritatem Augustinus & Thomæ?
 Doctrinæ igitur Aquinatis adhaeremus, sed cum subordina-
 tione ad Sedem Apostolicam. Nostrum semper esse duxi-
 mus, ut ab ea disceremus, quid credere, quid tenere,
 quid docere deberemus, nollemus vel Thomæ, vel cujus-
 cumque Doctoris sententiam adversus Petri auctoritatem
 defendere. Ad hanc regulam murum suum Theologicum
 erexit Angelicus, ab ea nunquam volumus S. Docto-
 30. *inter* ris desciscere discipuli. Hæc si regula, hæc si Aquina-
Alexan- tis dogmata observata fuissent, profecto nec e te-
drinas. nebris erupisset ista essertio: ubi quis invenerit do-
 31. *Utrinam in Augustino clare fundatam, illam absolute*
 potest

potest tenere & docere non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam; Nec cum tanto fidelium luctu, pusillorum scandalo, vicinorum hæreticorum acclamatione (que huc usque in diariis, incendium nutriente *Quesnello*, tumet) nonnulli Antistites in florentissimo Galliarum regno appellationem a supremo Pontifice ad Concilium evibrassent funestissimo (quod Deus avertat) schismati proludentes. Talem sane de Appellatione, de autoritate Concilii supra Pontificem sententiam non tradidit D. Thomas Universitatis Parisiensis Doctor, illiusque *Speculum*, teste Stephano Regiarum urbis Episcopo, *lucidissimum*, non tradidit, inquam, S. Doctor Academia Parisiensis, in cuius sinu concepta, conspectu parata, & promulgata fuit temeraria Appellatio, cuiusque suffragiis fovetur, ac roboratur. Sic igitur Angelicus 2. 2. q. 1. a. 10. in corp. ad solam.. *authoritatem summi Pontificis pertinet FINALITER* (ecce finaliter, postquam omnia etiam in Conciliis resoluta sunt) *DETERMINARE EA, QUÆ SUNT FIDEI, UT AB OMNIBUS INCONCUSSA FIDE TENEANTUR.* ad Pontificem enim omnes majores & difficiliore Ecclesie quæstiones referuntur: non ait, ad Concilium quæstiones illæ ponderosiores referuntur, ut contendunt Appellantes, sed ad Pontificem, seu ad *Autoritatem summi Pontificis*. Verba hæc utique clara sunt, & perspicua: pergit interim, suamque magis firmat, & fulcit sententiam. *Hujus ratio est, inquit, quia una fides debet esse totius Ecclesie secundum illud: 1. ad Corinth. 1. id ipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata: quod servari non potest, nisi quæstio fidei exorta determinetur per eum, qui toti Ecclesie præest, ut sic ejus sententia a tota Ecclesia firmiter teneatur.* Si quæstio fidei exorta determinanda sit per eum, qui toti Ecclesie præest; si ejus sententia a tota Ecclesia firmiter tenenda sit, poteritne de Pontifice provocari ad Concilium? dum enim appellatur ad Concilium, non firma, sed fluctuans, anceps, dubia, imo falsa est sententia Pontificis. Lustretur etiam Angelicus in supplemento q. 25. art. 1. *Ecclesia universalis non potest errare, quia ille, qui in omnibus exauditus est pro sua reverentia, dixit Petro (super cujus confessione Ecclesia fundata est) Luca 22. Ego rogavi pro te, UT NON DEFICIAT FIDES TUA.* Ecce ideo nequit errare Ecclesia, quia pro Petro oravit Christus, ne deficeret fides ejus. Ideo igitur non deficiet fides

Appel-
lantesexpu-
gnantura D.
Thoma.2. 2. q.
1. a. 10.
in corp.In sup-
plem. q.
25. a. 1.

Ec.

Ecclesiæ, quia *non deficiet fides Petri*; ideo proinde Ecclesia est infallibilis; ideo Concilium Ecclesiam representans est infallibile, quia Petrus, quia Romanus Pontifex successor Petri Concilio Præsidentis est infallibilis. Frustra igitur provocatur de Pontifice ad Concilium, quod omnem suam vim, & robur a solo Pontifice depromit. Sed cum S. Doctor pro admirabili Numinis providentia omnium fuerit secutorum vel *in terminis* peremptor, & præsuccocator errorum, en verba ejus *de Potentia* q. 4. ad 13. per illa necesse est obstruantur ora *Appellantium*. *Authortate solius Romani Pontificis Synodus congregari potest, ab eo Synodus confirmatur, & AD IPSUM A SYNODO APPELLATUR*: non ait, de Pontifice ad Synodum, sed de Synodo ad Pontificem appellatur. Quousque modo Doctores Sorbonici *Appellatione* se immergent? quousque *Clementis* abutentur patientia, illamque irritabunt, & laceffent? quousque doctis fucum facient per larvatam *D. Thomæ* sequelam? toties professi sunt, velle se sequi *Aquinatem* præclarissimum Facultatis suæ ornamentum, cur hac in re ab ejus doctrina, vestigiisque degenerant? Vester, o Sorbonici, non est *Angelicus*. Dolet (si dolore sancti possint affici) se vestris olim Scholis præfuisse. Tanti estis indigni discipulatu Magistri. Aut nomen Thomistarum deponite, aut *Thomæ* dogmata collato pede sectemini.

De potentia
q. 4. ad
13.

Apelstro-
phe ad
Doctores
Sorboni-
cos.

Muri
longitu-
do.

Latitudo.
Clemens
VII.

Erectus igitur *murus* est. Muri hujus *longitudo* expendi potest per doctrinæ Thomisticæ sequelam in celeberrima totius, qua late patet, Europæ Athenæa, in plures Religiosos Ordines, in ipsam Americam, extremasque Orbis terræ plagas diffusam, per *Summam* auream a Græcis *Demetrio Cydonio*, & *Gregorio Scholario* donatam *lingua Græca*, a nostro *Josepho Maria Ciantes* Episcopo *Marsicensi* *lingua Hebraica*, expendi potest per *Summam contra Gentiles* in idioma translata *Arabicum*, ut *Mahometanorum*, qui tunc temporis *Cordubæ* in Hispania nefandorum dogmatum Seminaria erexerant, retunderetur impietas.

Lustretur *muri* latitudo per ingentem copiam librorum, quos S. Doctor brevissimo tempore (nondum annos 50. emensus) in omni fere disciplinarum genere sine ullo

ille prorsus errore conscripsit. Colligatur sublimitas ex summo acumine ingenii, quo ad suprema, ac abscondita a seculis mysteria evolavit, & quo instar Aquilæ fixis, atque irretortis oculis in solem intentæ, Deum ipsum solem justitiæ, quantum homini licet, in hac mortali vita intuitus est. Metiatur, qui potest, muri profunditatem ex intricatissimis quæstionibus, quarum ille sinus, recessus, viscera scrutatus est, & penetravit.

Ingentia sunt hæc, sed quis laudibus æquet *muri Thomistici firmitatem* nonnulla sibi vendicantem, quæ in aliis Scriptoribus non reperias? quis non suspiciat quatuor argumenta inter se implacabile bellum gerentia *copiam videlicet, brevitatem, facultatem, securitatem* indissolubili pacis fœdere in Thomæ scriptis feliciter conjuncta? ac primum tanta eis inest rerum omnium *copiosa ubertas*, ut ubi aliorum unus in Philosophia, alter in Theologia, unus in Scripturis, alter in *Theoria*, alter in praxi eminent, hic unus instar Beseleel, quem Dominus impleverat Spiritu Dei, sapientia, & intelligentia in omni opere, in omnibus plane excellat nullum scientiæ genus tabernaculo Domini erigendo necessarium relinquens intactum. *Brevitas* deinde, cujus angustiis amplitudo copię contineri nequit, ea est, ut quæ sublimiora, ac solidiora ab aliis Authoribus fuerunt immensis voluminibus tradita, hic illa intra Epitomen, seu *summam* Theologicæ compendium locupletissima brevitate concluderit. Enim vero quid est aliud S. Doctor, nisi totus *Augustinus, Ambrosius, Hieronymus, Gregorius*, cæterique? quid aliud, quam unus in omnibus, illi omnes in uno? porro brevitati, quæ obscuritatis solet esse comes individua, ita *facilitatem* inseruit, ut mirabili quæstionum, articulorumque dispositione, sententiarum perspicuitate, materiarum connexionem, & verborum splendida claritate omnibus palmam præripuerit. Denique, dum in nonnullis celebrium Authorum scriptis caute, ac suspenso gradu Lectori progrediendum est, ne in sententias parum tutas imprudentet impingat, huic uni divino Viro tanta assertionum dono superum *securitas* obtigit, ut in eis inoffenso liceat pede citra ullam erroris suspicionem *secure*, velut in regia, & *communi via* sanctorum incesse trita Theologo exspatiari. Profecto

Subli-
mitas.Profun-
ditas.Muri
firmitas.Exod.
31.

fecto quam provide egisset Jansenius ob Augustinum præpostere intellectum, in tot dissidiorum, & turbarum feracem prolapsus pentadem, quot mala propulsasset ab Ecclesia, si Augustinum cum *Thoma*, si Ecclesiæ solem cum altero sole non ita mentis aciem perstringente, si vastum cum *contracto* contulisset Augustino! an etiam, si culta fuissent *Thoma* dogmata, propositiones 79. *Baius* fabricasset? an *laxitas* & *rigor* tot elapso sæculo, conflasset procellas? an *Molinos* Quietistarum auctor spurcissima Gnosticorum ex inferni faucibus revocasset monstra? an modo *Protestantes Lovanienses* (o tempora! o mores! ubinam Gentium fumus, renovari certe videntur tempora *Protestantium* Germaniæ) an, inquam, *Protestantes Lovanienses* in causa *Quesnelli* supremo Pontifici, suo Archipræsuli, torrenti Universitatis, totique Europæ, demptis paucioribus Gallis, oblucentur? priscis supersedeo Hæresibus. Volvat, evolvat *Thomam*, & Trinitatem non negabit *Sabellius*, Consubstantialitatem Filii agnoscat *Arius*, divinitatem Spiritus sancti *Macedonius*: non oppugnabit *Pelagius* Dei gratiam, *Manichæus* liberum arbitrium, *Jovinianus* Deiparam. Recentiores, ut *Lutherus*, *Calvinus*, *Menno*, cæterique erroneorum duces & numerum Sacramentorum recipient, & Missam esse, & purgatricem flammam, & Divos mœcenates, & Fidem sine operibus nihil prodesse, & sexcenta hujusmodi, velint, nolint, fatebuntur.

Protestantes Lovanienses perstringuntur.

Elogium Summa D. Thomæ. 3. Reg. 4.

Sed quo me inter cætera rapit opera, prodigiosum scientiæ armamentarium *Summa Theologica AQUINATIS*? quondam *Salomon* disputavit a *Cadro*, quæ est in *Libano*, usque ad *hyssopum*, quæ egreditur de *pariete*. Verum ecce plus quam *Salomon* Angelicus. Ab altissimis enim fidei nostræ principiis, a *prædestinatione*, *reprobatione*, a *Deo uno & trino*, ab altissimis, inquam, principiis instar *Cedri Libani* elevatis (quæ tractantur in *prima parte*) usque ad moralium quæstionum explanationem, quæ instar *hyssopi* de humanæ conversationis *pariete* egrediuntur, in duabus reliquis *Summa* partibus descendit, ita ut omnia divina, altissima, humana, infima aurea plane epitome complectatur. Hinc Ecclesia illam semper coluit, ut potentissimum propugnaculum, ex quo mille *clypei* penderent, ad omnes arcendas controversias circa fidem, & mores orituras.

Quid

Quid miramur modo, quod ad ejus *Summam*, quæ a sinistris sacrorum Codicum in altari reposita erat, ut ad *lydium lapidem*, si quid ambiguitatis, si quid controversiæ in fide fuisset exortum, communibus votis referendum esse Tridentini Patres existimarint? Quid miramur, quod piaculum esse duxerint, a *Thoma sententia* (id asserente *Hieronimo Vielmino* Episcopo *Æmicensi*) vel ad latum unguem recedere, aut ab ea provocare? id sane est re ipsa comprobatum, tantumque ponderis *S. Doctoris* sententiæ attributum est, ut dubio de ipsa exorto, suspensa sit ad tempus, & in sessionem alteram prorogata, quæ sessione 21. parabatur definitio de ordinatis in Sacerdotes Apostolis per hæc Christi Domini verba, *hoc facite in meam commemorationem*, donec re plenius discussa constitit nihil in præfata assertione adversus *D. Thomam* sententiam definire. An illud alteri unquam Doctore contigit? merito proinde *Aquinas* a pluribus cum *Phœnice* comparatur. *Phœnix* in orbe toto singularis est inter volucres, *Thomas* singularis inter Doctores, ita ut eam obtineat in doctrina tum auctoritatem, tum præstantiam, quæ nulli alteri eorum competit. *Phœnix* morti vicinus ex selectis, ut ferunt, & pretiosissimis quibusque lignis rogam sibi construit, solis ardoribus expositum, quem a radiis solaribus, juvante alarum quasi, accensum ut sepulchrum potius, quam ut nidum vivus ingreditur; atque in eo mortuus & combustus, paulo post adolescentior emergit & robustior: *Thomas* in vitæ termino *Summam* Theologicam, non ut sepulchrum, in quo mortuus conderetur, sed ut æternum potius monumentum, in quo immortalis per omne tempus viveret, ex illustribus sacrarum paginarum testimoniis, ex selectissimis Conciliorum Canonibus, ex Summorum Pontificum decretis, ex aureis Sanctorum Patrum sententiis, ex invictis ab ingenio depromptis rationibus in Solis æterni radiis, ac ardoribus confecit. In illa *Summa* jam a tot elapsis post mortem vivit sæculis, non effœtis viribus, sed solidis, imo post illam vigorosior apparens & vegetior. In vita enim pauciores nati fuerunt errores, proindeque pauciores debellati; post obitum exorti sunt plurimi, quos tamen ille nervos omnes & corporeum,

Orator
Conciliæ
Tridentini.

Compara-
tatur *D.*
Thomas
cum
Phœnice.

ut

ut sic loquar, adolescentiæ vigorem possidens sua potissimum *Summa* in Conciliis deinceps celebratis Lugdunensi, Florentino, & Tridentino profligavit. Si novi parturiantur errores (non jam Africa, sed Europa, proh! dolor! monstrorum est genitrix) arma sibi *Thomas* divinis illis in scriptis reservat expedita, quibus isti perimantur. Quis meis hic repræsentatur oculis? En Rabbi *Salomon Levi* est. Nonne hic ex lecta *prima secunda D. Thomæ*, & singulariter quæstione 102. contrito Judaismo, fidem induit Christianam, mutatusque est in eximium illum *Paulum a sancta Maria* ex Antistite Carthaginis novæ Archiepiscopum *Burgensem*? quid? ad tractationem materiæ tam sterilis, ac est quæstio illa 102. & quam paucissimi delibant Theologi, ad illos aridos articulos, ubi *de melle*, & *fermento*, *de capra*, & *turtore*, & *de cinere vitulæ rufæ* agitur, hæere, quati, moveri, pervicaciam convinci, & emolliri Judaicam! Hic sane elucet Dei providentia, quæ in minimis etiam, uti corporum nostrorum, ita & in doctrinæ *Thomistica* articulis admiranda est. Si in arido hoc factum est, in viridi quid fiet? si sterilis articulus Judæum peperit Ecclesiæ, quot, quantosque fructus & foecundiores protulere articuli, & indies proferunt? Infinitus sim, si omnia pandam elogia in *D. Thomæ Summam* congesta. *S. Philippus Nerius*, qui semper illam flexisolvebat genibus, in aliis *Sanctorum* libris reperio, agebat, *Spiritum Dei*, sed in *Summa S. Thomæ* venam *Spiritus Dei*. Ipsemet *Jansenius* de *Summa* sic discurret libro 2. proœmiali c. 22. *Quemadmodum novum Testamentum nihil est aliud, nisi vetus revelatum; Augustini doctrina de gratia Dei, nihil nisi Fidei principia in suas deducta conclusiones, ita S. Thomæ Summa pro magna parte nihil est aliud nisi Augustinus contractus, certaque proportionem naturalibus principis illigatus. Utinam Augustinum illum scrutatus fuisset contractum! non ita circa fusum errasset Augusti-*

Elogium
Philippi
Neris de
Summa
D. Tho-
mæ.

illam &
laudat
Janse-
nius.

Singula-
re de illa
encomiū
Jacobi
Viter-
biensis.

num. Sed an ad *Summam Angelici* celebriorum Authorum laudes coarctantur? audiatur de tota *D. Thomæ* doctrina singulare promens encomium *Jacobus Viterbiensis* Ordinis Eremitarum *S. Augustini* primo Beneventanus, deinde Archipræsul Neapolitanus. Credebat ille in fide,

& Spi.

& Spiritu sancto, quod Salvator noster Doctorem veri-
 tatis pro illuminatione Orbis, & universalis Ecclesia
 misisset Paulum Apostolum, & postea Augustinum, & no-
 vissimo tempore Thomam Aquinatem. In cuius scriptis
 communis veritas invenitur, communis ordo, & doctri-
 na cito perveniendi ad perfectam intelligentiam. Tene-
 bat autem, & credebatur, quod ea, quae scripsit S. Tho-
 mas essent potius ex cogitatione spirituali per illumina-
 tionem Spiritus Sancti, quam per humanum ingenium
 acquisita. Hinc nec Metropolitanæ Ecclesiæ voluit
 adire possessionem, nisi prius ad cubiculum, quod
 Sanctus incoluerat, sese conferens, flexo poplite nu-
 per defuncti fuisset veneratus memoriam, hæc obor-
 tis fatus lacrymis. *Veni adorare in loco, ubi steterunt
 pedes ejus.*

Sed vela Orationis contrahenda sunt. Quid super-
 est, nisi ut vos ad tanti Viri doctrinam amplecten-
 dam adhorter? non aliud profecto vobis argumen-
 tum proponendum est, quam quod olim Augusti-
 nus adversus *Epistolam fundamenti Manichæorum pro
 Fide Catholica retinenda capite 4.* efformavit, servata
 semper rerum, ac personarum proportione. Tenet
 me, inquit, in ejus gremio consensus populorum, atque
 gentium, tenet auctoritas miraculis inchoata, spe nu-
 trita, charitate aucta, vetustate firmata, tenet ab ipsa
 Sede Petri Apostoli, cui pascendas oves suas post resur-
 rectionem Dominus commendavit, usque ad presentem
 Episcopatum successio Sacerdotum, tenet me postremo ip-
 sum Catholicæ nomen. Sic Augustinus conveniebat
 Manichæos, sic & Sectarii nostri solent premi, &
 opprimi. Ego (his omissis) sensum Augustini nunc
 dirigo ad Catholicos, omnibus adductæ comparatio-
 ni detractis aculeis. Quænam igitur sunt, quæ me,
 aliis non admissis Authoribus, in Scholæ Thomistica
 gremio iustissime teneant? tenet me consensus popu-
 lorum, atque gentium doctarum applausus scilicet
 & tot Religiosorum Ordinum ejus doctrinam profiten-
 tium, & Universitatum præclarissimarum (illæ us-
 que ad *Garamantas & Indos* extensæ sunt) eadem
 dogmata pro aris & focis propugnantium: tenent me
 Concilia œcumenica, quibus toties Thomas tutissimis,
 ac inconcussis, omniumque errorum convulsivis asser-

Epilo-

giss.

tioni-

tionibus præfedit, tenet me divina ejus *Summa* infinities recusa, & omnium (quotquot ubique terrarum degunt) Theologorum manibus trita: tenet me *authoritas* miraculis, Angelicæ nimirum continentiaæ dono inchoata, iisdem, crebris scilicet in cælum raptibus nutrita, post mortem in immensum aucta, continua 4. sæculorum vetustate firmata, per Hæresiarum injurias in doctrinam *Thomæ* evibratas magis, magisque roborata: tenent me a *Sede Petri* a *Joanne XXII.*, qui ipsum Sanctorum cœtui adscripsit, usque ad præsentem Pontificem *Clementem XI.* (quem Deus Optimus Maximus hisce angustissimis temporibus Ecclesiæ suæ diu sospitem, & incolumem conservet) certatim, & ad æmulationem usque in *Aquinatem* profusa encomia: tenet me denique in *Thomistica* doctrinæ gremio illustre *Thomistarum* nomen, quod licet duo extrema *laxitas*, & *rigor*, dum premuntur, sibi adoptare velint, atque ita se Vaticanis subducere fulminibus, solis tamen *Professoribus Thomistis* indivulse adhæret. Soli Thomistæ secuti veritatem, quæ est *in medio*, Romana tot inter tonitrua, & fulmina in varias propositiones delapsa steterunt impavidi, & securi. Doctrina *Thomistica* & laurus est tuta a fulmine, & *murus* omnium adversantium insultus elidens. Itaque super *murum* *adificemus Thomisticum*.

Thomista tuta a fulmine Vaticano.

D I X I.

A P.

A P P E N D I X
A D
O R A T I O N E M,

seu refutatio calumniæ de sequela *Quesnellismi*
per Protestantes Lovanienses Ordini
Prædicatorum impactæ.

EX Dictis abunde colligitur, Dominicanos non solum non refragari, sed & impense (ut par est) favere Constitutioni *Unigenitus*. Illud antea quoque perspectum erat tum ex variis Nostratum Thesibus pro celebri Constitutione dimicantibus, tum ex libro (cui titulus *Veritas in medio*) quo singulæ *Quesnelli* Propositiones per singulas *D. Thomæ* oppositas authoritates profligantur. Accedebat & responsio brevis ad *Quesnel* eandem tractans materiam præfato libro in secunda illius editione annexa, & variarum facies circumstantiarum, quibus Ordo noster suum erga Constitutionem studium luculentissime declarabat. Quis igitur non indigne ferat, in famosa *Protestantium Lovaniensium* STATERA recenseri Dominicanos Constitutioni reluctantes? quis non cohorescat ad eandem calumniam jam jam novissime Ordini nostro impactam in Opusculo *tenebrarum* pagina 26. sub initium? tenebricosus Author cum suo, tum impressoris (ut erroneus familiare est) suppresso nomine, hunc furtivo partui præfigit titulum. *Questiones de Constitutione Unigenitus*. Notorium est. inquit, citata pag. . . . Dominicanos a Constitutione *Unigenitus* appellasse. Scilicet duo potissimum sunt, quæ hisce extremis pene temporibus moliuntur *Quesnelliani*. Ruinæ proximi domum labescentem *Aquinatis* authoritate, tamquam Atlanticis humeris sustentare nituntur; atque ideo Dominicanos licet invitos, renitentes suis adversus Constitutionem inferunt libellis, ut sub insigni, & spectabili *Thomistarum* nomine tuti esse queant, & stragem a se avertere. Sed

Van-Ranst. de Indulgo

*L

non-

nonne & Lutherus a Leone X. ictus inclamat *Augustinum?* sane, quemadmodum *Augustinus* non suffragabatur *Luthero*, ita nec *Thomas* adstipulatur *Quesnello*. Illum cum suis plane averfatur omnium profligator errorum. *D. Thoma* doctrinam sectantibus nihil nobis commercii cum *Protestantibus Lovaniensibus*, cum *Appellantibus*, *Jansenistis*, *Quesnellianis*, *Novatoribus*. AN ORDO VERITATIS, pro qua toties tanto cum applausu certarunt Majores nostri, an, inquam, ORDO VERITATIS (tale nobis elogium vel reluctantes tribuerunt inimici) jam tandem descisceret a veritate?

Alterum *Novatorum* refugium sunt *Diaria*, seu *Gasulæ*, ut barbare loquar, *Batavicæ*, præsertim *Amstelodamenses*. Quo tandem angustiarum redacti sunt! dum solida defunt fundamenta, ad splendida, quibus illæ in negotio *Constitutionis* turgent, mendacia confugiunt. Nova illic promiscue nunc istius Capituli, nunc illius Universitatis reperitur *Appellatio* materiam apparenter suppeditante *Quesnello* ibi residente. E pluribus unum delibemus mendacium. Nonne illæ a paucis mensibus in articulo *Bruxellensi* asseruerant, totam *Facultatem Theologicam Lovaniensem* a *Constitutione Unigenitus* appellasse ad *Concilium*, quæ tamen illam solemniter amplexa est, eique firmissime adhæret? si istæ sub oculis nostris mendacia profundant, an minor erit mendaciorum circa *Urbes & medias*, & *extremas Galliæ* certe remotiores a nobis *Lovanio* colluvies? scilicet illæ, illæ sunt, quæ referebant, ab integro *S. Jacobi Dominicanorum Parisiensium* (qui centum ordinarie, & ultra sunt) *Coenobio* eructam fuisse *Appellationem* ad *Concilium* 14. *Januarii* 1717. Profecto veritate explorata, compertum est, non nisi sex, aut septem fuisse istorum in præfato *Conventu* degentium, qui *Patri Provinciali*, *Coenobii Moderatori*, aliisque *Patribus* saniora suadentibus reluctati *Appellationem* istam evibrarunt. Talibus innixi *Gasulis* tum *Protestantes Lovanienses* in famosa statera, tum *Author* præcitati *Opusculi Tenebrarum* asserunt, *Dominicanos* (non tantum *S. Jacobi*) sed (indefinite) *Dominicanos* & refragatos fuisse *Constitutioni*, & appel-

appellasse ad Concilium. Demus totum illud appellasse Coenobium, (quod tamen a vero alienum est) an valet sequela; ergo *Dominicani* (indefinite) ut sonat propositio, appellarunt? an unius etiam integri Coenobii culpa in universum Ordinem refundenda est?

Sed ut omnis retundatur cavillatio, en gravissimam Reverendissimi nostri Epistolam Encyclicam, qua sex, vel septem istos a vestigiis Majorum (qui nunquam ab avita in Sedem Apostolicam declinarunt observantia) degeneres acerrime perstringit. Expendatur illa Caput Ordinis personam totius Ordinis sustinens hanc paucorum culpam a suo Ordine solenni ista Epistola plane amolitur.

NOS FR. ANTONINUS CLOCHE

SACRÆ THEOLOGIÆ PROFESSOR

Totius Ordinis Predicatorum humilis Magister Generalis & Servus.

IN publicis Nunciis Amstelodamensibus Epistolam Dominicanorum Parisiensium Coenobii S. Jacobi nomine die 14. Januarii proxime præteriti scriptam legentes, ingens, & attonitus nos primum stupor corripuit: moxque ausum a reverentia in Apostolicam Sedem tam absolum considerantes pene cohorruimus. Numquam enim nostram venisset in mentem, ullos ex Dominicanis, quos perpetuum, & hætenus inviolatum erga Summum Pontificem nostri Ordinis obsequium commendat, ab eo discessuros. Sed magna nostri animi perturbatione, quod nunquam eventurum putabamus, accidisse cognovimus. Nostrum ideo esse duximus, tantum nefas non dissimulare silentio, nec pati, ut paucorum male sanum

consilium cæterorum ex nostris, qui Sedi Apostolicæ obedientiam, quam sincerus quisque Catholicus ei debet, constanter profitentur, inculpata innocentiam in criminis societatem trahere videatur. Quapropter eam epistolam Fratrum Parisiensium nomen præferentem, ac tali nomine præfixo Typis Batavici evulgatam, indignam, quæ nostrorum cuiquam adscribatur, Declaramus: illamque jure merito improbantes, ut in hanc omnino haud ferendam culpam ab Ordine nostro amoliamur, quatenus ex tanto ausu nos moeror perculerit, & quam justa indignatio cæteros ex nostris teneat, notum esse volumus. Nemo siquidem ex nostris, qui se Dominicanum esse non oblitus fuerit, improbare ultro non potest, quæ Parisiensium pauci sui non memores Officii, fecerunt, cum e probis, & cordatis nemo in ea Epistola venerationem, quam noster Ordo nunquam non in Apostolicam Sedem professus est, agnoscat: nec observantiam, qua Summum Pontificem, Ecclesiæ visibilis Caput, semper coluit: nec eam doctrinam, qua nos Divus Thomas instruxit, quamque in nostris passim Scholis ex illo tradimus: nec verba Dominicanorum spiritum decentia comperiat.

Hoc ex nostris cuiquam potuisse crimen impingi, cogitare nunquam potuissemus, nisi hoc inuente mense certiores facti, sex aut septem nostrorum in Parisiensi Cœnobio degentium Patri Provinciali, Cœnobii Moderatori, aliisque Patribus meliora, & religiosiora suadentibus reluctatos, Consilium a Dominicana in Summum Pontificem veneratione tam alienum spiritu vertiginis, & erroris abreptos iniisse, exploratum jam satis haberemus. Huic quidem malo tempestive sperabamus occurrere, & eorum, qui sese tali contumaciæ immiscere meditarentur, effrænem ab illorum officio defectionem compescere: eaque de causa ad Cœnobii Parisiensis Priorem statim die 9. Februarii serio scripsimus, ut Fratres commoneret, ne quis ex eis ab obsequio Sedi Apostolicæ debito ullo unquam pacto descisceret, nec quidquam, quod Ordinem nostrum dedeceret, hac in re faceret: utque omnes sibi proponerent,
nostrum

nostrum Ordinem, cui proprium semper fuit Ecclesie jura, Summique Pontificis auctoritatem tueri, nunquam hactenus eam subiisse notam, qua violatae obedientiae crimine insimuletur. Nec profecto ii pauci, qui sana consilia non audientes, ea, quam caeteri quique religiosiores detestantur, labe se macularent, facile in tantum probrum incurrissent, si quae ipsis non ignota e nostris Auctor in epistola Dedicatoria ad Summum Pontificem CLEMENTEM XI. suis Commentariis in Evangelia praefixa, veritati obtemperans, non ita dudum scripsit, ob oculos habuissent, quae plane ipsos latere non possunt. Verba, quae hac de re scribit, Catholicorum cujusque animo infigenda perpendant. De Summo Pontifice loquens: *Hic, inquit ille, non modo ovium Christi, sed & Pastorum omnium unus est Pastor, vocatus non in partem sollicitudinis, ut caeteri, sed in plenitudinem potestatis. Hunc ut omnium Christianorum Patrem, ac Doctorem revereri, audire, ejusque auctoritati de Scripturis Sanctis deprompta, ejus CONSTITUTIONIBUS, ac Decretis spiritualem Ecclesiae statum, & animarum salutem spectantibus parere necesse est omnes, QUI SALVI PER CHRISTUM ESSE VELINT.*

Hac sentire omnes debent, qui se Divi Domini Filios, ac Divi Thomae discipulos revera profitentur, cum nemo se Dominicanum sincerum probare possit, qui Ecclesiae Romanae obsequio indivulso non jungatur, perfectaque obedientia Summum Pontificem non veneretur.

Quae cum ita sint, Epistolam a paucis sui Religiosi Officii oblitis, nulla Ordinis auctoritate fultis, nobis omnino insciis, conscriptam, A NOBIS, ET AB OMNIBUS RELIGIOSIS MELIORA SENTIENTIBUS IMPROBATAM EJURAMUS, AC TANQUAM INDIGNAM, QUAE AB ULLO DOMINICANORUM SCRIPTA SIT, NON SINE JUSTA INDIGNATIONE AGNOSCIMUS. Quamobrem iis omnibus ex nostris, quicumque ii sunt, qui vel Epistolam conscripserunt, vel eidem suum nomen subscriptione apposuerunt, vel eam alia quavis ratione probaverunt, in virtute Spiritus Sancti, & sanctae obedientiae, & sub formali praeepto mandamus, ut eam epistolam omnino abdicent, ejurent, ac de-

testen-

restentur : religioſeque ad ſe redeuntēs crimen, quo ſanctiores ex noſtris Legibus violaverunt, atque ab obedientia Summo Pontifici debita defecerunt, ſincera pœnitentia expient: malum exemplum, quod præbuerunt, ſerio corrigant: ac maculam, qua ſe fedarunt, agnita, dolenterque deſleta, emendataque culpa eluant. Secus facientibus, nulla cujuſquam ratione habita, iis pœnis, quas in huiusmodi criminum reos noſtræ Leges conſtituunt, inſontes nos animadverſuros denunciāmus. Datum Romæ die 26. Februarii 1717.

FR. ANTONIUS CLOCHE.

Magiſter Ordinis.

Talem Epistolam reverenter & ſuſcepimus, & ſuſcepimus. Conſtitutionem *Unigenitus* toto pectore amplectimur, veneramur, tuemur, ab ea nullis unquam perduellium machinis divellemur. Semper nobis alte manebunt infixā verba, quæ *Angelicus* 2. 2. q. 1. art. 10. ut probet authoritatem Pontificis ſupra Concilium, depromit ex famoſo illo Lucæ 22. *Ego rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando converſus confirma fratres tuos.* Sane non dixit, *confirmare* a fratribus tuis, illis ſubdere, dum in unum erunt in Concilio congregati œcumenico, & inferior eſto. Sed *Confirma fratres tuos*, eos tibi ſubde, dum ſeorſim, dum *ſimul* ſunt, nec enim fratres illi vel oves, vel ſubditi eſſe deſinunt, quantumvis *ſimul* in Concilio congregati, illis ſemper eſto, & *ubique ſuperior*. Non grex licet numeroſus, & lectiſſimus Paſtori, ſed Paſtor debet Gregi legem præſcribere, nec proinde liberum eſt ovibus ab illius decretis reſilire, adeoque fruſtra a Pontifice ad Concilium, fruſtra a Paſtore ad Oves provocatur. Hæc Dominicanorum premant *Proteſtantes Lovanienses* veſtigia. An renuntent? ſaltem *Bajum* imitentur celebrem illum *Doctorem Lovaniensem*, cujuſ magna ex parte dogmata, (quibus ille met dixit *anathema*) non animi ſubmiſſionem ſectatus eſt *Queſnellus*. Qua non ſi modo viveret verborum acrimonia inveheretur in Novatores iſtos, qui ſuam, quam damnavit, doctrinam reddunt, & deciſionibus Apoſtolicis tanta animi pervicacia obluſtantur! An & *Jansenius*, qui ſua ſcripta
ſedis

sedis Romanæ judicio morti proximus submisit, si ad vitam revocaretur, foret Jansenista, Protestans, Appellans, Quesnellista? minime Gentium. Certe magnum uterque æmulatur Augustinum, qui Pelagianos a *Zozimi* Epistola, qua confixi erant, ad *Concilium* appellantes, ut turbulentos, pestiferos, pacisque Ecclesiasticæ perturbatores acerrime infectatus est. An minus hodie perstringendi sunt, qui a *Constitutione Clementis XI.* quam qui a *Zozimi* sententia appellarunt ad *Concilium* & *Utrobique Romæ rescripta venerunt, causa finita est.* Utinam finiatur error, utinam Hydra Janseniana tot horrida capitibus toties excisis, toties renatis tandem aliquando conteratur numquam amplius repululatura.

F I N I S.

F A C U L T A S

Eximii Patris Magistri Provincialis.

NOS *F. Hieronymus t' Seraerts* strictæ facultatis Theologicæ Lovaniensis Doctor, & professor Regens, ac Provinciæ Germaniæ inferioris S. Ordinis FF. Prædicatorum Prior Provincialis tenore præsentium, nostri-que autoritate officii concedimus licentiam tibi Eruditissimo P. S. T. Licentiato, ac studii Generalis Antverpiensis Regenti FRANCISCO VAN-RANST edendi in lucem Orationem Panegyricam in laudem Doct. Angel. D. Thomæ Aquin. a te habitam Antverpiæ 7. Martii 1719 dummodo prius a duobus Theol. graduatis examinata, & approbata fuerit. Dat. Lovanii 11. Martii 1719.

FR. HIERONYMUS T' SERAERTS

Provincialis qui supra.

A P P R O B A T I O N E S

Censuræ Ordinis.

ORatio panegyrica in laudem *Angelici Doctoris D. Thomæ Aquinatis* 7. Martii 1719. Antverpiæ in Ecclesia FF. Prædicatorum habita a R. P. FRANCISCO VAN-RANST ejusdem Ordinis S. T. in alma Universitate Lovaniensi Licentiato, ac studii Generalis Antverpiensis Regente imprimi poterit. Dat. Antv. 26. Martii 1719.

F. AMBROSIUS VAN-HUYSEN

Ord. Præd. S. Th. Licentiatus, ac quondam

studii Gener. Antverp. Regens.

HANC

Hanc *S. Thomæ Aquinatis Doct̃oris Angelici Panegy-*
rim ab Erud. P. FRANCISCO VAN-RANST S. Th.
 Licent. & studii generalis Antverp. Regente elabora-
 tam, concine, & facundissime proclamatam, una
 cum appendice adversus Quesnellicos calumniatores,
 dum legi, & volvi, verissimum esse pro doctrina D. Tho-
 mæ præfixum titulum judicavi, *si murus est, ædifi-*
cemus super eum, etenim sincera Thomistica Senten-
 tia murus est, & sicut turris pacem reperiens pro
 Romana, Catholica, & Apostolica Ecclesia, omnium
 hæresum horrenda monstra, & insultus debellans, ac
 modernorum cavillantium, & obloquentium ora ob-
 struens, prout hujus Orationis Author luculenter
 ostendit. Quare hanc dignam prælo judico, ut hac
 exhortatione quisque a fulmine vaticano immunis eva-
 dat, & super murum ædificet Thomisticum. Dabam
 Antverpiæ in nostro S. Pauli Conventu hac 23. Mar-
 tii 1719.

F. JOA. FR. VANDEN BUSDOM

*Ord. Præd. S. Th. Præsentatus quondam Conv. Antv.
 Prior, & ejusdem studii Generalis iterato Regens.*

APPROBATIO ORDINARIÏ.

Imprimi poterit. Actum Antverpiæ hac 29. Martii
 1719.

I. L. DE CARVAJAL

*Ecclesiæ Cathedralis Antverpiensis Canonicus Graduã-
 tus, Judex Synodalis, Librorum Censor.*

Handwritten text, possibly a signature or name, located at the top of the page.

Handwritten text, possibly a date or number, located in the middle of the page.

L
hora 7^a

26 24 35 18 24

Universitat de València

Biblioteca Històrica

A-24

1

VERITAS IN MEDIO,
S. THOMAS
DOCTOR ANGELICUS

lectiones omnes circa *Theoriam*, & *Praxim*,
rem, ac *Laxitatem* versantes a *Bajanis*
e ad *Quesnellianas* 101. inclusivè per tu-
na, & inconcussa, atque ab omni ex-
o remota dogmata,

PRÆDAMNANS.

CERTA EST VITA BAJI, JANSENI, &
aliaque gesta Historica.

Accessit *Responsio brevis* ad P. QUESNEL.

AUCTORE

FRANCISCO VAN RANST

Ordinis Fratrum Prædicatorum, in Alma
Universitate Lovaniensi S. T. Licentiatò,
& Studii Generalis Antuerpiensis
Regente.

EDITIO SEXTA.

VENETIIS, MDCCLXVIII.

APUD LAURENTIUM BASILIUM.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.